

311278

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12,
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 5-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ శ్రోధననామ సంవత్సరము, శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

No. 55
సంచిక ౫౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిడ నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తావును,
పార్శవు నొప్పుల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

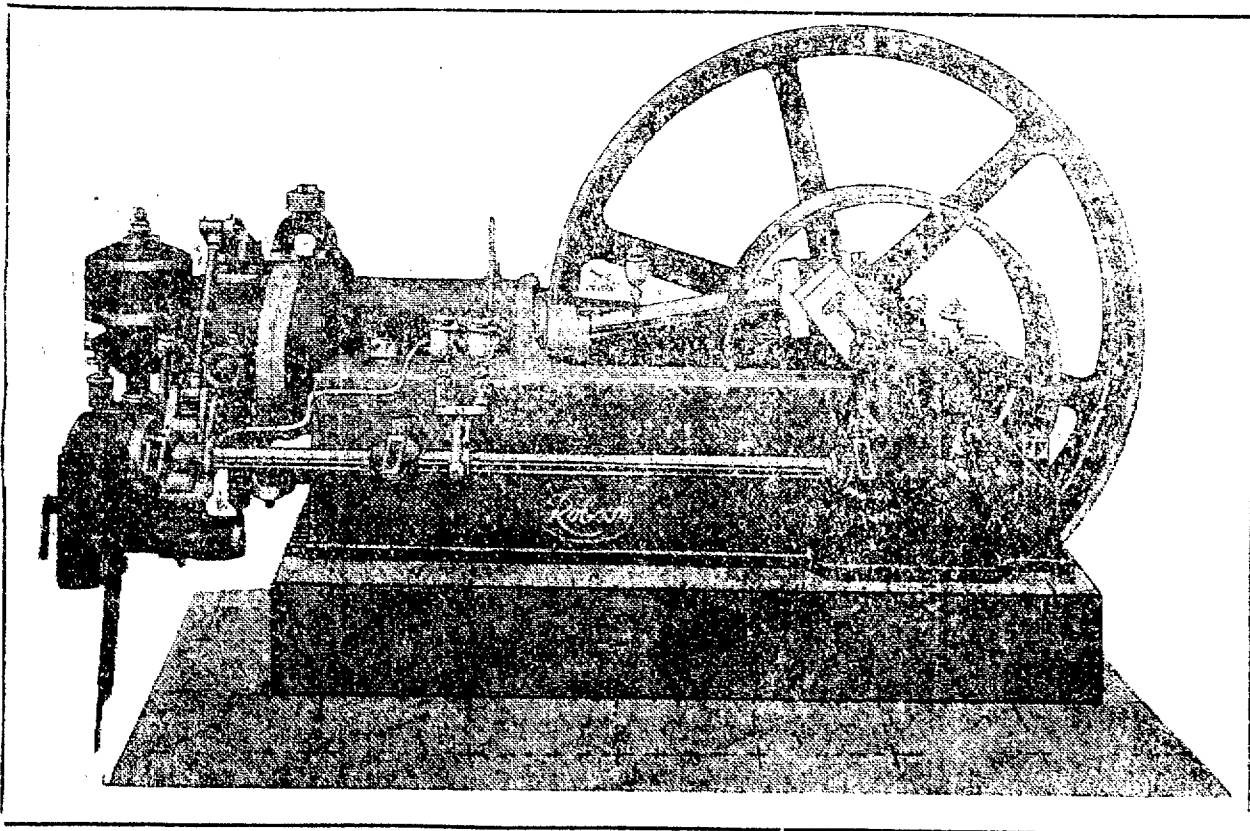
చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నక్ష” లాంగుస్ట్రోక్ న్యూట్రెప్ సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజను

186

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధి చెందినది. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనా చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగా ఖర్చును
వేవరైజును తరుచుగా క్లీన్ చేయ వలసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊపరు అధికముగానున్నా వుండటచే చాలాకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరినము అక్కర లేదు
సోల యేజంట్లు—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegram: "LAKSHMI" Bezwada

(అన్ని రకముల మిల్లుసామానులు డ్రై రెస్టో యింపోర్టు చేసి స్టాకుయంచువారు “రాబ్ నక్ష” గ్యాసుయింజనులు, స్టాంపులగున్నా సోల యేజంట్లు)

దీ డక్కన్ మిల్లు స్టోర్స్ కంపెనీ
లిమిటెడ్., బెజవాడ.

సోల్ పర్వెజింగు ఏజెంట్లు ది మర్కంటైల్ ఏజెన్సీ
7/3 టెల్లకోర్ట్ హౌసు కార్నరు, కలకత్తా.

స్టీయంబులు, బాయలరులు, ఆయిల్ యంజనులు,
రైసు మిల్లులకు కావలసిన చెప్పిడిస్సు హార్లులు వగైరాలు
మొదలగు, మోటారు కారులు, పోస్టోగ్రాఫులు, వాచెస్, ఎల
క్ట్రిక్ డ్రైవ్ మోటారు, స్టేషనరీ మొదలైన యేసామానులు కావలసి
వున్నను సరసమైన ధరలకు సప్లయ చెయ్యబడును. ఒకే ట్రయ
లు అర్జునుయిచ్చి మానమ్యకము చూడగోరినాము.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలము గలగజేయు అద్భుత
లేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలు
నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల
వచ్చినవర్షం, మూత్రకోశములు కూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 4-40.
శ్రీ గలేహ్యం:— ఏజెంటి శ్రీ గనైవ కుదుర్పు అద్భుతము
డు డబ్బీ రు. 1-8-0 లు.

పూరచంద్రోదయము

క్షయకోశములు, శుక్ల మేహము మొదలగు సమస్త రోగము
లు తగ్గించు రాక్షావధము. తు 1 కి రు 14 లు
పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

లోధ - బంగారు-గారడి

పినిటి పాపారావుగారు, దుమ్మెగూడం:— ఒక శ్రీ
క్రమభంగములను అనేక సంవత్సరములనుండి కడుపుబ్బాపి
బాధపడుచుండెను. అనేక మందులను నాడి ప్రయోజనములేక
పోయెను. కడపట తమలో ద్రయొకబుడ్డి సుపయోగించగనే గా
రడివిద్యమాదిరిగ ఆమెకు యుండుకున్న దుస్వత్స్వియు, అత్య
ద్భుతముగ కుడిరెను. ఈ లోధను వర్ణించుటకు నాకు మాటలు
దొఱక లేదు. ఒక బుడ్డిలో ద్రయొకబుగారు యిచ్చినను దీనివెల
చాలదని నేను చెప్పగలను. “కేసరీ కుటీరం”
ఆయుర్వేద ఓషధీశాస్త్రము, యెమ్మారు, మద్రాసు.

రోల్స్ గోల్డ్ రిస్టలెట్ గడియారము

3 సంవత్సరములు ఉత్తరవాదము

అందముగాను, ఆశ్చర్యముగాను ఉండు
ను. వీటిని మేలైన లోహంబులచే
చేయబడినది. చాలాకాలము నిలువక
పోవగలిగినది. వెలయు సహాయంబు
గానే యుండును. ఇదివరకు మేలైన
బంగారు గడియారములుమాత్రం ఇదియేమాదిరి రకములు వచ్చి
నవి. ఇప్పుడు తక్కువవెలలో ఈమాదిరి గడియారంబులను
రప్పించియున్నాము. ఇందులో యేకం గడియారములు కావ
లసియున్నను ఒక శ్రేణులకు ఇవ్వబడును. బంగారు గిట్టు విచిత్ర
మైన కట్టడము గడియారము 1 కి రు 7-0-0.

11 కంపులు వుంచిన బ్రిడ్జిత్ మూపుముటు 5 సంవత్సరపు
ఉత్తరవాదముగల ఆసర్ రోల్స్ గోల్డ్ రిస్టలెట్ గడియారము
రు 12-8-0. 3 సంవత్సరపు ఉత్తరవాదము గల రేడియం
డయర్ రిస్టలెట్ రు 8-0-0.

స్టాండర్డు వాచ్ కంపెనీ, తపాలపెట్టె నెం.
1262 మద్రాసు.

దీ డక్కన్ మిల్లు స్టోర్స్ కంపెనీ
లిమిటెడ్., బెజవాడ.

రైసు మిల్లులకు కావలసిన యావత్తసామానులు సరస
మైన ధరలకు సప్లయ చెయ్యబడును. ఎలెక్ట్రిక్ సిమెంటు, సాల్పు
ట్రైరక్లాతు, జిప్సమ్ రేకులు మొదలగునవి వైపులు అన్నివైపులు
చెన్నపురి రేల్వే ప్రకారం బెజవాడలో డెలివరీ యివ్వబడును.
ఒక ట్రయలు అర్డరు యిచ్చినచో మాసరసతయ సామానుల
యొక్క నాణ్యతయు తమకే గ్రహించగలరు.

N. B. ఆయిల్ ఇంజనులు, స్టీం ఇంజనులు, హార్లు
వల్లరులు వగైరా మిషన్లకి మా చెన్నపురి కార్యాలయ
11 తర ఆర్కివియన్ స్ట్రీటు, మద్రాసుకు వ్రాయగోరినాము

శ్రీ పానుగల్లు రాజాగారి
పర్యటనము - బందరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రధానమంత్రియైన శ్రీ పానుగల్లు రాజాగారు నిన్న
మా పురమునకు వచ్చియుండిరి. వారి రాక కేవలము తుపాను
నష్టమును పరిశీలించుట మాత్రమేగాక, తమ జన్మస్థాన కట్టు
దిట్టము శేషకొనుటకుకూడ వచ్చినారని తెలపబడుచున్నది.
వారు 2-30 గంటలకు వచ్చినరని వార్తలు కాబడియుండుటచే
మాచెయ్యగలుగువారికి స్వాగతమిచ్చి మాసవలసిన స్థలములను
చూపించు సుదేశముతో రెండుగంటలనుండి గూడూరు తోలు
గేటువద్ద వారిరాకకై వేచియుండిరి. 5-15 గంటలకు పురపాలక
సంఘమువారి స్వాగతవత్సవాసము జరగవలసియుండెను.
అటు పిమ్మట అల్పాహారవిందు శ్రీ శ్రీ లం జగన్నాధరావు
నాయుడుగారే మంత్రిగారి గౌరవాధ్వమై యిచ్చుటకుకూడ నిర్ణ
యించబడెను. కాని మంత్రిగారు, 3, 4, 5 గంటల అయినను
వచ్చియుండలేదు. మున్యనీపాలిటీవారు ఒకాంకొద్దిమందికే
ఆహ్వానముల పంపియుండిరి. వారిలో కొద్దిమంది మాత్రమే
వచ్చియుండిరి. వచ్చినవా రెల్లరు ఇష్టాగోష్టికబుర్లు చెప్పకొను
చు లేచియుండిరి. ఆరుగంటలు నాటినది. ఇంతలో మంత్రి
గారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు మోటారులో మాచరం
రోడ్డుమీదుగా వచ్చిరి. చెయ్యిర్చుగారు గూడూరుగేటువద్ద
వేచియున్నారని తెలిసి వారిని తోడితెచ్చుటకు వీరే వెళ్లిరి.
వారు అందఱు వచ్చినపిమ్మట 45 నిమిషంపాడెనది.

శ్రీ చెయ్యిర్చుగారైన శ్రీ లం జగన్నాధరావునాయుడు
గారు యాక్రింది స్వాగతవత్సరమును చదివెరి:—

స్వాగతవత్సరము

శ్రీ రాజాగారి ప్రత్యుత్తరము:— ఈ బృం దా వ న
పురము పురాణప్రసిద్ధమైనది. ప్రస్తుత రాజకీయవిషయములం
దును ప్రసిద్ధియైనది. ఇచటికివచ్చి పురముఖ్యులు దర్శనలాభము
పొందగలిగినందులకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను.

తుపానువల్ల మీపురము చాలనష్టము పొందినటుల
తెలియజేయుచున్నాను. దైవవిధిని తప్పించుటకు వీలులేదు.
అందుకు తుపానే నిదర్శనము. ముందుగ తుపానువచ్చునని తెలి
సినగదా తప్పించుకొనుట. గుంటూరు మండలములో తెనాలి
రేపల్లె మొదలగు పట్టణములు చూచినవచ్చినాను. ఎచట చూచి
నను పడిపోయిన గుడిసెలే, ఎచట జూచినను శ్రేష్ఠ పెళ్లగిలి
పడిపోయిన వృక్షములే, ఎచట జూచినను పానువడిన బాటలే
ఎచట చూచినను కూలిపోయిన గృహములే. ఇట్లు జనులు దుర
వ్యలోనుండ దీనిని ఎట్లు, ఎవ్విధమున తొలగించవలె ననునదియే
ప్రశ్న. ఈసమస్య మీకును ప్రభుత్వమునకును కూడ పరిష్కా
రము కావలసియున్నది.

ఈసందర్భములో నాయందు సౌహృద్ధాసము చూపి
స్వాగతవత్సర మొసంగినందులకు నే నెంతయు కృతజ్ఞతలనాడ
వైయున్నాను.

తుపానువల్ల నేలకునేలు నష్టమైనటుల నా మిత్రుడు
శ్రీ చల్లపల్లి రాజాగారు నాకు ఉత్తరము వ్రాసియున్నారు.
ఆర్థి చిన్న గ్రామమునందే అంత నష్టము కలిగియుండ ఈపట్ట
ణమునకు 15 లక్షలు నష్టమైన దనుటలో ఆశ్చర్యములేదు.

ఈదురవస్థ విషయములో మీరును మేమును కలిసి పని
చేయవలసియున్నది. ఇతరచోటుల స్థానికసంఘములవారు బీద
లకు సహాయము చేసియున్నారు. మీపురపాలక సంఘము
వారును కొంత యిచ్చెదరని నమ్ముచున్నాను. ప్రభుత్వము
వారును కొంత యిచ్చియున్నారు. ఈసామ్యము జాగ్రత్తగా
వీడలకొఱకు ఖర్చు పెట్టనగును.

మీరు రెండు ముఖ్యవిషయములు మాత్రము కోరియు
న్నారు. జలాశయము అత్యవశ్యకమునకు నిజము. అదిలేనిదే
నిరంతర జలసమృద్ధి ఉండజాలదు. యంత్రములు నిరంతరము
పనిచేయజాలనియు అందువల్ల ఆధికవ్యయము కాగలదనియు
చెప్పియున్నారు. యంత్రములకు విరామములేనిచో, విరామము
లేని జీవరాసులు యెటుల నిరంతరము పనిచేయజాలవో అటు
లనే అవియు పనిచేయజాలవు. ఈజలాశయము ఖర్చు పూర్తిగ
ప్రభుత్వమువారి భరించవలెనో లేక పురపాలక సంఘమువారి
భరించవలెనో ఇంతవరకును ప్రభుత్వమువారు విచారించియుండ
లేదు. విచారణకు వచ్చినపుడు తప్పక వీలైనసహాయము
చేసెదను.

పంటకాలవై వంతెనవిషయములో వాగ్యాదములు జరు
గుచునే యున్నవి. ఇంకను యావిషయమున వాగ్యాదంత
మయి సిద్ధాంతరూపమునకు రాలేదు. ఇదివరలో నాచేతనైన
సహాయము చేయుచునే యున్నాను. త్వరలో పరిష్కారము
కాగలదని నమ్ముచున్నాను.

నేడు ఇచటికి నమ్మటలో మార్గమధ్యమున అంతరాయ
ములు కలిగి ఆలస్యమైనందులకు నన్ను క్షమించగోరుచున్నాను.

పిమ్మట చెయ్యిర్చుగారు శ్రీ రాజాగారు తుపానువల్ల
నష్టముపొందిన స్థలమును చూడవలెననియున్నార గనుక సభ్యు
లందరు త్వరగా అల్పాహారములకు లేవవలెనని కోరిరి. కాని
శ్రీ రాజాగారు ఫలహారానంతరము ఆయాస్థలములను చూచి వచ్చు
టకు కాలము చాలదనియు తమకు ఆ తిథ్య మొ పోగే
నందులకు తా మెంతయు కృతజ్ఞులమనియు, సభ్యు
లనుమించినచో ముఖ్యముగా తాము చూడవలెనని వచ్చి
నటువంటి నష్టముపొందిన ప్రదేశములను చూచి ఆరగంటకా
లములో సభ్యులను కలిసికొందుననియు, అంతవఱకును సభ్యులం
దఱు తమకొసంగబడు అల్పాహారముల నారగించుచుండవలయు
ననియుచెప్పి శ్రీ రాజాగారును, ప్రెసిడెంట్ వెంటటరంగయ్యగారు
ను, జిల్లాబోర్డు ఇంజనీర్లు మొదలగువారు బందరుకోట గిలకలదిండి
మొదలగు ప్రదేశములకు వెళ్లి ముగిసిపలు ఆఫీసునకు తిరిగివచ్చిరి.
ఫలహారము లయినపిమ్మట సుమారు ఘం 7-15 లకు మోటారు
మీద బెజవాడ వెళ్లిపోయిరి.

ఈవర్తమాము ప్రజలముయొక్క ప్రస్తుత దుఃఖిత్థిలో
స్వాగతవత్సరములు, విందులు ఇచ్చుటయొక్క ఉచితానుభూతి
పెట్టున్నను కార్యక్రమమంతయు ఆంధ్రముననే జరుగుట చాల
ప్రశంసనీయుతముగ నున్నది.

* * * *

పానుగల్లు రాజాగారికి బందరు
మున్యనీపలు సంఘమువారు
సమర్పించిన స్వాగత వత్సరము

పానుగల్ రాజా బిరుదాంకితులును, ఎం.
ఎ. పట్టభద్రులును, చెన్నపురి దొరతనపు ప్రధా
నామాత్యులు నగు మ. రా. రా. శ్రీ. రాజా
పానుగంటి రామారాయణింగారికి సమర్పించిన
స్వాగత వత్సరము.

మంత్రిపుంగవా!

బందరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులును, తత్సభ్యులము
నగు మేము ఆంధ్రదేశమున నెక్కడు పురాతనమై చారిత్రక
ప్రామాఖ్యత పొందిన యీబృందావనపురమునకు తమద్వితీ
యాగమన సందర్భమున హృదయ పూర్వకముగ స్వాగత మొ
సంగుచున్నారము. తమరు తమగ ప్రధానమంత్రిపదవి పొంది
నందులకును తమ కార్యనిర్వాహకత్వము కాసనసభలోని ప్రజా
ప్రతినిధుల విశ్వాసమును నిరంతరము అవిచ్ఛన్నముగ బడయు
చున్నందులకును మిమ్ముల మేమెంతయు సభినందించుచున్నాము.

వహాళయా! తమరీ ప్రాంతముల దర్శించుట మొన్నటి
తుపానువశన కలిగిన నష్టపరిమితిని ప్రత్యక్షముగా తెలిసికొను
టకే యగట నిశ్చయము. ఈప్రళయముచే నూబాటల కిరుప్
క్కలగుండు వృక్షములు పెళ్ళగిల్లినవి. ఇండ్లు కూలినవి. మార్గ
ములుచెడినవి. దీప స్తంభములు స్వయంమైసవి. ప్రత్యేకముగ మా
పురపాలక సంఘమునకు మార్గద్దండంతు మార్గస్థల కమూల్యముగ
చల్లని నీడనిచ్చు వృక్షక్షయముగాక ఇరువదివేల రూప్యము
లవరకును, పౌరులకు పనునైదు లక్షలవరకును నష్టము కలిగినది
ఈవివాళమును తాము స్వయముగా చూచుటచే నిద్రాని సత్వర
ము పరిహారింప దృఢనిశ్చయమైనదియు పలయు సహాయము
తప్పక మాసంఘమునకు వెంటనే జేతురనియును మానమ్యకము.

మా సంఘావసరము లన్నిటిని జేర్చుటకు కిది సమయ
ము కాదని మే మెరుగుదుము. అయిన నందు ముఖ్యములగ
రెంటిని మాత్రము తమకు నివేదికొనుచున్నారము.

అందు మొదటిది జలాశయ (Service Reservoir)
నిర్మాణము విశాలమయ్యు భాగ్యవంతులగాని యీపురపాలక
సంఘపు ఆర్థికస్థితి దొరతనమువారి ధన సహాయము లేక యిట్టి
కార్యమునకు పిల్వాసంగదని తమకు విశేషమే. ఇట్టిజలాశయము
లేనియెడల యంత్రముల నడిపించుటకు విశేషవ్యయముగలదయే
గాక యవి చాలాకాలము పనిచేయజాలనియు సరియైన స్థితి

యందుండ నేరననియు యెప్పుడయినా యంత్రములు చెడిన యెడల ప్రజలకు నీటి సప్తయ నింతరహుగా జరుగించుట కిది యత్యవసరమనియు శాసిటర్ ఇంజనీయరును శాసిటర్ కమాన్డరుగారును, తమ అభిప్రాయములను పలుమారు జెల్లడించిరి. కొంతయుల కెంపు చేయుటకునై యిప్పటికే వాసిటర్ తగినంత బుర్రమును చేసియుంటిమి. ఆబుర్రము నిచ్చుటలో తమరు మా కొనర్చిన సహాయమునకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. ఈజలా శయ నిర్మాణమున కను భవంతయు దొరతనమువారిచే నుచితముగా నీర్నుకాలమున యిప్పించుటకు మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము.

బందరు పడవల కాలనపైన వంతెనను తిరిగి కట్టించుట, రెండవది దివితాలాకానుండి బందరుకు వచ్చుట కిదియొకటే బాటయగుటచేత ఈకాలనవింద వంతెన మూయబడుట బండ్ల రాకపోకలకు వర్తకమును నిరోధించి ప్రజల కమితమును యిబ్బందిని కలుగజేయుచున్నది. ఈసందర్భమున మిరంతవరకు మాపక్షమున జేయుచున్న కృత్తికి మీకు కృతజ్ఞతను చెలుపుచు త్వరలో నీపనుకొని న్యాయమున మాపక్షమున దీర్చానింప జేయుటకు మిమ్ముల చేతులున్నాము.

రాజశేఖరా! ఈవివరప్రతిమన మాచే జేర్చొనబడిన కోర్కెలనెల్ల నవరకాలముననే సఫలీకృతముగ జేసెదరను దృఢ విశ్వాసముతో తిరిగి మీకు వందనముల నర్పించుమా విరమించుచున్నాము.

చిత్తగించనలెను, ఇట్లు విధేయులు,
బందరు, } పురపాలక సంఘసభ్యుల తరపున
3 జూన్ 1.25 } శీలం జగన్నాధరావు,
అధ్యక్షుడు.

మున్సిసిపాలిటీ సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

ప్రధానమంత్రియైన శ్రీ పానుగల్లు రాజాగారు విశాఖ పట్టణమువెల్లెరు మార్గముధ్యమన యీపురమునకువచ్చి సందర్శమున స్వాగతపత్రము యిచ్చువిషయమై విచారించుటకు గాను యీనెల 2 వతేదిన సభ జరిగినది.

చెయిర్మనుగారు స్వాగతపత్రము ఇచ్చినతెనని చెప్పిరి. ఒకరు వచ్చినప్పుడెల్ల స్వాగతపత్రములు యివ్వవలెనా యని శంకించిరి. ఈవర్తమామును మనకు ప్రత్యేకముగా కొన్ని కోరికలు ఉన్నవి గనుకను ఉచ్చైన సప్తపరిహారము విషయమునకూడ కోరవలసియున్నది. గనుక తప్పకుండా అర్రెను ఇవ్వవలెనని చెయిర్మనుగారు చెప్పిరి. పట్టణముంతయు ఉచ్చెనెల్ల పాడుకడి కొంపలుపోయి వచ్చేజల్లు పోయేజల్లుకు నిలవనీడలేక దీప్రజలు నానాఅనన్య బలమును మొత్తకొనుచున్నారని భాగ్యవంతులు సామాన్యులు మాట యెట్లున్నను దీవలఅనన్య వర్తింపదరము గాక యున్నది. రిటీక్ మిటిగారు 700 రూపాయలతో జూబుల్లు సరిపుచ్చి యూరుచున్నారు. మ్యునిసిపాలిటీగారు ఇంతవఱకు ఒక దమ్మియైనను ఇచ్చిన పాపముపోలేదు. మంత్రిగారి పీఠమును వినిపిమ్ముట నై నను చలనముచూపెనో లేదో తెలియదు. ఇట్టి దుర్భరదుస్థితిలో ప్రజలందఱకు పురపాలక సంఘమువారు ప్రజాప్రతినిధులమని స్వాగతపత్ర మిచ్చుటలోగల ఉచితజ్ఞత మాకు బోధపడుటలేదు.

ఇంగ్లీషు తెనుగు స్వాగతపత్రములు చదివిరి. అందు మొదటిసేరాలో, మంత్రిగారిపై కాసనసభలో విశ్వాసతీర్మానము వచ్చినప్పటికీ గెలుపొంది ప్రజాప్రతినిధులుగా మంత్రిత్వముపొందినందుకు ఆభినందించుచు ఒకవాక్యము వ్రాయబడెను. ఈవాక్యము కొంతమందికి అనుమతముగా కనుపించెను. అదప నుచ్చారావు నాయుడుగారు వెంటబరగుయ్య నాయుడుగారు చిట్టానుంచర రామయ్యగారు మొదలగు వారు జూనుండవని అభిప్రాయపడిరి. చెయిర్మనుగారు ఆవాక్యము శ్రీ మంత్రిగారి భ్యాసిని, సామర్థ్యమును ప్రకటించుటగా భావించుటచే, దానిని తీసివేయుటకు ఇష్టపడలేదు. విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానము జస్టిస్ పార్టీ యొక్క అద్వితీయ విజయములలో నొకటని యు, అది ప్రత్యేకముగ రామారాయశింగారపై వచ్చి యోడి పోవుటచే దానిని తేను స్వాగతపత్రములో ఉదహరించుట తమజస్టిస్ పార్టీ యొక్క విజయభేరిని ప్రోగించుటయే యని యు చెయిర్మనుగారు రామానజరావుగారును తలచిరి. శ్రీరాజాగారు ప్రభుత్వసభ్యులయొక్క సహాయముచేతనే గెలుపొంది రనియు కేసులు ఎన్నిక సభ్యులకు మాత్రమే లెక్కచూచు కొనిన ఓడిపోయినట్లే యనియు అప్పుడే వ్యక్తమయినది.

అదియొక్క విజయముగ వారెప్పుడును ప్రకటించు కొనుట లేదు. అట్టి సందర్భములో దానిని స్వాగతపత్రములో ప్రశంసించుట గౌరవ ప్రదమని వీరి కెల్లు తోచినదో తెలియదు. కాని ఎట్టితేలకు చిట్టా నుంచరరామయ్య, రమణయ్యనాయుడు, ము. వీరభద్రయ్య, కుశాల రామయ్యగార్ల ప్రార్థనలచే యిప్పుడు ప్రతిమలో ఉన్నరీతిగ మార్చబడినది. ఈవాక్యము ఎక్కువ అతిశయోక్తుతో కూడుకొని యున్నది. పిమ్మట “మాబాటలు చెడినవి—” అని వ్రాయబడినదొకటి ‘మా’ అ క్కరజేదని రామానజరావుగారును, అనసరమని రమణయ్య నాయుడుగారును గంటకాలము వ్యర్థప్రసంగము గావించిరి. పిమ్మట అర్రెన్ ఆహ్వానింపబడినది. ఈసందర్భమున మ్యునిసిపలు సంఘము నా రి ని ప్రజలు ఆభినందించవలెను. శ్రీరాజాగారు మావిచ్చుచోటులనే స్థానిక సంఘవారును స్వాగతపత్రములు ఇచ్చినటుల గనుపించెను. అట్టిస్థితిలో చెయిర్మనుగారు ఆనజర ఆకురతి కనబరచుటలో కారణ గనుపించెను. ప్రత్యేకము మంత్రిగారు చేయతగినది యేమి లేదనుట సర్వజన విదితము. ప్రభుత్వము సహాయముచేయుట విధి, దానిని చెయిర్మనుగారి కోరవచ్చును. ప్రభుత్వసత్తును తుపాసు నప్తులను పరిచించుటకు బోర్డు మొందరియిన టి. రాఘవయ్యగారు వచ్చిరి. వారిని దర్శించి వీమైన చెప్పకొనిన ఎక్కువ లాభముండెడిది.

ఇదిగాక చెయిర్మనుగారు యీ సందర్భములో టీపార్టీ యేర్పాటుచేయుటయు కూడ సమంజసముగాలేదు. మంత్రిగారి ఈ విధముగ అభిప్రాయపడినటుల వారి సంభాషణను బట్టి వ్యక్తమగుచున్నది.

పానుగల్లు రాజాగారి యాగమనము, తెనాలి ఆనుపత్రి కంఘస్థాపన జేయుట

ఒక స్వరాజ్యవాదియొక్క యాహ్వానము

తెనాలి, జూన్ 2:— నీన్న తెల్లనారుజామున కలకత్తామైలులో పానుగల్లు రాజాగారు తెనాలిలో దిగి వెంటనే రేపల్లికి జన 12 గంటల లైలులో మరల తెనాలికి విచ్చేసిరి. వారి నెదుర్కొనుటకై పురములోని యదోగ్గియులు జిల్లా కలెక్టరు మున్నగువారు వచ్చిరి.

సాయంత్రము 5 గంటలకు మునిసిపల్ ఛైర్మనుగారు గల శ్రీయుత పిల్లలమర్రి అంజనేయులుగారి యింటిలో మంత్రిగారి కొక గొప్పవిందుపంకగడెను. పురములోనిపెద్దలు చాలమంది యరుదెంచిరి. ఇతర ప్రాంత్యులనుండిగూడ పెద్దలు చాలమంది విచ్చేసిరి. వారిలో కాపురపొద్దు పి. సి. యకొ. యతిరాజులునాయుడు, సత్తురు లక్ష్మయ్యసంకుం, కొన వెంకట్రావు, చి. రా. ల. పురపాలకాధ్యక్షులు జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరు, జిల్లా హెల్త్ ఆఫీసరు, జిల్లా బోర్డు ఇంజనీరుగార్లు ముఖ్యులు. శ్రోత్రములకు విందొసంగుచు విశ్వాసము చేయబడెను. విందొంతమున శ్రీయుత అంజనేయులుగారు అమాత్యుడు దయతో తన యాహ్వానమును స్వీకరించినందులకు వారి కృతజ్ఞతను చెప్పిరి. దానికి మంత్రిగారు తగిన జగజాపరదు శ్రీఅంజనేయులుగారి యాహ్వానము వారికి చాల నుచుమొసంగెననియు అందులో కాసనసభయందు తమ పక్షమునకు వ్యతిరేకభావమును జూపెడివారినండి యది ఎప్పుటచే నెంతయు సంతోషకరముగ నుండెననియు చెప్పిరి. తనవరి అందరు ఆనుపత్రికి మోటులుపై జనిరి.

శ్రీయుత అంజనేయులుగారు ప్రస్తుతమున మంత్రిగారిని శస్త్రములుచేయు గృహము (Operation Room)నకు దీసికొనివెళ్లిరి. ఆనుపత్రిలోనుండు శ్రోగులందరు పంచపాళీలో పరుండియుండిరి. గోగులకైయొందిన రెండుగదులు కూడ పడిపోవుస్థితియందున్నవి. వారు పరుండుటకు తావు లేదు. తెనాలి మంత్రిగారు సభానుండుపమున దీసికొని పోవడికి. పురుషకాగారు తనవారిత మంత్రిగారిని శంఖస్థాపన జేయనని జేతులు నిట్లు చెప్పిరి.

సోదర సోదరీమణులారా! మీయెదుట గాన్నించుచున్న యీ వైద్యకాలాభివృద్ధి నేను పుట్టియుండుటకు ముందు కట్టబడియుండెను. అప్పుడు తెనాలి యొకపల్లెగానుండెను. ప్రస్తుత మీపట్టణమున 28వేల జనులు గలరు. అంతజనసంఖ్యకు లగిన వైద్యాలయ మనవరకు. ఇదివరలో వైద్యాలయమును దర్శించిన గొప్పవారందఱు ఈభవనము చాలవని వ్రాసెయున్నారు. నేను ఈపట్టణపాలకాధ్యక్షునిగా చాక్కి పుచ్చుకొనినపుడు మునిసిపాలిటీకి 28 వేల రూపాయలు అప్పు ఉండెను. దానినంతయు భగవదనుగ్రహమునల్ల తీర్చి ప్రస్తుతము 15 వేలవరకు

ప్రస్తుత వేలెన్ నును జూపగల్గితిని. ఆరోజులలో మన పాలన సర్వమునకు ప్రభుత్వము వారు అప్పు నిచ్చుటకుగూడ నిరాకరించిరి. అట్టివారినండి నేను ఇచ్చెదా 40 వేల రూపాయలను అప్పుదీసికొనివచ్చి మందరమగు మార్కెట్టు నిర్మాణము జేయుచున్నాను. ఈ అప్పు దీర్చుటకై నేను మునిసిపల్ ప్రవ్వగనుండి చిల్లిగవ్వనగూడ ముట్టెను. 28 సంవత్సరములలో మార్కెట్టును అద్దెలిమ్ముటచే వచ్చు ప్రవ్వము తోడనే అప్పుదీర్చెదను. ప్రస్తుతము మన ఆనుపత్రిలో మూడు గదుల నిర్మింపవలసినాను. దానికై మిరందరు దయతో చేహ్ బోసగ జేయవచ్చును. నా యాహ్వానము సంగీకరించి దయ చేసినందుల కమాత్యులనుండి నావందనములు. మంత్రివర్యా! దయతో శంఖస్థాపన జేయ చేతులున్నాను.

మంత్రిగారు తరువాత శంఖస్థాపన జేసిరి. మార్గధ్వజములు మిమ్ములకుపైస. వేదమంత్రములు చదువబడెను. తిరుపతి మంత్రిగారి ట్టుపన్యసింపిరి.

సోదరీ సోదరులారా! నే నీవైద్యకాలము దర్శించితిని. 28 వేల జనసంఖ్యగల యీపట్టణమున కిది బాలదు. ఈ భవన మెన్నడో తాతలనాడు నిర్మింపబడెను. ఇంతకుముందు మీ వైద్యులుగారు నాకు విషాదకరమనకొకవృత్తాంతమును చెప్పిరి. ఇద్దరుశ్రీమంత్రి సీన్లగుటకై ఈవైద్యాలయమునకు వచ్చి ప్టలా భావముచే గుంటూరుకు బోవుచుండగా ప్టలాభారముమీదనే ప్రవచించినట్లున్నది. ఇది యెంతయు విచారకరము.

పురుషుల యారోగ్యముకంటె దుర్బలలగు యువతుల యారోగ్యమును మనము శ్రద్ధగ జూడవలయును. వారికి పని కిచ్చి నలుల శ్రీలకు, శిశువులకు నొక ప్రత్యేక వార్డు ఉండుట యవసరము. శ్రీయుత అంజనేయులుగారి నీవిషయమై చాలకృషి జేయుచున్నారు. వారికి మిరందరు భగవదాయముచేసి తోడ్పడగోరెదను. మీరు మీసహాయమును జేయబోయిన, ప్రభుత్వమువారు సహాయముజేయుట చాలకష్టము. అంత అంజనేయులుగారు వందనములజెల్లుచు మంత్రిగారు మాయింట్లో నేను వారిపక్షమునకు సాధారణముగా వ్యతిరేకభావమును జూపెదను వానుడగాని సహకారమునుజూపెదువాడుగా నననియు నన్నారని. అది సత్యము. నాపురపాలన నాస్థానమున నగ్రస్థానము పొందుదు. దానివిషయమై తేల్పు ఎల్లప్పుడు సహకారమును బిప్పుగొందునని తెల్పెను. అంతట అత్యులకు ప్రేక్షకులకు పంచనమహ్మదతో నాజీసభ పూర్తియైయ్యెను. ఆరాత్రి మంత్రిగారు జెడలిరి.

స్వరాజ్యవాదిగా నున్న శ్రీయుత అంజనేయులుగారు యీశంఖస్థాపనాకార్యము మంత్రిగారిచే జేయించుట సమంజసమేనాయని యిదటి స్వరాజ్యవాదుల వాదము. ఇది స్వరాజ్యపక్షమువారినూత్రమునకు వ్యతిరేక మనుటలో సందియము లేదు.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

శ్రీ! శ్రీ! ఆచార్య మానుమంతరాయ
నిలావిగ్రహ స్థారకచిహ్నము
శ్రీయుత అల్లూరి రామచంద్రారెడ్డిగారి
సహాయము

శ్రీయుత అల్లూరి రామచంద్రారెడ్డిగారు, తమసభతో త్వరలో మాపురమునకు విచ్చేయుచున్నారని తెలుపుటకు మిక్కిలి మోదముగనున్నది. వారు రామదాసు నాటకపు లాదాయము, శ్రీ హనుమంతరాయ శిలావిగ్రహానికి, ప్రభుత్వముట్టుముగా నర్పించెనని, ఇది మాయావ్యయమునకు మిక్కిలి విజయనూచకము. అని శ్రీయుత గున్నట్ల వేంకటసుబ్బారావుగారు బందరు నుంచి మాటనాసిరి.

బందరు
ఇండియన్ ప్రమాటిక్ కంపెనీవారు
గుడివాడతాలూకా గుడ్లవల్లేగలో హాల్కెయిన్వనాటకము
(2 వ భాగమును) 6.6.25 తేది శనివారము ప్రదర్శించును.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా
30.5-25 శనివారమునుండి 5.6-25 శుక్రవారమువరకు
ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥
మాటిని ప్రత్యేకముగలదు.
ప్రపంచమందు అంతటను చాల ఆకర్షణీయమైన
ది ఐ రన్ మాన్ 3 వ వారము
అల్పర్షిని ఛైర్యకార్యమును చూడవలసి,
సాహసము గల పిశాచములరాజు

జర్మనీ వారికి మూల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమునందు అంతెటును వేరువేరుగాను హడెన్ సాను వాడి వ్యభిచరణ చేసియున్నాడు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారికి. బస్టిన్ టేబుల్ విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము హడెన్ సా యొక్కటియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాబునట్లు చేయును. మరి యొకతరమునకూ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. ధర 1 కి రు 2.4.0 ప్రత్యేక స్పృటులో పెద్దపైజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిచేసివో ప్రైకము వాపసీయబడును.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజెంట్లుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,
1961 Sankdi Sheri. Telegram.—"Special. AHMEDABAD
Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu,
Tp. Bhimavaram Kistna Dt.
Agents for Madras Presidency:—
Messrs, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.
Agents for Mysore & Goorg:—
Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.
AGENTS for Travancore:—
KRISHNA & Company, Trivandrum.

Powell's Extract of Golden

3421 పవలుగారి ఆమోఘమైన గోన్
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగ రోగము, మేహ రోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుచుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.
గుణము:— 6 మోతాదులగోన్ ను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రప్రసరణంబుధమైన చిక్కలన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దాని వాడవలెను.

శిశువున వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0
తీర్వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 2-8-0

హా దివ్యౌషధములు ముద్రపెట్టినవారుకాదులన్నిటిలోను దొరుకును.
హా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.
ఈ క్షరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయబడినవి.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

నేషనల్ థియసాఫికల్ కాటేజి, అథయారు, మదరాసు

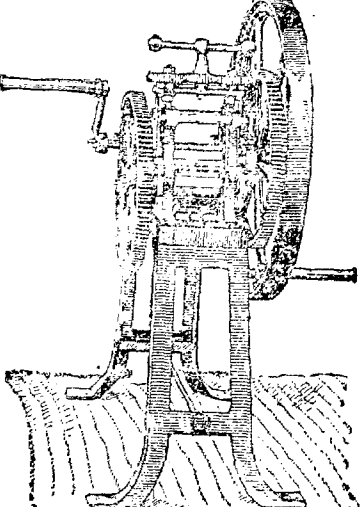
సాశ్రమము: స్కూలు ఫ్రేనలు, ఇంటర్మీడియేటు
పరీక్షలకు రికన్సైజు చేయబడినది
6 ఏండ్లకు పైబడిన బాలరందరు విద్యాలయమున చేరవచ్చును. నవీన విద్యాపద్ధతుల ననుసరించి, బాలర ఆభివృద్ధికి అన్నిరీతుల సహాయము చేయబడును.
బాలికల విద్యకుగాను ఈసంవత్సరమునుండి ప్రత్యేకశాఖ ప్రారంభింపబడును. విద్యార్థినుల భోజన మజ్జనాదులకు ప్రత్యేకపు ఏర్పాట్లు చేయబడుచున్నవి.
విద్యాలయము జూన్ 15 వ తేదీని తెరువబడును. కుర్రవాండ్రు తేలిదండ్రులు వెంటనే దరఖాస్తులు పంపవలయును. కలకాల శరగతులకు స్కూలు ఫ్రేనలు పరీక్షాఫలితములు ప్రకటింపబడగానే పంపవలయును.
ఇతర విషయములను తెలిసికొనవలయునవారు (ప్రిన్సిపాలుకు) వ్రాయవలయును.
జి. వి. సుబ్బారావు ఎం. ఏ., ప్రెస్సిపాలు.

(తెల్లకుసుమ-ముత్తుశూల

ఆకాలబహిష్టి)

వి. జోగారావు ల్యాండ్ లాడ్లు, సత్యవరం. గోవావారి
జిల్లా:—తెల్లకుసుమ, ముత్తుశూల, ఆకాలబహిష్టి మొదలగు వానిచే బాధపడుచున్న యొకశ్రీమతి లోద్రను వాడినవివర సౌఖ్యముగనున్నది సంతానసంపద
పిల్లలపేరు "కేసరి"
ఎ. ఈశ్వరప్ప గారు కోటబొమ్మి, గంజాము. సంతానభాగ్యములేని ఆనేకశ్రీమతి తమ "లోద్ర" ను నేవించి పుత్ర పుత్రికా రత్నంబులను బడసిరి. కొందరు తమపిల్లలకు "కేసరి" అను నామమిడిరి.
165
"కేసరి కుటీతం"
ఆయుర్వేద ఔషధి ఔషధశాల, యెగూరు, మద్రాసు.

రేకుల మిషనులు

వెండి బంగారు నగలపనిచేయువారికి రేకులు తీయుట కుపయోగపడు మిషనులు మేము రిజనుతి చేసి ఇతరులకంటె సరసమైనవిగా విక్రయించుచున్నాము.
సి. హెచ్. శోభనాచలం లిండు నన్ను, చిలకలపాడి పోస్టు, (మచిలీపట్నం).

ప్రభాకర కాస్త్రిగారి గ్రంథములు

శృంగార శ్రీనాథము శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్ర	2-0-0
నాలుపద్యమణిమంజరి (ద్వితీయభాగము)	1-6-0
ప్రబంధరత్నావళి	1-8-0
మాన్వల్ల ముచ్చట	0-4-0
సప్తపదులు ('తిరుప్పావై'కి తెనుగు)	0-8-0
భగవద్భాగవతము (ప్రహసనము)	0-6-0
మణిమంజరి ఆఫీసు - తిరువల్లి క్లెరికే మదరాసు.	

క రం చం దు చ చి ల్ దా ను

బంగారు, వెండి నగలవర్తకులు, సావుకారువేట, మద్రాసు. 1911
దరఖాస్తు పంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మహాత్మునకు కవీంద్రునిస్వాగతము

కాంతినికేతన ఆశ్రమవాసులతో
మహాత్ముడు సంభాషించుట

జాతీయతాభివృద్ధికి రాజమే సాధనము

[పార్వత్యప్రతికా ప్రత్యేకవిలేఖకుడు ఆపత్రికకు
ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు]

కాంతినికేతనము, కే 81:—నిన్న మొన్న మహాత్ముడు
కాంతినికేతనమున గడపెను. ఇతరవ్యవహారముల నన్నిటిని కూని
నిశ్చింతతో నుండెను. ఉత్సాహభరితుడగు ఆంధ్రానుగారు
మహాత్ముని కన్ని సౌకర్యములకు కలగజేయుచుండిరి. ఆంధ్రా
నుగారు తరిమిభ్రమకు భద్రగుఱివతి కట్టుకొని మహాత్ముడున్న
అతిథి గృహమునకు కవీంద్రునిభవనమును ఉత్తరాయణమునకును
ఇటునటు తెరపితే తిరుగుచుండిరి. నూతననివేషము తలచుచు
యండ ఎండలో పీఠాన్ని పర్యాయములు తిరిగికో దేవునకరుక.
ఒక్కతూగమైనను వారూరకుండలేదు. మహాత్ముడును సౌకర్య
ములను కలగజేయవలయునను ఉత్సాహము వారి కంత అధిక
ముగనుండెను. పగలంతయు వారి కిదే చింత. రాత్రియంతయు
ఇదే కలనరము.

అస్మితియా అస్మికాదేశములందు పర్యటనమొనర్చి కై
ప్రభుత్వ సిద్ధాంతములను జాతివర్ణభేదముల సమస్యను గల
సంబంధమును తరికిలించుటకు పూనుకొనిన అమెరికావాస్తవ్యు
లగు వివపుభేదగురూ మహాత్ముని కవీంద్రునిచూచుటకు కాంతి
నికేతనమునకు వచ్చియుండిరి. ఆంధ్రానుగారు వారికి స్వాగత
మొసగి మహాత్మునకు కవీంద్రునకు పరిచయము కలుగజేసిరి.
వివపు భేదగురూ దక్షిణాఫ్రికానమస్యవిషయమై మహాత్ముని
తోను, కన్యా, ఫీజుసమస్యల విషయమై ఆంధ్రానుగారుతోను
మాట్లాడిరి. వివపుభేదగురూని స్వీకరణకు ఆంధ్రానుగారు తీసి
కొని పోవుచుండిరి. వారూరపతిల ప్రతినిధులు అప్పుడే ఆం
ధ్రానుగారుని ఎండవీప గలిగిరి.

మహాత్ముడు - కవీంద్రుడు

నేటిదినిము ఉదయము మహాత్ముడు కవీంద్రుడు కలసి
వీరసంభాషణము నడిపిరి. సంభాషణ రహస్యముగ జరుగుటచే
వివరములను తెలుసుకొనుటకు వీలులేకపోయెను. ప్రథమమున
రాజకీయవిషయముల గురించి మాట్లాడి రెనియు కడకు సంభా
షణ ముతవిషయములకు మారినయియు తెలియుచున్నది ప్రపంచ
యనునందలి మతముల పరమార్థమును భావికాలమున భారతదేశ
ము ప్రకటింప గలుగు విషయమై చిగ్గు జరిగెను ఆత్మకన్న
ఉత్కృష్టమగు పదార్థము మోక్కటి లేదను విషయముపై
కూడ సంభాషణ జరిగెను. భౌతిక సంపదలన్నిటికన్న ఆత్మయే
శ్రేష్ఠమైన దని భారతదేశము నిదర్శింపవలయు ననియు ఇతర
దేశములు తమ ఈర్ష్యతముల నెరజేర్చుకొనుటకు పశువులమే
సాధనముగ గ్రహించుచుండ, ఎట్టి పరిస్థితులయందు నైనను పశు
బలును దౌర్జన్యమును కార్యసిద్ధికి సాధనముగ భారతీయు
లుపరమొగింపగూడ తనియు మహాత్ముడు వాదించెను.

ఆశ్రమవాసులతో మహాత్ముడు సంభాషించుట

అతివారము సాయంకాలము మహాత్ముడు
ఆశ్రమవాసులతో ఇష్టాగోష్ఠి సలిపిరి.
భిక్షువుల వీరలు ధరించిన స్త్రీలు ఆధికముగ నుండిరి.
స్త్రీమతముల, హేమలతలగురూ, క్షీతి మోహననేను,
అజకు మహారాజకవర్తి సతీమణులు స్త్రీయుల రాహునంద
ఫలదీగారు, ప్రాశస్తరు బనాయలుగారు, డాక్టరు
కాలిన్సగారు సంతోష మహార ముజుంజాంగారు ఇతర
ఆశ్రమవాసులు మహాత్ముని చూడవచ్చిరి. రోమముజుంజారు,
అమిత చక్రవర్తి శిఖముజుంజారుగారికన్యలు పాటలుపాడి మ
హాత్మునకు ఆనందముగలుగజేసిరి. మహాత్ముడు రాజుమైన నాలు
శీయుడు శ్రీమందరితో సంభాషించుచుండెను. ఆశ్రమగ్రంథా
లయధికారియగు ప్రభాతమహార ముర్దీగారి మాడుపంపిర్నర
ముల పంతులుగల ముద్దులూకుకు మమారుడు సుప్రసిద్ధుడు మహా
త్మునికన్యచారవశేసికొని ఆటలాడుకొనుచుండెను. మహాత్ముడు
ఆటలాని ఆటలను చూచి ఆనందించుచు భారీ గ్రంథాలయాధి
కారి యు ఆటలాని పిలిచెను.

ఆనందసంభాషణకు మార్గము

వేదములనుండి ఒకవార్యము నుదాహరించి ఆనందసంభా
షణకు మార్గము నుపదేశింపునని పండిత బధశిఖరకాశ్రి
గారు మహాత్ముని ప్రశ్నించిరి. "కందు చేతులతో ఎట్టి సంతో

మిక్కిలి బాగ్లతో కాస్త్రమృతమైతి పరిశోధనలు, వైద్యసంబంధ
మైన శోధనలు చేసినవారువారే నిమ్మగ్గన

రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీ

మానవానికి నిజముగా శ్రేష్ఠమైన పోషకాహారము లేదనిది విద్యకలు
నిమక రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీతో తగునచేయుటదే గా
నిది లేక ఆల్పాహారమును తీసుకొనుచుండిన వారికి మంచియు గలుగుటలే
గాక తప్పక విద్యలకు పాలు భారముగా యిగ్గుగలుగుదురు.
ఇతర యే ఆహారమును తీర్చిదిద్దుటకు శక్తి లేనట్టి వ్యాధిగ్రస్తులకు
యృజులకు రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీతో తగును చేయుటదే
కంజగాని లేక ఆల్పాహారముగాని శ్రేష్ఠమైన ఆహారము.

జ్యోమతే బాధపడుచున్నట్టి వాడు రాబిన్సన్స్
"పేటెంటు" బార్లీతో చేయబడిన గంజు త్రుమ్యకొన అది
కక్షమానకు, కడుపుకు చల్లనమునిమ్మల వారికే తెలియును. మూత్ర
సంబంధమైన వ్యాధులు లేక పేద సంబంధమైన వ్యాధులు గలవారికి
రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు" బార్లీతో తయారుచేయబడిన గంజ
కంటా శ్రేష్ఠమైన ఆహార మెద్దియును లేదు.
వేసవి కాలమునందు మంచుగడ్డ, కొంచము నిమ్మరసము చేర్చి
తీసుకొనుటకు తగినది. అయితే అది రాబిన్సన్స్ "పేటెంటు"
బార్లీగా నీ యుండుననినను. పలుమారు నీచునున్నచుతో కలక
అది, మలముగానున్న పెరలో బార్లీని వారుటను మానుకొను.

వరప్రసాదము

చదు లేక ఆనందసంభాషణకు ముగ్గురును చూపుచున్నాను.
నేను ఉపదేశించినవిషయము మోక్కటి లేదు. నాకు
బదులుగ మాట్లాడుకున్నపు నావద్ద నన్నది. (అని ఎదురుగ
నన్న రాజుమకు చూపిరి) దానివలన కలుగు ఫలితము దాని
సంగీతమును మరొక శ్రావ్యముగ నుండునట్లు చేయుచున్నది.
అని మహాత్ముడు చెప్పెను.
దేశమునకు ప్రతివాడును ఏ విధ మున యథా
శక్తి పాటుపడవచ్చును అని ఆశ్రమవాసులు ప్రశ్నించిరి.
"రాజుమమేమూలపంతులువల్ల" అని మహాత్ముడు ప్రత్యు
త్తరమిచ్చెను భావములను వినించి తెలుపవలయునని కోరతా,
మహాత్ము డిట్లుచెప్పెను:— "ప్రతిభారతీయుని రీతిగా, ము
లివ్వలయందుని కోరినను, లేకున్న ఏదైనను ఒకపనువును ఇవ్వ
మనికోరినను నాకోరికను అనుసరింపట ఆందరకు సాధ్యముకా
జాలదు. యావత్తులు స్వధేయ, ధనికులు వీరలు, స్త్రీలు పురు
షులు, రాజులు కూలివారు, హిందువులు వహిమ్యుదీయులు
అందరు చేయదగినపని రాజుమమే నూలుతీయుట. ఇది ఆందరు
చేయదగినపనియేగాక దేశమునకు మిగుల భారకమైనది. ప్రస్తు
తము భారతీయుల యందు జాతీయతాభావము లేదని నిందా
రోపణము గావించబడుచున్నది. గురువారీలకును సంగీతముల
కును. ఉత్తర హిందూస్థానువారికిని దాక్షిణాత్యులకును
అన్యన్యత లేకున్నది. అందు రాజుమకు చెబునది పరస్పర
సంబంధము ఏర్పరచు. కాంతి ఓర్పు లేకపోవుట నిరాశా
నూతములకు కావుం రాజుమకు చెబునది మన ఇబ్బందు
న్నియు అంతముంకలదు. ముగ్గురిగతులకు చేరినవారిని

వీరవారికిని ఎట్టి సామ్యము లేకున్నది. వీరల క్షేమముకొరకు
దినమునకు అరగంటకాలము ధనికులు వరుసకు బురు
ప్రారంభించిన పరిస్థితులు సంపూర్ణముగ మార
గలవు. కావున ఈకాలమున ఆచరింపవలసినయెల్ల మినియేయని
నేను బోధించుచున్నాను. జనులయందు సోమరీతియు అధిక
మగుచున్నది. గ్రామములం దిక్కిలి గొప్పవిషయములు కలుగజేయు
చున్నది. వడుకలవల్ల ప్రధానపుత్రివల్ల కలుగు ఆదాయములు
డ అననపు ఆదాయము కొంత ఏర్పడును. స్థితిగతుల భారత
భూమికి మోక్షము కావలయు ననిన అందులకు రాజమే సాధ
నము. రాజుమద్వార హిందువుల హిమ్మదీయు విభేదములను, అప్పు
కృతకు అంతమొందింపవచ్చును. రాజుమకు చేబాని భారత
దేశపు విముక్తి యథాశక్తిని పొనుపడుట ఆందరికిని సాధ్య
మైనది.

మోటానుబండి పంపింపలో మాడుపర్యాయములు వచ్చి
గొట్టింది. పాడైంది కాని బండి నడుపువానికి హానిగలుగలేదు.

స్త్రీహత్యగావించి ఆత్మహత్యచేసికొనుట
వాగపురం, జూను 4:—నాగపురం నాలంటేరు రైఫి
లుగుండు బనిచేయుచున్న శక్తికు బిల్లాకోర్టు ప్రాంతియంకోక
స్త్రీని కుపాకితో గొల్పించి తాను ఆత్మహత్యగావించుకొనెను.
చంపటశివస్త్రీ వానిభార్యగాని. లేక వాని సోదరిని భార్యగాని
బహుశః అయి ఉండును. హత్యచేయుటకు గారణము దేయదు.
(ఆ. ప్రె.)

AMRUTANJAN

అమృతాంజనము
ఆంధ్ర ప్రదేశ్
అమృతాంజనము.
అమృతాంజనము
వంచభాషచీటిమాచిగొని
స మోసముగలుగదు
అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పలకు
పరమామృతము
తలనొప్పలమామృతము

వాయుబొల్లబాపును,
పార్శ్వపునొప్పల
బారదోలును.
వనమాలికచే
హిందూదేశమందు
తయారుచేయబడు
మంచిమందు
సువాసనగలిగియుండుట
చక్కనిదబ్బితోసహా
సీసా1-కి 0-10-0 అణాలు
మాత్రమే
అమృతాంజనము దీపో,
బొంబాయి
దేశ
మదరాసు.

రాక ఫెల్లరు, కార్మి జీ గారలు దేశదేశమునకు సహాయ మేల చేయలేదు?

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమైత్రిని చెడగొట్టుకొనుట యిష్టములేక!

“ఇది పిరికితనము గాదా?”

జే. టి. సండర్లండు గారు యీ నెల ‘మాడరన్ రివ్యూ’
జీవల వారమున వ్రాసారు:—

రాక ఫెల్లరు సాయము జేయలేదు?

‘మాడరన్ రివ్యూ’ మార్చిసంచికలో మేరీ కె. మార్షు
అమెరికానుండి వ్రాసిన లేఖను చదివినపుడు సంతసముయ్యెను.
అందులో ఒక చిట్టె మైన విషయమును చెప్పెను. అమెరికా
రాక ఫెల్లరు సంస్థ సంవత్సరములన్నియును చేయును. తెలిసి
నట్లు, రాక ఫెల్లరు సంస్థ ప్రపంచములో ననేక దేశములందు
అనేక పరిశ్రమలను పోషించు జేయబడుచుండెడి, యింత
దేశములందున అత్యంతమున నవసరమున్న భారతదేశమున
తేమాత్రమును బంపలేదని ఆమె తెల్పుచున్నది.

భారతదేశము నిలుల విడిచివేయుట రేల? మార్షు సరి
చెప్పిన కారణము మే మందరమును అనుమానించినదే. బ్రిటిషు
ప్రభుత్వముతో విరోధము, అవిశ్రద్ధ మెక్కడ సంభవించు
చున్నో యనియే. ఆమె యిట్లు వ్రాసెను.

“రాక ఫెల్లరు సంస్థ, వై నాలోను, దక్షిణాఫ్రికా
దేశములందును, విరోధము చేయుచున్నది. కేనడాలోగూడ
ధనము వెచ్చించును. కారణము యీ దేశములందలి ప్రభుత్వము
యీమిరుజేయుపనులను సమర్థ పద్ధతిలో జూచును. అయితే
యీ సంస్థ తాము జేయుపనులన్ని ఆ ప్రభుత్వముల కేమైన
నష్టకరములుగ నుండు విషయములలోనికి దిగులేదు. భారత
దేశము బ్రిటిషు ప్రభుత్వము క్రిందకున్నది. భారతీయుల అభి
వృద్ధికి అవసరమైన దానినంతయు బ్రిటిషువారే జేయుచున్నారని
బ్రిటిషు ప్రభుత్వము ప్రపంచమునకు చాటును. అందుచేత రాక
ఫెల్లరు సంస్థ భారతదేశములో నేమైన పనిజేయునెడల ప్రభు
త్వమువారి కిష్టములే నుండ వచ్చుననియు, నిరసింపవచ్చుననియు
చలించుచున్నది.”

సంగతించేయు నిందు చేయుచున్నది. జాతీయస్థితికలేక
ఒకదేశముగ వ్యతంత్రముగ నుండక మరియొకదేశమునకు అధి
నమై యుండుటయైన నెట్టిదో మనకిందు గానించుచున్నది.
ఇట్టి పరిస్థితుల జూచునపుడు, గ్రేటు బ్రిటను భారతదేశమునకు
మిత్రమనియు, బాధకారియనియు, భారతదేశములో నున్నది.
భారతదేశముయొక్క లాభమునకే యనియు జెప్ప మాటలకు
సంతకాత్రము పరిపూర్ణముగా తెలియుటలేదా?

రాక ఫెల్లరు సంస్థ యీమధ్య ప్రచురించిన నివేదికము
జూని 30 తేదీనాల్గున వ్రాసిన వై నాలో వైద్యవిద్యకును ఆనుప
క్రమమును దానమొసంగెనని తెలుపబడినది. వెకింగు యూని
యన్ మెడికల్ కాలేజీకి 8518882 రూపాయలు యిచ్చెను. ఇదంత
యు ప్రశంసనీయును. వై నాలో ఆరోగ్యపరిస్థితులు నిశ్శుభ్ర
ముగనే యుండును. ఇట్లు దారితో జేయు శోధనయు ఆదే
శయనకు నిజముగ కావలసినదే. కాని భా
రతదేశ ఆరోగ్యపరిస్థితులుగూడ యంత నిశ్శుభ్రముగనే యున్న
వి. కానివి చక్కపరచుటకు యెక్కువ పనియేమియు జరుగుట
లేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అవసరము చేయవలసిన దాని
నంతయుకాని యే కొద్ది భాగముగాని చేయులేదు. వైద్య
కళాశాలలను స్థాపించుటకును ప్రజల ఆరోగ్య పరిశుద్ధిస్థితులను
చక్కబరచి ఆనుపక్రమము వైద్యసహాయము నెక్కువజేయుట
కును మున్యజ్వరం, యితర అనేక జ్వరములు, క్షయ, బొబ్బల
వ్యాధి మున్నగువి దేశమును తునుచుకొని పోవు ననేక రోగ
ములను నివారించుటకును ఉపయోగింపవలసిన ధనము యీ
దేశమును పొందించు బ్రిటిషు ప్రభుత్వములకును
ప్రజలను పరాధీన స్థితిలోనుంచు వైద్యముల పోషించుటకును
వినియోగింపబడుచున్నది. భారతదేశము విదేశ ప్రభుత్వము
క్రింద బాధింపబడిక వ్యతంత్రమున నుండునందున గాడల
రాక ఫెల్లరు గారు వై నాలో సహాయము చేయుచున్నారో
అంతటి సహాయము భారతదేశముగూడ బొందియుండెడిదని
నిస్సంశయముగ జెప్పవచ్చును.

కార్మి జీ గారల సాయము జేయలేదు?

ఇకను అంద్రా కార్మి జీ గారి మాట జూడును. కార్మి
జీ గారు తనదేశమునకును యితర దేశములకును పెద్ద పెద్ద ఉప

కారములను జేసినపుడు భారతదేశమును మాత్రమం చేరి జేర్చ
లేదు! రాక ఫెల్లరు గారు, ఆ సంస్థ యునే కారణ
ముచేత చేయలేదో అదే ప్రభుత్వముతో పీడుగూడ చేయలేదని
యూహించవచ్చును. భారతదేశము గ్రేటు బ్రిటను ‘సాత్తు. ఆ
యన తత్వముల కేమైన సహాయము జేయునెడల గ్రేటు బ్రిటను
కష్టముండదని ఆయనకు చెలియును. ఇట్లు జేయుటలో ఆదేశపు
పరిపాలనమును విమర్శించినట్లును, భారతదేశమునకు చేయవలసి
వలయు గ్రేటు బ్రిటను జేయుట లేనట్లును భావమును ఆదేశము
కనుగొనును.

కార్మి జీ గారి యేదో విధముగ భారతదేశమునకు సహాయ
ముజేయునట్లు జేసిన ప్రయత్నముల నిజమే వర్ణించిన ఆత్రు
తముగాదని తెలుపెదను.

1906లో నేను బొరాంట్లో (కేనడా) నుండగా కార్మి
జీ గారు ఉపన్యాసముల నీయవచ్చురి. సుప్రసిద్ధ పండితులను
రచయితలను ప్రాధెనరు గొల్పి యిచ్చుటకూరి కతిమగ నుం
డిరి. ప్రాధెనరు స్వీటుగారిలో నాకు కొంతవరకు బాగానుం
డునుగలదు. దీని నవకాశముగై కొని కార్మి జీ గారి నేదో విధ
మున భారతీయులకు దారిద్ర్యదుస్థితి తొలగనట్లు కొంత ధన
సహాయము జేయింపవలెనను. కాంక్ష జనించెను. కానిమీదట
కార్మి జీ గారి కీ కిందివిధముగ నొక ఉత్తరము వ్రాయగా దానిని
ప్రాధెనరు స్వీటుగా రందిచ్చిరి.

బొరాంట్, ఏప్రిల్ 26 1906:—ఆంధ్రా కార్మి జీ గారికి:—
ప్రియమైన ఆర్యా,

మీరు భారతదేశములో విద్యాభివృద్ధి కేమైన సహాయ
ముజేసెదదేమో ప్రాధెనరు గొల్పి యిచ్చు స్వీటుగారు విచారించి
భారతదేశ స్థితి వివరించియుండవచ్చును.

భారతదేశమున కెన్నిన్నియో అవసరములు గలవని మీ
కును తెలిసియున్నది. అచటి ప్రజలు దుర్భర దారిద్ర్యమున
నున్నారు. వారికి సహాయము జేయు వారు గాని
వారిమేలు సరయు వారు గాని యే వ్యయము లేదు.
వారు విదేశపరిపాలనముక్రింద నున్నారు. ఆ ప్రభుత్వము
వారికి యీ దేశముల ఆదాయములపై యేమాత్రమును సానుభూ
తిలేదు. ఆదేశీయులు కొన్ని కొన్ని ముఖ్యవిషయములందు అసి
యాఖండమున మంచిమేధావంతులని మీరంగీకరింపవచ్చును.
వారు వారి చారిత్రమునుజూచి గర్వపడెదరు. ఆ ప్రాచ్య వా
జ్యమును, వేదాంతము, గ్రీకు, జర్మనీ వానికేమియును దీనితో
వు. అచటనుండియే ప్రపంచవిఖ్యాతమును రెండుమతములు జ
నించెను. కర్తవ్యప్రభువు లిటుల జెప్పెను. ప్రపంచములో నితర
దేశములుజేరికన్న గాని యెక్కువగ భారతదేశముచరిత్రయందును
వేదాంతమునందును మతమునందును సుప్రసిద్ధిని గాంచెను. అట్టి
ప్రజలగతినిగూర్చి ప్రపంచ మంతయును విచారింపవలసియే
యున్నది. ప్రాచ్యదేశ ప్రభోధముతో భారతీయులుగూడ
ప్రభోధముగాంచుచున్నారు. జపానయుక్కు ప్రాభవము
వారికి బాగుగ తాకినది. సంవత్సరమునందేసేరమువారు తమ
దారిద్ర్య మతిశయించి, రాజకీయముగ ని స్పృహయై, విద్యా
వ్యాప్తి సౌకర్యములేక, సాంకేతిక పారిశ్రామిక విద్యలకు
వసతిలేకయున్నట్లుల చెలిసికొనినందుచున్నారు. వారిదేశమున
నిదివరకు విరివిగ జరుగుచున్న ఉత్పత్తులన్నియును భగ్నము
లైనవియే చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు ప్రజలందరును భూమి
సాగుజేసియే జీవింపవలసివచ్చినది. ఆ దేశమునందు భలవంతము
లగు నితర ఆదాయములముల లభివృద్ధి జేసికొనజాలరు. అందు
లకు కావలసిన శాస్త్రీయ, సాంకేతిక విజ్ఞానములు వారికి
లేవు. అట్టి జ్ఞానమును సంపాదించుకొందమన్నను భారతదేశ
మున నందుకు సౌకర్యములేవు. భారత ప్రభుత్వము వైద్య
ముపై సంవత్సరమునకు 10 కోట్ల 50 లక్షల రూపలను ఖర్చు
జేసి, అన్నిరకముల విద్యకునుగాను సం॥మునకు 37 లక్షల 50
వేల రూపలను ఖర్చుజేయును.

భారతీయవిద్యార్థులు శాస్త్రీయ, సాంకేతిక, పారిశ్రా
మికవిద్యలను నేర్చుకొనుటకై గ్రేటు బ్రిటను, జపాను, జర్మనీ,
అమెరికాదేశములకు బంపుటకు గాను రెండు సంవత్సరములక్రింద

కొకసంఖ్య మేర్పరుపబడెను. ఇందు భారతదేశములో నన్నివ
తులవారలను మంచియునుబడిగలవారు జేరిరి. ఈసంఖ్యము
బాగుగనే పనిచేయుచున్నది. ఇంతవరకు నూరుమంది యువకుల
నుండును. కాని మీరు భారతదేశమునకొకసారి పోయినగాని
అచటి ప్రజలెంతదరిద్రులుగ నున్నారో, అవసరమైన పనులకు
గూడ డబ్బువుట్టిండుట యంతకష్టమో మీకు తెలియదు.

కార్మి జీ గారు, ఈ ఉద్యమమును గూర్చియే మీకు ప్ర
త్యేకముగ చెబుపగోరిరి. మీరు యీమధ్యవర్తకమున దో
డ్చడి, ఆదేశీయుల నుద్ధరించి, ఆకగల్పించి, జీవనోపాధి గలుగ
జేసి, వ్యయంసహాయముల సేర్పరచి, వర్షములేక గాక
ధనలేమిచే కరవులపాలు గాకుండ రక్షించుటకు మీకు యిష్టము
గలగదా?

నన్నొక మాచనగూదించుటకు సెంపొంపగుదు. నేను జే
యుమాచన విస్తారమైనదైనయెడల తీయింపును. మీవగా యిం
దు 80 కోట్లమంది జనుల జీవితములు తేమము సాభాగ్యము
మోక్ష మార్ధాపడియున్నది. పిలిచిన ప్రజలస్వాతంత్ర్యవిమో
చనకు మీరు 2 కోట్ల రూపల నొసంగిన మాట నేను మరువ
జాలను. మీరు దారితో జేసిన యీ భూమిదానముజూడ అంగ్లో
సాక్షులకేగాక ప్రపంచమునకంతకును సానుభూతితో మేలు
జేసెదరని నాకు నమ్మకము గలుగుచున్నది. ఈ మాచనవర్షము
నకు గావలసిన సహాయమును జేయుటకు మీకు సంతోషముగ
నుండునని నాకు నమ్మకము గలదు. భారతదేశమునందు విద్యా
వ్యాప్తికి ఒక కోటి ఖర్చుజేయ నిష్పముండదా? ముందు మీరిచ్చిన
డబ్బు వడ్డీని విద్యార్థులను జపానుకు ఇంగ్లండుకు విరోపీయ
దేశములకు ముఖ్యముగ అమెరికాకు కెళుగమునకై బంపుట
కుపయోగింపవలెను. వారు తయారై వచ్చినపుడు భారతదేశ
ములో రాష్ట్రములన్నిటియందును సాంకేతిక శాస్త్రీయ పారి
శ్రామిక వ్యవసాయిక పాఠశాలలను నిర్మించి పనిజేయుట మీ
కిష్టము లేకుండునా.

నేను భారతదేశములోని ముఖ్యమైన విశ్వవిద్యాలయము
లను కళాశాలను విద్యాసంస్థలను సందర్శించిరి. అవి యెట్టి
వియో నాకు బాగా తెలియును. ఈవిషయమై భారతదేశము
లలో ముఖ్యమైన వారితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జదివిరి.
వానినంతయు మీకుబంపుచున్నాను. నేను నాపత్నీమున దప్ప
మరెవ్వరిపత్నీమునను మాట్లాడుటలేదు. కాని మీరు జేయు సుప
కారమును భారతీయులందరును నైకకంఠ్యముగ కృతజ్ఞతతో
స్వీకరించెదరని మాత్రము నేను గట్టిగ జెప్పగలను.

ఈవిషయమనందే మీకభిరుచియుండి భారతీయులు
బాధ్యతగల ప్రతినిధులు కొరునెడల మీ రావిషయమునుగూర్చి
ఆలోచించెద మను భావ ముండునెడల నేను చెలిసికొన గోరె
దను.

నేనింత స్వతంత్రముగ వ్రాయబూనుటకు ఒక్కటే
మాపణ. భారతదేశముయొక్క మహావసరమును పీరు యంతవరకు
యొక్కడను జేయని విద్యావ్యాపకమును గావించుటకు గల మహా
దవకాశమును మాత్రమే నన్నిందులకు ప్రేరేపించెను.

ఇట్లు విధేయుడు.

జే. టి. సండర్లండు.

మ.రా:— ఇంకొకటి జేర్చవలసియున్నది. నే నీవిష
యమై భారతదేశమునకొకసారి లండను కమిటీ అధ్యక్షులగు సర్
విలియం వెడ్డెరుబరనుగారిలో కొంతకాలము నుండియు సుత్తర
ప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుంటిని. వారు యిందు తమకు
మంచి ఉత్సాహ మున్నట్లును చెప్పిన సహాయమును
జేయు నట్లును చెల్పిరి. నే నీ విషయమై
అమెరికాలోని విద్యాసంఘములతో చాలమందితో మాట్లా
డగా వారు యీ విషయమును మీయెదుట నుంచుమనిరి.

జే. టి. యస్.

ఈ లేఖకు కార్మి జీ గారి కార్యదర్శిగద్దకుండి యీ క్రింది
విధముగ నాకు ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను.

గవర్న మెంటు హౌసు,

అటవా, కేనడా, ఏప్రిల్ 30, 1906.

రెవరెండు జే. టి. సండర్లండు, బొరాంట్.

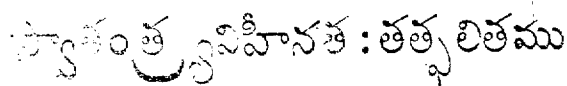
ప్రియమైన ఆర్యా,

మీరు కార్మి జీ గారి ఫేర్ ఏప్రిల్ 26 తేదీన వ్రాసిన లేఖ
అందినది. కార్మి జీ గారు మీరు వారికి చెప్పిన విషయమున
కొకప్పుడు గలుగజేసికొన జాలమని తెలుపుచున్నారు.

ఇట్లు విధేయుడు

(కార్మి జీ గారి కార్యదర్శి సంతకము.)

బి.ట.సుంబల	19-6-25	
బి.ట.సుంబలనుంచి	20-6-25	3-5 గం.
మధ్య రాష్ట్రం రాక		8 గం.

మొత్తముచూడ వరాశీనదేశమును బాగు చేయుట కందరకును సంశయమే. రాకే ఫెల్లరు ధర్మనిధినుండి, చీనాకు నయితము నహాయము చేకూరెను. కాని, హిందూదేశమునకుమాత్రము సిద్ధిపడయ్యెను. బ్రటీషుప్రభుత్వమువారింత తోడ్పడినాడు. దానితో పరిపావునా? హిందూదేశపు, రాకే ఫెల్లరు, కర్మభివృద్ధికి వరులతోడ్పట్టిన వారాదు. హిందూదేశము స్వరీతిలనము నుపాసించుటన్న ముఖ్య, రాకే ఫెల్లరు నహాయము చేయుటకు తప్పక చేకూరెడి దని, సకలరు లాండును నిరూపించున్నారు. కార్మిజగా రన్న దేశమునకు నహాయము జేరిగాని, హిందూ దేశమునకు నయిది రాకే ఫెల్లరుగారిని ప్రారోపించి నదియు, కార్మిజగ రినిసూచి ప్రేరేపించుట, వారిని బాండుగాను బిలుపుచున్నది. దానివలననే ఇది మున్న భారతభూమికి కష్టములు కలుగుచు నున్నది. సకల ప్రజావారికి కొంత విముక్తి కలుగజేయుటకే నా నాయముగలనది. ఇందునను బ్రతియుటకు, సకలరులొడుగారు

కార్మిజీగారు ఫిలిప్పైను ప్రజలక్షేమము
 నీమిత్తమై రెండున్నరకోట్ల డాలర్లను ధర్మముగ
 నిచ్చిరి. ముప్పాడకోట్ల భారతీయుల విద్యాభి
 వృద్ధినిమిత్తమై కోటిడాలరులనయిననుధర్మముచేయ
 వెలయు నని సకడరులాండుగారు కోరియుండిరి.
 కాని తా మేమియు జేయజాలమని కార్మిజీగారు
 ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అంతటితో నూరుకొనక నాలు
 సంవత్సరముల పిదప హేరంబచంద్ర మైత్రగారు
 అమెరికాకు వెడలినపుడు మరల నొకలేఖను వ్రాసి
 మైత్రగారికి దర్శన మీయవలసినదని సకడరు
 లాండుగారు హెచ్చరించిరి. కాని కార్మిజీగా రంగీ
 కరింపలేదు. 1910 సం వత్సరము డిశెంబరు
 మాసమునందు సకడరులాండుగారుమూడవమారు
 కడలించిరి. భారతీయ విద్యార్థులకు విద్యాధివేతన
 ముల నిచ్చిన బాగుండునని సూచించిరి. ఈవిషయ
 మున తా మెట్టి వాగానము జేయజాలమని కార్మిజీ
 గారు మరల జవాబిచ్చిరి. అమెరికాకు వెలుపల
 తాము ధనసహాయము జేయుట కష్టమని కార్మిజీ
 గారు సాకు కెప్పినను అట్టి సహాయము నితర
 దేశములకు జేసినటుల సకడరులాండు
 గారు ఉదాహరణముల జూపుచున్నారు.
 కోటి ముప్పదిలక్షల డాలర్లను ఇతిరదేశ
 ములలోని గ్రంథాలయముల కిచ్చిరి. కోటిడాలరు
 లను స్కాట్లండు విశ్వవిద్యాలయములకు ధర్మము
 జేసిరి. పేగులో శాంతిమందిరమును నిర్మించు
 టకు దాదాపు కోటిడాలరుల నిచ్చిరి. ఇంకను
 ముప్పదిలక్షల నితరకార్యముల కిచ్చిరట. భారత
 వర్షపుసంగతి, కార్మిజీగారికి తెలియ దండుమా?
 అటుల జెప్పటకును వీలులేదు. హిందూదేశము
 గూర్చి వీరికి గ్రంథస్థమగు జ్ఞానమేగాక, దేశమును
 స్వయముగ దర్శించినలాభముగూడ గలిగెను.
 అందుచే, ఇక్కడిపరిసితులు వీ రెరుగనివి గావు.
 ఇంతియగాక, కార్మిజీగారికి, ప్రపంచమునందలి
 వివిధజాతులు స్వాతంత్ర్యము సహభవించుట
 శ్రేయస్కరమను దృఢవిశ్వాసము గలదు.
 ఒకజాతి ముగింకజాతిని పరిపాలించుటకు
 హక్కు లేదని, వీరు బహిరంగముగ దెలుపు
 చుండిరి. ఇట్టియుదాహరణిప్రాయములగల
 బా రయినను, హిందూదేశమునకు సాహసించి
 ధర్మము జేయలేకబోయిరి. కార్మిజీగారిచర్య,
 భురత్వమును సూచించుచున్నదని, సకడరులాండు
 గారు నిందించుచున్నారు. ఏది ఎటులున్నను,
 భారతవర్షము స్వాతంత్ర్యవిహీన యగుటవలన,
 ప్రపంచమునం నెంతమొకన జేయబడుచున్నదో
 యందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. సకడరులాండు
 గారు చూపిన నిదర్శనముల బోలు నిదర్శనముల
 నెన్నియేని జూపవచ్చును. శాంతిస్థానకు నోబిలు
 బహుమానమును పొందుటకు, గాంధీ

గాంధీమహాత్ముడు దేశబంధుచిత్తరంజనదాసు గారిని సందర్శించుటకు డార్జిలింగుకు వెడలెను. దాసుగారు దుర్బలులుగ నుండుటచే, విశ్రాంతినిమిత్తమై డార్జిలింగుకు బోయియుండిరి. గాంధీ-దాసు గార్లు కలకత్తాలో నెడంబడిక నేర్పరుచుకొని, స్వరాజ్యబహిష్కారపక్షవివాదముల సంతరింపజేసిరి. బెల్గాంకాంగ్రెసుసభవా ర్షియొడంబడికను స్థిరపరచుటచే, నింతటితో వ్యర్థవాదము లడుగంటి, ఒక్కసంవత్సరముపా టయినను నిర్మాణకార్యక్రమ మవిచ్ఛిన్నముగ సాగునని తలంచితమి. ఉభయపక్షములవారును నిర్మాణకార్యక్రమముకొరక కలసి పనిజేసెద రని నమ్మితిమి. కాని ఎంత కాలమో గడువకముందే, నూలుచందా పనికి రాదనియు, నిర్మాణకార్యక్రమము జరగకమనియు, స్వరాజ్యపక్షమునకు జెందిన కొందరు ఎలుగెత్తి చాటు దొడంగిరి. సతారాలో జరిగిన మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభవా రిట్టితీర్మానము గావించి, బెల్గాం లో గుడిసెరాజీని వమ్ముజేసిరి. ఇటుల జరుగుచో, రాజీలు కాగితపు తునుకలక్రింద మారవా? ఇక మీద కాంగ్రెసుతీర్మానములకు విలువయుండునా? రాజకీయసంయోగమునకును భావ్యభివృద్ధికిని మార్గ ముండునా? మహాత్ముడు కారాగృహమునకు జవిన నాటినుండియు భారతీయులు వివాదములతో గడిపిరి. ఇటీవలనే భేదములు వెనుకబట్టినవి. వీరు మరల తలపడుటకన్న అనర్థము వేరొక టుండదు. బహిష్కారపక్షమునకు జెందినవారు మరల శాసన సభా బహిష్కారమును గూర్చి గంధ్రగోళము చేయుచో, జేయునదేమి గలదు? రాజీషరతుల నుభయులును కొనసాగించు నపుడే, సక్రమాభివృద్ధికి మార్గ మేర్పడును. నేడు జరుగుచున్న వివాదములబట్టియు, మరల వెనుకకు బోవు సంకల్పముబట్టియు జూడ, విద్యాధికుల కింకను దేశముకొరకు కష్టపడి పనిజేయు దీక్షయల వడలేదని విదితమగుచున్నది. ఉపన్యాసములు తీర్మానములు, రాయబారములపై నుండెడి మక్కువ, స్వశక్తిని వినియోగించుటయందు గను పిండధు. ఆకారణముచేతనే స్వరాజ్యసిద్ధి దూరము బోవుచున్నది. ప్రజలను కార్యానుష్ఠానపరులుగ గావించుటకు, బెల్గాం కాంగ్రెసుసభ చేసిన స్వల్ప ప్రయత్నములు నయితము నిరాకరింపబడుచున్నవి. జన్నాగారు నయితము, ఇటీవల గావించిన ప్రకటనమునందు, నిర్మాణ కార్యక్రమము శాసనసభలకు వెలుపల జరుగవలయునని సూచించిరి. నురేంద్ర బెనర్జీగారు నయితము, కర్షకునిర్మాణము నామోదించిరి. స్వశక్తియందేమాత్రము సమృద్ధి మున్నవారి కయినను, నిర్మాణ కార్యక్రమము సామూహ్యరీతికగు సభుకూర్చుచున్నది. వివిధపక్ష

సంకల్పమున కిది మూలధారముగనున్నది. దీనిని వదలి, ఇతర కార్యములను చేపట్టటం, నేల విడిచి సామనేయుటయగును. నిర్మాణకార్యక్రమము రాజకీయము గదనియు మహాత్ముడు రాజకీయవేత్తగాడనియు చెలిపెడి సంగతులు అజ్ఞానదనియు అనుటకు సందియములేదు. ఏజాతియైనను పరాశ్రయమువలన స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించ గలుగునా? స్వరాజ్యము నిర్మాణశక్తిపై నాధారపడి యుండుట స్వతస్సిద్ధముగాదా? నిస్సారముగ పక్షతులవంకకు దేశలక్ష్యమును మరల ప్రధానవిషయములగుర్చిమాత్రమే మహాత్ముడు ముచ్చటించి సంతమాత్రాన గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయవేత్తగాక బోయెనా? పోరాత్మకీలమును మహాత్ముడు చాలకాలమునుండియు కనిపెట్టుచుండెను. వారిలోనే తీరున మెలగవలయునో మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాలో చక్కగ కనుగొనెను. అనుభవజన్య జ్ఞానమునే మహాత్ముడు ధారాపరచుకొని కృషిసలుపుచున్నాడనుటకు సందియములేదు. పోరాత్మకుల కేవల వాగాడంబరమును లెక్కనేయరు. కార్యపరత్వమును మాత్రమే పరిగణించెదరు. శాసనసభలలో జరిగెడి ఆందోళన కుపబలముగ నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణము గూడ జరుగుచున్నచో బర్మోపాక్ష రీతిగ ప్రభువుగార్ల దృక్పథము వేరుగనుండెడిది. మాడరగి పూర్వపత్రిక గాంధీతో సన్ని విషయములలో నేకీభవింపక బోయినను మహాత్ముని దృక్పథము రాజకీయము గాదని తలంచువారితో నంతమాత్రమే కీభవించుటలేదు. ఈ మాసపు మాడరగి పూర్వపత్రిక వ్రాసిన యీక్రిందివాక్యములను గమనింపవచ్చును. “అన్నిటికన్నను సభికముగ గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయవేత్త యని మాయభిప్రాయము. తన రాజకీయగమ్యస్థానమును మహాత్ముడు ఆధ్యాత్మికసాధనలద్వారాచేరబ్రయత్నించుచున్నాడు. బుద్ధినివలె, నతడు నిర్వాణమునకు మార్గము జూపుటలేదు. క్రీస్తువలె, రాబోవు స్వరాజ్యమును గూర్చి ఆతడు ముచ్చటించుటలేదు. హిందూముఖులవలె నతడు మోక్షమార్గమునుగూర్చి ప్రసంగించుటలేదు. అతని ప్రసంగములలోరేకీ యంతయు భౌతికస్వరాజ్యము నెటుల సంపాదించవలయునను విషయముగూర్చియే జరుగుచుండును.” గాంధీని కాంగ్రెసునుండి వెడలగొట్టవలయుననువారీసంగతిని ముఖ్యముగ గుర్తించవలయును. ప్రస్తుతసమస్య, బెల్గాంకాంగ్రెసు తీర్మానము కొనసాగవలయునా లేదా యనియే. గాంధీదాసు సమావేశమునం దీనిని గూర్చి చర్చించబడునని తలచెదము. బెంగాలులో స్వరాజ్యపక్షము వారినిగూర్చి ఎట్టి విరుద్ధవిషయమును చెలిపినను, దుజువుచేసిన గాని తాను నమ్మనని మహాత్ముడు తేటపరచుచున్నాడు. స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమముకు చేతనగువరకు సహాయము చేయును గాని, అందుకు భిన్నముగ ప్రవర్తించడు. దాసుగారును స్వరాజ్యపక్షమునందట్టి కిక్కిరింపును నెలకొల్పుచో, భావిపరీక్షామన కట్టియ వాంతరము వాటిల్ల నేరదు. ప్రస్తుతస్థితిలో, భారతీయులు తనపై తామాధారపడదులయే ధర్మమని నిరూపణయగుచున్నది.

వలకులలో హృదయపరివర్తనము గనుపించుటలేదు. అట్టిస్థితిలో, గాంధీ దాసుగార్లు కలసి పనిచేయుచో, హిందూదేశమున కనతికాలములో స్వరాజ్యము సిద్ధించుననుట నిశ్చయము. జ్వాలింగు సమావేశ మనుకూలఫలితముల నెసగుగాక యని మనఃస్ఫూర్తిగ గోచెదము.

క్రికేటులగు వి. వి. యస్. అయ్యరుగారు సుప్రసిద్ధ దేశాధిపతులగు శ్రీమాన్ వి. వి. యస్. అయ్యరుగారు జలగంధమునకు లోనగుట, మిగుల విచారకరము. నీట మునిగిన కూతురిని తప్పింపబోయి అయ్యరుగారే మునిగిపోయిరట. అయ్యరుగారు తమిళదేశమున కలంకారప్రాయులు. ఆధునికసమయమున, నింతటి విద్యాధికులును, స్వార్థత్యాగులును, నిరాడంబరజీవులును, కార్యదీక్షాపరులును వేరొకరు గనుపించరు. అయ్యరుగారి అద్భుతకృషివలననే, శర్మదేవియందు గురుకులము స్థాపింపబడెను. ప్రజలు విశేషధనసహాయము చేసిరి. జాక్షరు వరదరాజుల నాయుడుగారికిని, అయ్యరుగారికిని, ఏకపక్షి భోజన విషయమున జరిగిన వివాదమున కారణము గనుపించును. ఇరువురును దేశసేవకు లగుటచే వీరల వివాదము ప్రజలకు మరంత మనస్తాపకారణ మయ్యెను. అయ్యరుగారు సంస్కరణప్రియులయినను ఆక్షేపణ గల ఒక రిద్దరు బ్రాహ్మణ బాలకులు భోజనము వేరుగ బెట్టించినంత మాత్రమున రాధాంతము జేయుట కవకాశము గనుపించును. మహాత్ముని మాధ్యమము సయితము నిరాకరింపబడుటచే అయ్యరుగారు తమ గురుకుల యాజమాన్యమును వదలుకొని అఖండసహనమును కనుబడిరి. జాతీయోద్యమారంభము నుండియు అయ్యరుగారు పలుకష్టముల పాలయిరి. బ్రిటీషు రాజ్యమునుండి ప్రవాసమునకు బోయి యూరపు నందంతటను వీరు తిరుగవలసివచ్చెను. తిరిగి మాతృదేశమునకు వచ్చినపిమ్మట మహాత్ముని అసహాయోద్యమమునకు వీరు మిగులతోడ్పడిరి. ‘దేశభక్తు’ పత్రికను అతినమర్శతో నిర్వహించుటయ గాక అందుకొరకు నిర్బంధమునుగూడ సనుభవించ వలసివచ్చెను. నిర్మాణవిధానమునందు వీరి కెట్టివిశ్వాసముగలదో జాతీయ విద్యాలయ నిర్వహణము నందు గనుపట్టెను. వీరి ఆకస్మికమరణము భారతవర్షమునకును అందు ముఖ్యముగ తమిళదేశమునకును తీరనినష్టము గలుగజేసె ననుటకు సందియములేదు. వీరియాత్మకు శాంతి గలుగుగాక! అయ్యరుగారు సార్థకజన్ములు, కర్మయోగులు. ఇట్టి దేశభక్తుల జీవితములే ప్రజల సత్తమకార్యములకు ప్రకౌల్పగలవు.

గురుకులవివాదము

వి. వి. యస్. అయ్యరుగారి మరణమునకు దుఃఖించుచు, అయ్యరుగారి చర్యను మరచి, వారికి శాంతి చేకూరుటకు బ్రాహ్మణేతరులందరును నైవేద్యమును ప్రార్థింపవలయునని, జ్వాలరు వరదరాజులనాయుడుగారు గోరుచున్నారు. వరదరాజులు నాయుడుగారి విన్నవము నాలకించి, యంతటితో నీవివాదమును మరచి, బ్రాహ్మణులును బ్రాహ్మణేతరులును కలసి దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధి కృషి

సలుపుట భావ్యము. దేశమాతను సేవించుటలో, అన్ని భేదభావములును అపవిత్రము లగుగాక యని గోచెదము. దేశము నిర్వహించవలసిన కార్యములనేకములుగలవు. ప్రధానములగువానిని ముందుగ నిర్వహించి, అప్రధానములగు విషయములను వెనుకబెట్టుట శ్రేయస్కరము. ఎల్లరకును గావలసిన స్వరాజ్యముకొరకు కృషి సలుపుటయే, భారతీయుల ప్రధానకర్తవ్యము.

చిత్తుకాగితము

ఆయుధ సమావేశమునందు కొన్ని జాతులకు ఆయుధ నిషేధములను వర్తింపజేయకుండుటకు కారణ మేమని అమెరికన్ ప్రతినిధి ప్రశ్నించెను. నానారాష్ట్రసంఘము ప్రపంచశాంతిని రక్షింపగలదను విషయమును చిత్తుకాగితపు వ్రాతక్రింద త్రోసివేయవలయునా యని యితడడిగెను. ఆయుధములను తగ్గించుట కన్ని జాతులవారును అంగీకరించినగాని యుద్ధము లంతరింపవు. ప్రతి జాతీయు మినహాయింపుల గోరుచో శాంతిస్థాపనము గానకును మగుట నిశ్చయము.

విదేశవార్తలు

క్రొత్తపట్టుపన్నులు

వనూలుచేయు పద్ధతి

కోశాగార సమావేశము

లండన్, జూలై 4.—క్రొత్తపట్టు పన్నును వనూలుచేయు విషయమై కోశాగారాధికారులు చర్చించుకొని యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై ఆలోచించిరి. వర్తక ప్రతినిధులు ప్రభుత్వకాభివృద్ధిగల వచ్చిరి. ముడిపదార్థములు పృథక్దేశములోగాని, విదేశములందుగాని తయారుచేయబడనూ, దిగుమతిచేయబడనూ పన్నులకు విధించును చట్టముగారనిరి. ఎగుమతిచేయు పన్నుల నిమిత్త ముపయోగించు పన్నులూపాదేశ విధించరనిరి. అందుచేత తగ్గించవలసిన గోరుటకు వీలులేదు. ఐర్లం ప్రతినిధులు ముందుగ తమవిధానము నాలోచించి మరీ తెలిపజేసెదరు. ఇతర విషయములను మరల చర్చించెదరు.

గ్లాస్టో కమ్యూనిస్టు సభ

జర్మనులు రాలేదనుట

లండన్, జూలై 3.—బ్రిటీషువారు సింగపూరు టూత్లగువుల పురస్కరించుకొని గ్లాస్టో కమ్యూనిస్టుల సభకు జర్మనులెవరును బోలేదని చెబుచున్నాడు. స్టోకరుగారుగాని తడితరులెవరుగాని సభకు రాలేదట.

హోదీయాత్రికుల క్షేమము

మ గూర్చి శ్రద్ధహింను బాధ్యత హెడజాజిరాజ్, నెలమి మల్లాడుగార్లపాద సంచనని క్రిడీటు ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరించిరి.

ఆయుధన్యాయము

జనీవా జూలై 3.—పస్తూరియా క్షేత్రము, అర్మీయా, హాలండు, మేనియాదేశములు రషియనులు విధించినను అవి లంబించునకు అపు డపుడు దిగుమతి జేయబడిన ఆయుధసామగ్రి లెక్కలకు బుకనెక్టరేషన్ ఆయుధ సభవారు తీర్మానించిరి. దీనివలన యుద్ధరైట్స్ ప్రియ ప్రతినిధి యను బర్లెన్ గారు కోశతో ఇదంతయు అన్వాయించిరి. గ్రేటు బ్రిటన్ ప్రతినిధి అక్టోగారు బర్లెన్ గారితో కేరీగించుచు సాగెను. డెంబిక్ శాంతిసెనెరి.

కర్ణాటక ప్రభుత్వ గ్రంథము

బ్రిటిష్ వార్తాపత్రికల విమర్శనము

లండన్, జూన్ 4:—కర్ణాటక ప్రభుత్వ ఇండియాను ప్రేమించి ఘనతనవశానాదని ఆరేని గ్రంథమే తెలుపుచున్నది. మొట్టకొన ప్రభుత్వ డియరీగ్రాఫిక్ పత్రికలో వ్రాయుచున్నారు.

కర్ణాటక ప్రభుత్వ గ్రంథరాజము సామ్రాజ్య ప్రాముఖ్యమును గల్గియున్నది. గొప్ప బావముతోడను, జాలితోడను గూడి యున్నది. అతిశయోక్తియగుటకు మీలదని డియరీ గ్రాఫిక్ కలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఎండదెబ్బకు చనిపోవుట

బెంగాల్ జూన్ 3:—సోనవారము లెట్టి నెలలు కర్నలు బెంగాల్ గారు ఎండదెబ్బకు చనిపోయిరి.

సార్వభౌముని జన్మదినోత్సవము

సంవత్సరమున యువరాజు, జార్జి రాజుమరణ ముగియిరి. ఆధిపత్యన వార్తలంపిరి.

యువరాజు సంచారము

దర్భాలో ఆహ్వానము

దర్భా జూన్ 3:—దర్భాలో యువరాజుకు నేడు ఆఖిరస్యాగతము నొసరిరి. వేడుకల సంతోషమునకు శిల్పమునకు మీలతకుండెను. స్వాగతము అఖిరస్యాగతముతో జరిగెను.

రోయలు ఆస్ట్రేలియా

నాకాదళము

నిమిత్తము బ్రిటనుకు 8500000 పౌనుల కంట్రాక్టును బ్రిటనులో ఎవరికో యుద్ధకాల నిమిత్తము ఇచ్చిరట.

బల్గేరియాలో సైన్యములను

తగ్గించుట

అదనపు సైన్యములను తగ్గించుట

సోఫియా, జూన్ 3:—10000 మంది అదనముగ నున్న వారి సైన్య సేయబడుట ప్రభుత్వమువారు తుదకు తగ్గిరి. సైన్యములను చిల్పరాదను కొచ్చెను నిరాకరించిరి.

పడమటి సరిహద్దుల రక్షణము

లండన్, జూన్ 2:—పరస్పర పడమటిసరిహద్దుల సంరక్షణ ఒడంబడికమీదనే నిజపురోస్థితి ఆధారపడుననియు, ప్రస్తుత సంవత్సరములందు బ్రిటను, సామ్రాజ్యము యొక్క శాశ్వతలక్ష్యముల విరూపకల వనుచున్నది. ప్రస్తుత పత్రిక, పడమటి యూరపుసరిహద్దుల రక్షణము వనకు ప్రధానము. ప్రాచ్య సరిహద్దుల విషయమై మన ఒడంబడికను జ్ఞాపకముచుకొని సానుభూతిని జూపెదము. కాని క్రొత్తభాగ్యతను ఎవరించ జాలమనిరి. బ్రిటను విషయమై సందియములేదు. మేము జర్మనీ ప్రాంతుతో శత్రుత్వము సిద్ధముగ నున్నారము.

పడమటి సరిహద్దుల గాపాడుటలో మేము సంసిద్ధులముగ నున్నారము. ఇదియే ముఖ్యవిషయము. రైల్వేలు ఒక మారు ఇచ్చెదముని ఆభయ మొసగినచో కాంతిసమ్యక్ము కుదిరినచెంటే తక్కిన సంగతి అంతయు తేలికవనే.

ఆముంద సేనును వెదకుట

అస్టా, జూన్ 3:—సానుభూతితో ఆముందసేనుగారిని వెదకుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. శెండు సార్వభౌమనిక నాకలు వాయువార్తాపత్రికలములతో స్వీడిజిలర్లనుండి ప్రయత్నించును.

గ్రిన్లండ్ తూర్పుతీరమున ఫ్రెంచి వైమానికుని వెదకుచుండెను.

ఎటను, లేక కొలంబియా అగ్రమునుండి మ్యాల్దీవ్ భూభూమువారు వెదకెదరు.

యూరపు క్షేమము

సరిహద్దులరక్షణము

మార్గము కన్పించుట

లండన్, జూన్ 1:—బ్రిటిష్ శాశ్వత కలగజేసిన యుద్ధానామునకు నిలకడ లేకుండెను. ఉత్సాహమునకు బదులు నిరుత్సాహము గల్గెను. దీనివలన మరల యూరపు యుద్ధము రావచ్చు ననుచున్నారు.

బ్రిటిష్ శాశ్వత జూచి కోటి దినపత్రిక ఇతరులవలె సంతసించుటలేదు. ఇంగ్లీష్ వ్యవహారము స్థిరపడినటు లను కొనలేదు.

ఈశాఖలన తృప్తికరముగ ఇంగ్లీష్ ఒడంబడికకు మార్గ మేర్పడునని ఎకోవిల్లిపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఫ్ర్యాంకో బ్రిటిష్ భిన్నాభిప్రాయములు అంతరించు ననుచున్నది. శుభ సూచకము లిట్లుచే గనిపించుచున్నవి. అయ్యది సాఫల్యముగ గాక.

ఫ్రెంచివారు జాగ్రత్తబడుట

లండన్, జూన్ 1:—ఫ్రెంచి అధ్యక్షుడు ఆల్ఫ్రెడు కేగి యువస్వసించెను. 80000 మంది సత్కరించిరి.

జర్మనీపట్ల జాగ్రత్తగా ప్రాంతు మేల్కొనియుంటున్నామే. జర్మనీకి నమ్మకముపోవుట సహజముగ నే యున్నది. 1871 ప్రాంతుపట్ల ఒడంబడికను నమ్మకముగ కొనిసాగించిరి. అప్పటినుండి కాంతివిధానమును క్రమమున దప్పకుండ అవలంబించెను. 1914 వరకు సాగించెను. ఇక యువప్రవముండదు నమ్మకము కుదురువరకు ప్రాంతు తన కాపుకల మీదనే యుండుననిరి. కాశ్వత కాంతిమార్గము నరయును పారబాటున బురదలో దగుల్కానక జాగ్రత్తగా ప్రవర్తించు ననిరి.

ప్యాంగుహే అల్లరులు

ప్యాంగుహే, జూన్ 3:—అమెరికను వాలంటీరులు 7 నురు దొమ్మిగాండ్రు కాల్చిరట. రెండుగురులు చనిపోయెను. డాక్టరు మార్టినుగారికి గాయములులేక లేను. దొమ్మిగాండ్రు ఇంకను తీవ్రజలన భయకంపితలుగ జేయుచున్నారు. విదేశీయుల కొలుపుగోనున్న చీనావారిని బాధించుచున్నారు. క్రొత్త అమెరికన్ దళములు మాయబడిన.

పికింగు విద్యార్థులు

ప్యాంగు అల్లరులను గూర్చి అధికారు లవలంబించు చర్య నొల్లక అసమ్మతిని దెలుపుచు పాఠశాలకుపోవుట మానిరి.

పికింగులో కట్టుదిట్టములు బాగుగ నేయున్నవి.

క్రొత్త అల్లరులు

ప్యాంగుహే, జూన్ 3:—మధ్యజిల్లాలయందు మరల అల్లరులు జరిగినవి. ఇంతవరకు 21 సమ్మెగాండ్రు చనిపోయిరి. 65 మరల గాండ్రులేరి. సాయాధికకటములు పడమటిజిల్లా కేగిరి. ఇచట సమ్మెదారులు కేంద్రీకరణ మగుచున్నారు.

విదేశీయులు దొమ్మిని ఆదరించుటకు కృతనిశ్చయు లగుటచే ప్రవర్తించుటలను పారదోలి సమాధానపరుచుటలను ప్రయత్నించుటలను కారణము కనిపించెను. చీనావారు గూడ కాంతివచనముల వినునటుల లేరు. భయకంపితలగు విద్యార్థులు క్రొత్తగ చేరుటచే వెనకాడుచున్నవారికి మరింతభయము గల్గుచున్నది.

క్యాంటను పరిశీతులు

క్యాంటన్, జూన్ 3:—క్యాంటను ప్రకటించు రైల్వే స్థితియు ఆపుకేసిరి. సేనలు విస్తారముగ పోవుచున్నవి. పరిశీతులు చాల భయంకరముగ నున్నవి. పోరాటము జరుగక మానదు.

శ్రీనివాస శతకము

ఈశతకమును శ్రీయత కొత్త శ్రీనివాసరావు గారు రచించిరి. ఇది రాజమహేంద్రవరమున శ్రీయత అడ్డపల్లి లక్ష్మణ స్వామి నాయుడుగారి సరస్వతీ మండ్రాలలో ముద్రింపబడెను. వీనికి సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు పీఠిక వ్రాసిరి. ఈ శతకము గీతమాలిక. మంచిపాటలను బోధించుచున్నది. తైలి మృదువుగా నున్నది. వెల మూడబాలు మాత్రమే.

నా తా వ రణ సి తి

1925 సం॥ జూన్ నెల 5-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ 1-వ తేదీనుండి వర్షము	జూన్ 5-వ తేదీనుండి వర్షము
గోపాలపురం	98.1	84.0	...	0	44.96
విశాఖపట్టణము	...	...	...	...	87.09
కాకినాడ	96.5	79.8	...	2.12	89.09
మచిలీపట్టణము	98.9	81.4	...	0.57	41.59
కర్నూలు	98.8	77.5	...	0	26.01
బళ్లారి	97.7	78.7	...	0	20.51
కడప	102.7	81.0	...	0.80	81.28
నెల్లూరు	102.7	81.8	...	0	87.98
మద్రాసు	101.8	80.5	...	0	50.74
కడపూరు	98.5	77.2	...	0	52.94
నేలము	97.5	77.2	...	0.02	89.80
కోయంబుత్తూరు	91.9	70.7	...	0.05	22.29
తిరుచనాపల్లి	103.1	79.5	...	0	88.18
నాగపట్టణము	101.0	80.3	...	0	54.98
మధుర	100.2	78.8	...	0	88.58
పాంబక్	98.1	81.9	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	28.34
తిరువేంకడము	84.6	77.2	...	1.14	64.51
కొచ్చిన్	85.6	75.9	0.01	4.21	114.51
కాలికట్టు	89.2	76.5	0.09	8.31	117.16
మంగళూరు	86.9	74.0	0.43	7.44	125.68
బెంగళూరు	87.1	65.0	...	0.19	85.87
మెర్కార	75.6	62.6	...	2.32	125.46
కొడైకనాల్	65.2	58.1	0.15	0.45	62.18

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల నిర్మలముగ నున్నవి. ఆక సము ఆర్ద్రత తక్కువ. మచిలీపట్టణములో పగటి వేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. గోపాలపురంలో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కాకినాడలో తక్కువ. గోపాలపురంలో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు పలచగనున్నవి. కర్నూలులో ఆర్ద్రత తక్కువ. అచట పగటివేడిమి బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు పలచగనున్నవి. ఆర్ద్రత అంతటను తక్కువ. కడపూరులో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ. ఎండ గాముచున్నది.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు,

నాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ప్రాధుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. No. 109/1925

వాది:—మైలాపురం వెంగయ్య, పోతి వారును కోమారును సుబ్బరాయుడు మైనర్. సంగతకర్త, తల్లి ఆదెమ్మ, సా. అల్లిదును స్తుబరా పోబాయపల్లె తా॥ కమలాపురం. ప్రతివాది:—1 'యెగ్గలిదేవి గోపాలరావు సా. గుత్తి. 2 భొందలకుంట నారాయణ సా. బొందలకుంట తా. జమ్మలమడుగు.

2 వ ప్రతివాదికి:— 25.5-28 తేదీన 1 ప్రతివాది గార్డియన్ గావుంటూ ఆశనితండ్రి మైనర్ వాది తండ్రికి వ్రాసియున్న ప్రోనోటు రిమాండ్రేసి వ్రాయించియున్న ప్రోనోటుబాపతు యు 803-0-9 లకు నీవైన గోపాలరావువైన దాఖతో కాబడియున్నది. వాయిదా 18-6-1925 నాటికి కోర్టుకు హాజరుకావలసినది. నీవు హాజరుకానంతట యత్నపార్శి చేయడం అగును. బి. రంగారావులు, వాదికరపున ప్రిడరు.

తెల్లవారిబర్సవు

తూర్పు ఆఫ్రికా కమిషను వారి నివేదికము

“ఆఫ్రికా ప్రజలకు తెల్లవారు ప్రస్తావనలు”

కెన్యా శ్వేతజాతుల ప్రశంస

పంటలను చెరువుకీటకములు

పంటలను చెరువు కీటకముల విషయము ఒక ఆధ్యాత్మిక మనందుచున్నపరిణామము. తూర్పు ఆఫ్రికాభూములు మిశ్ర పశ్యంతజాతియైనను ఈకీటకములపట్ల గొప్పగట్టును ఏర్పడుచున్నది. ఒక్క ప్రదేశమునకే కాక అన్ని ప్రదేశములకును ఈ కీటకము బ్యాపించుచున్నది. ఈకీటకములపట్ల ఎన్నియో ప్రదేశములు పంటలకు నష్టము చేయుచున్నవి. ఈ విషయమై తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రభుత్వములవారు తగు శ్రద్ధతో పరిశోధన మొనర్చుచుండుట శోచనీయము. ఆహారపదార్థముల సమైక్యతను తూర్పు ఆఫ్రికాపై ఆధారపడియుండు వారందరూడ తూర్పు ఆఫ్రికావారిలో కలిసి ఈకీటకములను అంతమొందించువిషయమై ఆలోచించవలెను. ఇందులకు తగునిధిని ప్రోత్సహించి సంపూర్ణకాస్త్రు పరిశోధన మొనర్చుట కొకకమిషనును నియమించవలెను. ఈకీటకములు వ్యాపించియున్న ప్రదేశములందు ఈకమిషనువారు పర్యటనమొనర్చి ఈకీటకముల పట్టిపట్టితులలో వృద్ధి గాంచునది, ఎట్టి పరిస్థితులలో క్షీణించునది నిర్ణయించి జంతువులకును మనుష్యులకును పంటలకు ఇది ఉపద్రవము కాకుండునట్లు నివారణోపాయములను సూచించవలెను.

తూర్పు ఆఫ్రికా ఆభివృద్ధికి కాస్త్రుపరిశోధనము అత్యవసరము టాంగియానా టెరిటోరియందలి అమాని పరిశోధనశాలను జర్మనులు స్థాపించిరి. ఈ ప్రతిష్ఠాపనము చక్కగ పనిజేయుటకు ఇంపీరియలు ప్రభుత్వము వారు ప్రతిసంవత్సరము ఒక పెద్దమొత్తమును విరాళముగ ఇచ్చుచుండ వలయునని కమిషనువారు సూచించుచున్నారు. ట్రానిడాకు వ్యవసాయ కళాశాలకు ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారి పుష్కల కొంత మొత్తమును ప్రతిసంవత్సరము విరాళముగ నిచ్చుచున్నారు. ఇటువంటి విషయములందు ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారు దారిద్ర్యాపనగాని స్థానిక ప్రభుత్వములకు తగు శ్రద్ధ పుట్టదు.

కెన్యావాసుల ప్రశంస

కెన్యానుండి అంగ్లేయుల స్థితిగతులు ఒక ప్రత్యేకాధ్యాయమునందు చర్చింపబడినది. కెన్యాలో ఆఫ్రికా ప్రజలు, ఆసియాకులనువారు, శ్వేతజాతులు నున్నారు. శ్వేతజాతుల ట్రాప్స్ బాధ్యతను ఆఫ్రికా ప్రజల ఆభివృద్ధికి సహాయమును దుర్వినియోగముచేయుచున్నది. కెన్యా మిశ్ర పశ్యంతజాతియగు రాష్ట్రముగాని జనసంఖ్య మిశ్ర పశ్యంతజాతియగు. కావున ఆధికముగ దేశమును ఆభివృద్ధిపరచుట ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారియొక్కయు స్థానిక ప్రభుత్వమువారియొక్కయు బాధ్యతయైయున్నది. కొన్ని ప్రదేశముల శీతోష్ణస్థితిగతులు అంగ్లేయులు స్థిరనివాసముల నేర్పరచుకొనుటకు యోగ్యముగనున్నది. ఈ కారణమున బట్టియే ప్రతిసంవత్సరము కెన్యా పీఠభూములందు నివాసముల నేర్పరచుకొను అంగ్లేయుల సంఖ్య అధికముగనున్నది. అంగ్లేయులపట్ల నే దేశమునందుపంటలు ఆభివృద్ధిచెందుచున్నవి.

అంగ్లేయుల జనసంఖ్య 10 వేలు. వీరిలో వెయ్యిమంది పరిపాలనాబాధ్యతయు కొంతసంరక్షణబాధ్యతయు భరించుచున్నారు. వ్యవసాయదారుల సంఖ్య 2000. వర్తకులసంఖ్య 800. ఇతరవృత్తులందుండు వారి సంఖ్య 200. మిషనరీల సంఖ్య 90.

అంగ్లేయులైన అధ్యక్షులు తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రజలకు గుండుమన్న లాభములను గుర్తించుట అవసరము. ఆఫ్రికా స్త్రీలకు ఆగోన్యసంరక్షణమునకు సంబంధించిన ముఖ్యనాత్రములుకూడ తెలియవు. శిశుపోషణముననేమియో తెలియదు. కావుననే శిశువులలో మరణసంఖ్య అధికముగ నున్నది. అంగ్లేయులైన ఆదర్శులు ఈ పరిస్థితులు కొంత మారుచున్నవి. కావున శ్వేతజాతుల సహాయమున ఆఫ్రికా ప్రజలకు ఏర్పడిన లాభములను తీర్చుకొనియున్నది. అంగ్లేయుల ఆదర్శములు కొంత కొంత వ్యాపించుచున్నవి. ఎవరో ఒకరు ఇద్దరు శ్వేతజాతులు తగుక్రింద పనిచేయుచున్నది బాధ్యతైన కెన్యానుండి శ్వేతజాతులవారి నువరిచి మాసింబుట న్యాయము కాదు. కెన్యానుండి పరిస్థితులను గమనించిన ఈవిధమున

జమానులు పనివారియెడల కఠినముగ ప్రవర్తించినవారును అతివ్యయముగ నుండెనని అంగీకరింపవలెను. శ్వేతజాతులు పనివారిని బాధించినపుడు ఇతరులు వారిచర్యల నప్పటి ఖండించుచున్నారు. కెన్యానుండి అంగ్లేయులు తమబాధ్యతలను సంపూర్ణముగ గుర్తించి యున్నారనియు ట్రిటిమవారి ట్రాప్స్ బాధ్యతను నిర్వహించుచుండు శిశువులను శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారని కమిషనువారు వ్రాయుచున్నారు.

పీఠమును తెల్లవారిదేశముగ నుండవలయునని శ్వేతజాతులవారు నాదించుచున్నారు. ఈపీఠభూములందు ఒక ప్రత్యేకాధికతను ఆభివృద్ధిపరచు తెల్లవారు ఉద్దేశించుచున్నారు. శ్వేతజాతులు ప్రభుత్వ నిర్మాణములని గిరియుచున్నారు.

600 మైళ్లదూరము నందున్న ఆఫ్రికాను తమ ప్రభుత్వ విధానములను నిర్ణయించుట వారు సమ్యక్తము చేయుట లేదు. వారికష్టములను గీతే మైళ్లదూరమునందుండు వారు గుర్తించు బాలరని వారివాదము. కాని కెన్యా వారు గురి విశేషములను ప్రశంసించుచున్నవని కమిషనువారు వ్రాయుచున్నారు. ఇట్టి ఉత్తమగు గుణములు గలవారు ఏకాలనీ యొక్క ప్రారంభ దశయందును నివాసులుగ కుండిన కమిషనువారి ఆభిప్రాయము. ఉత్సాహము సదుద్దేశము గలవారు. ప్రభుత్వమున పుష్కల అంతమొందుచున్నది. శ్వేతజాతులందు వికమత్వము ఆనోన్యము నానాటికి వృద్ధిచెందుచున్నది.

ఆభివృద్ధికి గొప్ప మొత్తమును అప్పుగ నిచ్చుట కమిషనులు ఈక్రింది సలహాలను ఏకగ్రీవముగ నొసగుచున్నారు:—

తూర్పు ఆఫ్రికాయందు ప్రజలయొక్కయు శ్వేతజాతులయొక్కయు ఆర్థిక ఆభివృద్ధి ఎగుమతి దిగుమతి పౌకర్యముల కైల్వేపౌకర్యములను వృద్ధిపరచుట పై ఆధారపడియుండును. కావున మూలవ్యయమునకు ధనము కావలసియున్నది. ఈసందర్భమున ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారు బౌదాధ్యమును ప్రకటించుచు పశుజాతులనుచేయున్న ఏకని జరుగజాలదు. కావున తూర్పు ఆఫ్రికాయందు ఎగుమతి దిగుమతి కైల్వేపౌకర్యముల సభివృద్ధి పరచుటకు ఒక గొప్ప మొత్తమును ఋణము చేయవలెననియు, ఈ అప్పును తీర్చి విషయమై ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారు పూచి పడవలయుననియు ఈమరతులతో ఒక బిల్లును పార్లమెంటువారు ఆమోదించవలయునని కమిషనువారు సూచించుచున్నారు.

పదిమొదల పానులు అప్పుచేయవలెను. అప్పు మొత్తమున దీక్షి ప్రాచీన ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారు నుండవలెను. కాలనీలనుండి ఈమొత్తమున కైల్వేలు, హార్బరులు, రోడ్లను ఆభివృద్ధిపరచుటకు తగువిధమున వ్యయపరచవలెను. రి సంవత్సరములలో ముగియు కార్యవిధానము నిర్ణయించబడవలెను. ఈ రి సంవత్సరముల నడ్డీని ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారే చెల్లించవలెను. అటుపిమ్మట ఈపౌకర్యముల నేర్పరచుటచే కలుగు లాభమునండియు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి ఆదాయమునుండియు అప్పు మొత్తము నడ్డీక్రమక్రమముగా చెల్లించబడవలెను. పదిసంవత్సరములు గడచిన పిమ్మట మొదటి రి సంవత్సరములను ఇంపీరియలు ప్రభుత్వమువారే నడ్డీ చెల్లించిన తిరిగి ఇచ్చుట సాధ్యమును.

ఇంతమొత్తమును ఇంగ్లండువారు అప్పుగ ఇచ్చుట పన్నులు చెల్లించువారికి ప్రభుత్వమున కొంత ఇబ్బందిగ నుండవచ్చును. కాని ఆఫ్రికా ఆభివృద్ధికి సాటుపడుట ట్రిటిమ ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. ఇంతేకాక ఆఫ్రికా ఆభివృద్ధికి ఫలితముగ వ్యాపారము ఉత్పత్తి అధికమును. కావున ఏవిధముగ ఆలోచించినను ఈమొత్తమును అప్పుగ చ్చిల్ల నష్టముండదు. ఇంతేకాక ఈఅప్పులో సకలు ఇంగ్లాండునందే వ్యయపరచుచును. రైల్వే విచ్ఛిన్నము కలసిన సామానులు, వాగులు మున్నగువి ఇంగ్లాండునందే తయారుచేయవలసియుండును. కావున ఇంగ్లాండు పరిశ్రమశాలలకు పని కలుగును. నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రత కొంతసేపు క్షీణించును. కావున అన్నివిధముల ఈమొత్తము శ్రేష్టమైనది. ఇంగ్లాండునకు క్షీణించగ జేయుటయేకాక అధికముగ గొప్పలాభమును కలుగజేయును.

హాహినిమను ఉచిత వైద్యశాల

విరాళములకు విజ్ఞప్తి

ఈవైద్యశాల ఆనరరీ కార్యదర్శియగు డాక్టరు జి0 ఆర్. ఏ. ఆచార్యగారు 1925 ఏప్రిలు 80 వరకును తమ క్రింది మొత్తము లుదారహృదయులగువారు పంపిరని తెల్పుచున్నారు:—

ఆ టి. యస్. శిశుభాను పిల్ల (ఆభివృద్ధి కళాశాలకు)	10—0—0
డాక్టర్ యస్. ఎ. కె. శిలానిపామెలు యం. యల్. ఎ.	10—0—0
మిస్ టి. టి. జి. ఎల్. టి. సహావయ్య	10—0—0
గౌ ఏ. వై. జి. కాంబెలు (ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి)	10—0—0
గౌ డి బి టి. రంగాచార్య	15—0—0
రా బి సి. గోపాల మిసన్	10—0—0
యం. ఏ. తిరునారాయణ చార్య	10—0—0
డి. యస్. రామస్వామి ఆయ్య (మునిసిపలు కమిషనరు)	10—0—0
యం. పురమొత్తము వాయుడు	5—0—0
మిస్ డి. సి. డి.	5—0—0
ఆఫ్రికా ఏ. రూనే	5—0—0
మిస్. లారారాలింగు	10—0—0
రెవరెండు డాక్టరు యల్. పి. లాక్సెక్	5—0—0
కే. నరసింహం	2—0—0
చల్లా శేషగిరిరావు	1—0—0
రెవరెండు వేదాంతాచార్యులు	1—0—0
శేకవరావు వాయుడు	1—0—0
వి. శేషగోపాలు వాయుడు	1—0—0
ఆర్. నూర్యనారాయణరావు.	7—0—0
మొత్తం	188—0—0

ఈ సంస్థయందు సభ్యులు జేర్చబడిరి. ఈ సభ్యులు శైవరలు బాడీగానుండును. సభ్యత్వ విరాళము నెలకు రూపాయ, సంవత్సరమునకు ముందు చెల్లించిన 10 రూపాయలు, అర్థ సంవత్సరమునకు 50 రూపాయలును నగును. 1924 డిసెంబరు 31 వరకు లెక్కలు ఆడిటు చేసి, నరసింహంగారిచే తనిఖీచేయబడి సరిగాయున్నట్లుల సర్టిఫికేయబడెను. పరిపాలక సంఘమువారుగూడ సరిగానున్నట్లుల గమనించిరి. చందాలు విరాళములును ఆనరరీ సెక్రటరీగారికి మద్రాసులో ట్రెజ్జరీ నెం 60 నుండరమూర్తి వివాదాదుల కోయిలబిధి చిరునామాకు పంపవలయును.

ఏకాదశి

ఇది సాహితీసమితిసభ్యులగు శ్రీయుత చింతాదీక్షితులుగారిచే వ్రాయబడి సమితివారివలన ప్రకటింపబడిన గద్యాత్మకముగు వ్యాఖ్యానిక భాషాగ్రంథము. దీనినెల ఒకరూపాయ. ఇందు పదకొండుకథ లుండుటలననే దీనికి ఏకాదశి అని పేరుపెట్టిరి. శ్యామల, మద్దు, మాఅబ్బాయి, మూఢిని, కవిరాయడు, మహారాజా, సాహితీకిధ, పాశము, ఎన్నోచేస్తాడు, మన్మథసందర్శనము, గాలిపాటు, చెంచుదంపతులు అను పదకొండు కథలు దీనియందున్నవి. ఈగ్రంథము సమితిసభాపతి శ్రీయుత శివశంకర శాస్త్రిగారి కంశితము చేయబడినది. శాస్త్రిగారు పీఠికను వ్రాసిరి. “ఈగ్రంథకర్త దీక్షితులుగారు, కథకులక్రమం” అని శాస్త్రిగారు వాడిన వాక్యము దీక్షితులుగారికి బిరుదుగా పాతమున నొప్పు గలదని గూడ చెప్పవచ్చును. ఈభాష సాంప్రదాయసిద్ధమైన తేటతెలుగు అను నది సహజముగ జర్జనమే యగును. ఇది సలక్షణ పని శాస్త్రిగారు వ్రాసిరి. ఇది నింద్యగ్రామ్యము కాదని నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును. అగ్రవర్ణములవారు యిండ్లలో వాడుకొను భాషలోనే యాకథలు చక్కగా వ్రాయబడెను. గ్రాంథిక వ్యాసహాసిక భాషావారుల వివాదలను మే మెరుగనివారముగాముగాని ఆంధ్రవాజ్మయమున నిట్టి వ్యాసహాసిక భాషకు స్థలమును అనివాళిమును ప్రయోజనమునూడ కలవనియు యాభాష ప్రబలుటలన గ్రాంథిక భాషకు ముప్పు కలుగనను నాదము నిరాధారమనియు మేము నమ్ముచున్నాము. ఈగ్రంథ మాంధ్రుల ఆదరము నధికముగా బడయగలదని ఆశించుచున్నాము. (ఆం. ప. సం.)

వెనామానూరు దుర్గయశిక్షలు

సం. రా. ప్రభుత్వమువారు తగ్గించుట
అలహాబాదు, జూన్ 4—కొత్తేండ్ల కేసులు సుకైదుధ్య
ములకు సంబంధించిన తగవులలో నొసగిన శిక్షల తగ్గించుట
ప్రభుత్వమువారు కొక తీర్మానము ప్రకటించిరి. కంకారూరు
జైలు 1918 కేసు నంబరు 24 ము ద్వారా యిలకు మరల
జీవిత పర్యంత ప్రవాసశిక్షను 10 ఏండ్లకు తగ్గించిరి. 51 గురు
క్షాతీకుల యింకను మిగిలియున్న కారాగృహములలో లెకిం
చిరి. అంతమాన దీవులలో యానెట్టివీధివాంతరవాసశిక్షకులకు
39 గురుకు 10 ఏండ్లు కఠినశిక్షను మాత్రము.

మహారాష్ట్రములో 1923 సం॥ దుర్గయను లండన్
శిక్షితులందరకు శిక్షింపఁతరవాది మున్నవారు 8 గురుకు 10 ఏం
డ్లు కఠినశిక్షగను, తక్కువ శిక్ష యున్నవారికి పగము శిక్షగ
ను, మూడేండ్లు తక్కువ శిక్షగలవారిని వెంటనే విడిచిపెట్టు
నట్లు విధించిరి. 1923 సం॥ గొండాల్ గ్రామములోని 6 గురు శిక్షి
తులు వెంటనే విడిచిపెట్టబడుదురు. భాగల్ పూర్ లోని శిక్షితులు
4 గురు గూడ విడిచిపెట్ట బడుదురు.

కారణములు

అతీర్మానమునకు దిట్లు ప్రకటించబడెను:—ఈరాష్ట్ర
మునందు శాంతికుదించిన దనియు, యిందుకు శాంతి స్థిరముగ
ప్రజల గలననియు నవ్యుఁగు గలననియు ప్రభుత్వము లెట్లు
నిశ్చయించిరి. అనవసరముగ కఠిన శాసనముల విధించుట వారి
కష్టములేదు. ఇప్పుడు జూపిన ఉదాహరణములు తప్పక
జేసికొనవలయును గాక. దీనివలన యితర మతములవారికి సఖ్యత
నిరముగా నుండగలదు. తిరిగి యిట్టి దుర్గయములు వచ్చేనేని
గ వ్యర్థము గా రు యింక కన్న కఠిన
చర్య దీక్షింపక తప్పదు. (ఆ. ప్రె.)

ఉదకమండలము

జూన్ 4:—ఉదకమండలములో నిన్ను సార్వభౌ
ముని జన్మము తగ్గింపుతో జరిగెను. కార్యాలయము
లన్నిటికి సెలవింపఁబడెను. అప్పటిలో యూనియన్ జూను
జండాలు కట్టబడెను. రాత్రి ప్రభుత్వ మందిరమున విందు జరి
గెను. ప్రభుత్వోద్యోగ ము(శివస్థము, మదరాసు విమలగురు,
కొల్లంగోడు రాజాగారు, ఎం అన్నాచలైకట్టి మున్నగువారు
46 ఆతిథులు వచ్చిరి. గవర్నరు గారు సార్వభౌముని ఆశీర్వా
దము గోరెక. పిదప మదరాసులో జీవము లానంగబడిన
వాల్మీకిని చదివి చారి పభిన(చించిరి. (ఆ. ప్రె.)

గ్రేటు యిండియను వైసెన్సులరు రైల్వే

జూలై మాసమునుండి దొరతనమునడుపును
సిద్ధా, మే 4:—గ్రేటుయిండియ వైసెన్సులరు రైల్వే
యేజెంటు ఆర్. మెక్లీనుగారు గవర్నరు మెంటు యాకం వెనీ
నడుపుటకు. స్వాధీనము జూలై 1-వ తేదీనుండి ప్రారంభించిన
విమృటను యేజెంటుగడుంతుట కంగీరించెనని దొరతనము ప్రక
టించుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిగవర్నరురాక

పునహా, జూన్ 4:—బొంబాయిగవర్నరునుండి సతీసమే
తముగ విజ్ఞాపితం గవర్నరుగారు తమ సో తన్నీ విశేషముగా
నేటిదిభ్యాష్టమునకు యిచ్చుకున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మోటారుబండ్లనిబంధనలను

మామ్రుటు

బొంబాయిగవర్నరు మెంటు తీర్మానము
బొంబాయి, జూన్ 4:—సరియగు రికార్డు నందుకు
మోటారుబండ్ల నిబంధనలను మార్పుటకు బొంబాయి గవర్నరు
మెంటు తీర్మానించెను. ప్రతిసంవత్సరమును మోటారుకారు
లను రిజిష్టరు చేయించుటయొక్క యింగ్లాండు నందలి మో
టారు యజమానులకు పన్ను కూర్చుట ప్రాముఖ్యమున స్థలముం
చుందురని రిజిష్టరుకాబడిన కార్డును మాత్రమే నిబంధనల ప్రకా
రము ప్రాముఖ్యమున స్థాపించుచుండును. (ఆ. ప్రె.)

శిరోమణి గురుద్వార

ప్రబంధక కమిటీ

అకాలీ ప్రతిపక్షుల ప్రతిఘటనము
అమృత్ సరము, జూన్ 4:—శిరోమణి గురుద్వారా ప్ర
బంధక కమిటీకిని వారాపత్రికలచే సాహాయ్యముచేయుచున్న
మనుగార్హాగ్ దివానులకును అంతర్వీధిభేదములు పాదమాపి అకా
లీ మండలియందు పునస్తాపమును గలగజేయుచున్నది. శిరోమణి
గురుద్వారా సంఘమును బహిరంగపథలందు యీ పోటీకక్షలు
ఆక్షేపించుచున్నవి. కాని స్వార్థపరుల ప్రేరేపణచే సంబంధి
తులు ప్రతిఘటనమునకు బూనుచున్నారనియు, ప్రతిఘటనపరు
లలో గొందరు శిరోమణి గురుద్వారా సంఘమునుండి డిస్మిసు
చేయబడిరనియు శి. గు. ప్ర. కమిటీ ప్రచురించుచున్నది.
ప్రతిదినము నిచ్చుట పథలు జరుగుచున్నవి. పరస్పరదూరణ
ములతోను సనేమిరా వాదములతోను ఒకరు చేసిన కార్యమును
మరియొకరు గర్హించుచుతోను పథలు ముగియుచున్నవి.
(ఆ. ప్రె.)

కృష్ణజిల్లాయందలి తుపాను

బీదలగృహనిర్మాణమునకు ప్రభుత్వసాహాయ్యము
ఉదకమండలము, జూన్ 5:—ఇటీవల కృష్ణజిల్లాయం
దు సంభవించిన తుపానుచే బీదలకు గలిగిన నష్టమువలన రూ
5000 లు హెచ్చుగానుండ వీరలు గృహనిర్మాణమును గావించి
చుకొనుటకు మంజూరీపాత్రీటి బడులుయందలి బీదల కీయవలసిన
దని గవర్నరుగారు సాంక్షుకుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

అండమానునందు మాపిశాలకు నివాస మేర్పాటు

చేయుట ఉపసంహరించవలయును
మహమ్మదీయ కాన్ఫరెన్సు తీర్మానములు
కల్కత్తా, జూన్ 4:—అసంఖ్యసభ్యులగు మహమ్మదు
చామందుగారి అధ్యక్షతలోకింద నొక మహమ్మదీయులసమావేశ
ముజరిగెను. అండమాన్ దీవులందు మాపిశాలు నివాస మేర్పరచు
కొనుటకు బంపుట మానవలయుననియు, వెనుక మాపిశాలతిరుగు
బాటునందు శిక్షింపబడి ఖైదునందున్న నేరస్తులను విడుదల
చేయవలయుననియు గోరుచు నొక తీర్మానము గావించబడెను.
(ఆ. ప్రె.)

బంగారు వెండినగలలో

విని కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి

మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కష్టము నులభ్యము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు
వచ్చినను భరణముందు వ్యత్యాస ముండదు ఎంతకాలము గడిచినను మాబిల్లతో మీరు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన
అప్పుటి బజారుధరమువట్టి పైక విచ్చేదము. అర్ధరచ్చిన తృప్తిరముగా లేనినో, సరియొక నగను యిచ్చెదము లేక
పైకము కావలసినను తిరిగి వాప సిచ్చెదము. ఫలరం బుగారుకు సీమవెండికి పూచీనిచ్చెదము. యింత తెలుపనల!
మా కాలాదారులకు తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము. 172 ఫుట్లుగల విచిత్రమైన క్యాటలాగు రు. 1-0-0
ఇదివరలో మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకదఫా రాగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అశ్లన్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన నంజీవి.

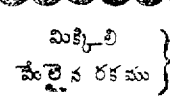
బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,
ఈ అమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మఖానా, గ్లిసెరొఫాస్ఫరేటులు,
ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు
ఇది తప్పక ముదిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు

కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము

సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd. CALCUTTA

త గి న ధ ర

మిక్కిలి మేల్కన రకము

త గి న ధ ర

చాలకాలమువరకు మున్నును

కా తా దారులకు మాయండు గల నష్టకమే

మాఖ్యాతికి పునాది వంటిది

లాంపులు, గ్లాసునూనూలు, గాస్ లైట్లు, ప్రిమమ్ స్టాటు, కట్టరి
మొదలగు వాటిని

మేము నేరులో తెప్పించుచున్నాము

దయచేసి వచ్చి మాప్రదర్శనశాలను చూడుడు

THE MADRAS GLASSWARE TRADING Coy.,

ESPLANADE MADRAS

క్రొధన సంఘం జ్యేష్ఠమాస శుక్ల ౧౩ శుక్రవారము

వారముల

నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునుగూర్చి
జంగా హనుమత్కవిగారిచే రచయింపబడినది

- సీ. విజ్ఞానబీజముల్ వెదజల్లిమానవ
హృదయభూముల సంకుంపజేసి
సర్వభూతదయా ప్రసరణమౌ జల
ముంచి తత్వబోధా దోహదంబుగూర్చి
భూరిదుష్టాచారవారమృగంబుల
నవసంస్కరణహేతి నడికివైచి
పాపపుణ్యవిచార బలబుధికరమున
దుర్వ్యాసకీటకాదుల నడంచి
జ్ఞానవృక్షంబు శాఖోపశాఖలమర
బెంచి పూర్వలకాయల నించి మంచి
మంచులముల జగమెల్ల బంచరాదె
హాయి దైవారనో యుపాధ్యాయులార.
- సీ. శ్వపచుండు విప్రుండు శ్యావంబునరియని
యాదిశంకరుడు మున్నాడలేదె
అంటరానికులంబు లనునవియున్నవా
యిలలోననని గాంధీ బలుకలేదె
క్షీరసీరములట్లు భారతీయులరెల్ల
మనలుడంచని లోకమాన్యుడనడె
నిమ్మజాత్యుద్ధర నియతిగైకొనుడని
యలసినేకానందు డనగ వినమె
యెందరెందరో సంస్కర్త లెందరెంద
రో మహాత్ములు దీనుల ప్రేమమీర
గాంచుడనలేదె యితయోచించమీకు
నవసరంబున్నదే యుపాధ్యాయులార.
- గీ. దీనులగువారి బ్రోచినదానికంటె
నధికతరమైనపుణ్య మీ యవనిలేదు
భరతమాతకు స్వమతసంస్కరణంటె
నున్నతముజెందుమార్గ మింకొందులేదు
- ఉ. మాలల పొత్తుజేయగను మాకొనకూడెన నేటి
కంచు నే, వేళదలంపబోకు డిది వేద్యుకెంత
యు భంగమానుడి, మాలడు విప్రుడం చనెడు
మాటలభేదమె కానియాకృతికా, బోలుప వస్తు
తత్వముల పొందిక సుంతయు భేదమున్నదే.
- గీ. మొన్న మొన్న జపాకాదేశ మున్నతె దగఁ
జెందగారణమేమొ యోచించరయ్య
చెలగి యీటాల దమలోనజేర్చుకొని న
మాదరించి సంఘీభావ మందికాక.
- చ. ఎలుకలబాధమాన్యుటకు నింటికి జచ్చిడు కొన్న
యట్టులా, కులపయిబూజపట్టెనని కోడముతో
దరుమూలముత్తరించి, చిలయ మొన్ననట్లు నిరసిం
చెడిబుద్ధిని భ్రాతృతనమా,లల మనమంటరాదని
స్వలాభబహిష్కృతి గాంచబోకుడి.
- క. మీపాఠశాల లందున
బ్రాహ్మణ్యులైన దీనబాలుర ప్రేమం
బేసారజేర్చి విద్యా బ్రముఖ.
ప్రాపితులను జేయకొరకు బ్రాహ్మితు

ప్రేమ మాధుర్యము

[లక్కరాజు సాంబనదాశివరావుగారు వి. ప.]

విశ్వమోహనమానీదు- విమలరూప
చింతనమ్మునఁ గల్గెడు- సంతనచూనఁ
గన్నుదోయిని బాష్పాంబు- కణము లొలుకు
బాహ్యలోకమ్ము కనులఁ గ-న్నడదు కృష్ణ!
* * * * *

నీదునిర్వాణజరుణయు- నిఖిలజీవ
సంతతానందసంధాను- సరణి నెన్న
నిను మయస్కాంతనన్నిధి- గనినశీతి
మనము నీదుచింతన నీడి- మరలిరాదు.
* * * * *

సతీవతుల నరచ్యుతగాను- సరణివోలె
సాదుప్రతిష్ఠా నమను- నీదుసర్వ
శోభితాంగనమృత్తి- సుఖముకొఱకు
నాతురతఁ జెందుఁ గద హృద- యాధినాథ!
అలకడంబకుజచ్చాయ- నిలిచియుండి
కరుణన మొల్కుచుండ మా-ర్గమ్మువెంట
దృష్టి పారించి నారాక- కెదురునూచు
మామ కాహ్వనకార్యని-మగ్న వేణు
గానశోభితు మామక- ప్రాణనాథుఁ
గృష్ణుఁ జేరంగవలయును- లేకయున్న
నాదులేమికి వగఁజెంది- నవసిపోవు!
* * * * *

చంప కాశోక నాగ వృ-క్షమ్ములార
దరహాసితమాత్ర గోపికా- దర్శవారణ
సంతతోద్యోగమంజులా-స్యమ్మువాని
కాంచినారేమొ తెలుపుడి- కరుణతోడ!
తులసిదళదామమాలికా- లలితవత్సు
నీలదేహుని గోపాల-కృష్ణదేవు
జాడ గాంచితివేమొ నీ-చలముమాని
తులసిభూజమ నీవైన- చెలువరాదె!
భవ్యయమునానదీతర- వాసు లగుచు
నరహితార్థ సంధానత- త్వరత మీరు
జననమందితి రా కృష్ణుఁ- జాడఁ చెలిపి
యాదరింపరె హరిభాగ్య- యైన నన్ను
జంబు బిల్వ ప్రియాభు భూ- జమ్ములార!

భగవత్ సూతి

సీ. మచ్చెమై జలధిలోజొచ్చి సోమకవై త్త్య
ద్రుంచినేదము లుద్ధరించలేదె
నరసి నరాహ రూపంబై త్రి కనకాక్షు
దునిమి లోకంబెల్ల మనునలేదె
స్తంభమం దుదయించి దింభకు బాధించు
హేమకశ్యపు సంహరించలేదె
దేవకంటకులగు దై తేయవీరుల
శ్రీరామమూర్తివై చెండలేదె
అట్టి ఘనుడైన నీకు దుష్టానుచార
మను శిశాచంబు దునుమాడు టనగ నంత
దీన జనరక్షణోద్యోగ మూనవయ్య
దేవదేవ కృపాసింధు దీనబంధు.

చుక్క-కన్నె!

(విద్యాధి)

క్షణము దడయుక భూదక్షిణము నిత్య
మిటులొనర్చెదు ప్రశమమి? యేదితలఁపు?
ఆదితోడని చెప్పటి కంతమొందుఁ
దుది మొదలులేని ప్రశమెల్లు తోఁచెనమ్మ!
దురముననుండి యూరక తొంగిచూచి
యేలమమ్ములు లూట లూరింతువీవు
అరుగుదెంచి మాతోఁగూడి యాడరాదా!
పోని! మమ్ముటఁ దోడ్కొని పోవరాదా!
పర్వులెత్తెదు నకనకబడుచు నేల?
నెమరుచుంటివి ఏరిని? నీదు నకయ
నిన్నుదిగనాడి యెటనేని నిలిచెనొక్క!
రమ్ము మాయంట నిద్రొంతమమ్మ! చెల్లి!
నగలునిన్నందరని యేమొ వరులు, జేయి
తలచుజూపెదు, కాని కన్నులను గనని
వారులేరయిన ననూర్యం? పశ్యవాదు
చక్కఁడనములంట! ఓచుక్క-కన్నె!

తోటల్లో

[తిరుగుబోతు]

నిర్మలోద్వానవీధుల నిన్నుగూడి
సంచరించుచున్నప్పు సరసనిలిచి
సుమనికుంజంబులందు

దృష్టులనిగిడ్చి

“కోసి యాగలవా” యని కోరినట్లు
నన్ను తీలకించు చూపులు దున్నయాశ
గాంచి

నీయాజ్ఞ పాలించి గారవింప

ప్రేమతో బాహులతల నకబిగియగట్టు
తెన్నడైన తలంతువా చిన్ని చెంచూ.

* * * * *

ఆల సుపుచునున్నట్టి వీలునెంచి
జాడలరయ నేకెంచెడి నమయమందు
దురమందున్న నానాక పారజూచి
చెట్ల మొదలుల మరుగునజేరి నన్ను
తొంగి చూచుచున్న నీదొంగతనము
బయటబడినంత, సిగ్గు, సంక్రమము, తోష
దురమునకేగి నిలుచుండి తొలగి తొలగి
ఓరచూపులజూచుచు నొడగి యొడగి
చిరుతనగవులు మోముపై చంగలింప
ఆశలనుపెంచి కరుణించి ఆదరించి
కేలుపారించి చిట్టు కౌగిల్లినంగి
చిత్తమును దోచుకొన్న నాచిన్ని చెంచు
తలతువా? ఎన్న జేనిస్తాత్కమలమందు.

మనుచరిత్రలోని ప్రకృతి వర్ణనములు

[వెంకటేశ్వర వారాధ్యాయగారు]

ఆంధ్రభారతీయ ప్రసంగములు

శ్రీనాథుని తరువాతి కవులలో ముఖ్యమైన ప్రాంతం నమనమి, పురాణాగారం గానాని యన్వేషణలలో మిశ్రమములను రచించినవారైనారు. మనచరిత్రమున నష్టాదశ వర్ణనములు గలవు.

అష్టాదశ వర్ణనములలో ముఖ్యమైన ప్రకృతి వర్ణన పలు విధముల కనిపించినవిగా నున్నాయి. “ఈ గ్రంథమునందు గూర్చినప్పుడు, భావజైచిత్రమును వికృతిల్లని వర్ణనగాని గర్భముగాని” యనుదు. మార్కండేయపురాణమునందు తీసికొనిన వికృతి, లోకోత్థలను జూపుచు, కవి, ప్రకృతి చిత్రములను గూర్చి నిచ్చి యనేక విధములచే “హాహా” యనిపించును. “కేవలవృష్టిక సామాన్యకారమునందొందు విషయములు కవిత్వాగ్రర రసమున ప్రతిబింబించు నపుడు వింతలై యత్వంబు రసజీవములుగా విశదించుచుండును. ప్రామాణికతగూర్చి యెరిగియు, జనరాలిమోహించి యెరిగి టియు, జంతువుని కరముగా పోషింపఁబడెను, సూర్యుని కిరణములు తాళిన విరివయ్యెను గవిత్వపురూపముచే వింతలైన కామకీ కామకులై యపూర్వభావగాంచి శృంగారరసము పొంగుకొనెడియందును.”

మనచరిత్రమునందు ప్రకృతి వర్ణనములలో గల నానాభావములు (Romance) సాంప్రదాయసిద్ధిత్వము (Traditional Romance), ఆధ్యాత్మికభావము (Romantic Naturalism), ప్రకృతియందు మానుషత్వగోళము (Nature humanized), లోకోత్థము, సుశ్రేష్ఠము (Conceits), కేవలము (Hunt), ఆధ్యాత్మికభావము, చారిత్రకతయును (Spiritual and Historical Naturalism) భక్తిరస స్ఫూర్ణము (Religious Naturalism) మొదలగునవి కానవచ్చును. నానిగూర్చి కొంతవఱకు జూచెదము.

ప్రథమము “వీయేదేశములన్ వనించితీరి..... ఆయాచోటల గల్గువంతలు మహాత్మా నా కెఱింగింపరే” యని యడిగినప్పుడు, సిద్ధుడు తాను దిగిన దేశములనున్నటిని జూచిన వింతల జెప్పుచు మహాత్మా మొదలుగాగల పర్యవసరములచే చిత్రములను జెప్పెను. ఇది గురజాడగారి వర్ణించినప్పుడు మానన రాగరాశిత్యము (Colourlessness), మలయంబును వర్ణించినప్పుడు మానన యంద్రియ గ్రాహ్యత్వము (Sensuousness) అంద్రియ వర్ణించినప్పుడు మానన యపూర్వకావ్యాచార్యము (Romance), రసమేమైతలంబుల వర్ణనములందు యాధ్యాత్మికత్వము (Spirituality) గాని యనియుండు.

సిద్ధుడు “ఇది యది యిది కేవల” యొకపదమును చన పాదములను బూయ బ్రాచుడు,

“.....

కుమారభూమక శృంగ

కామలలోమల కాన

హేమాధ్యక్షునిగిరిగిరివాడేవున్” చనెను.

ఇచ్చట ముందుకొండయొక్క వర్ణనమొకటిగా ప్రశస్తముగ నున్నది. ఇందు బ్రహ్మని స్వభావవిశేషములను నుండు కొండలలోఁబడిన గుణములను వైరుధ్య (Contrast) మొత్తయొ స్పష్టముగనున్నది. ముఖ్యముగా నీరంగమున ప్రవహించి నిశ్చలమగు ప్రకృతియందు చలనము గనబడును.

ఆకాశసంతమున నుపసంహరము, జెప్పుచును చెప్పిన “గంగాస్వచ్ఛతరంగ” యనుపద్యము హిమవతప్రాంతమున జరిగిన తీర్థయాత్రోపసంహరమో యనునట్లున్నది. ఈపద్యము జరుపుచున్నప్పుడు గంగాప్రవాహము హిమగిరి ప్రాంతముల నుండి పల్లపుభూములకు బ్రవహించుచున్నట్లు తోచుచుండును.

కల్పనాచార్యము (Romance)

ప్రవహించు హిమగిరికి జనెను. అమ్మమొండ శిఖరాగ్రము లాకాశము నంటుచున్నది. ఆశిఖరాగ్రమునందు ప్రవహించు నెలయెల్ల తరంగముల చప్పుడు మధ్యే ప్రాంతము నాట్యమునకు దగినట్లుండ నెవిల్లు తమ వింధములను విప్పి కొని యాడుచుండెను. పర్యవసరమైనదేశమున నేనుగలు తమ తొండములతో జెట్టున గడచుచుండెను.

అహిమగిరియందలి చోద్యములను మెచ్చుకొనుచు బ్రవహించు.

మ. “తలమే బ్రహ్మకు నైన నీవగమహాత్మ్యంబెన్న నే నియ్యెడం గలచోద్యంబులు తేల్చు గన్గొనియెడంగానేమి నేఁ డేగెదన్ నలినీబాంధవభాను తస్మావికాంతస్వందినీహరకం దళచూత్కరపరంపర సయిపయిన్ మధ్యాహ్నముం దెల్పెడిన్.”

అని చెప్పును ఇచ్చటివర్ణనము చిత్రలేఖనాకాశ్యమును జూపుట కనువైయున్నది. ఈకల్పన మార్కండేయపురాణము నుండిగాని, శ్రీనాథుని కవిత్వమునుండిగాని, నిల్లల మల్లికార్జున వీరభద్రుని కవిత్వమునుండిగాని మరీ యేయగ్రంథవిత్వము నుండిగాని పెద్దదొంగిలించినది కాదు.

తృతీయాశ్వాసమున నరూఢిని తన చెలియలతో విహారము పల్కుచుండెనొక చెలికత్తె పాక ప్రామలపైనుండు యాకులను ముప్పనవను, నాని బోదెలను నేలపైకి దిగు వానకాల్ల కను సరిపోల్చి, యది వర్షాకాలమేమో యను సంశయమును గల్గించుచున్నది చెప్పెను.

నరూఢిని చెలికత్తె జల్మడల సలుపక విరహాగోళముచే గూర్చుండి రితమాలలజూచుచుండ నొకవైపున మార్వ కాంతియందు చిన్నచిన్న రేణువులు కన్పించునట్లు నుడిగాడ్చు లు వీవగా తుమ్మెద లాడెను. కుమల గల్లపైగల తీగలందలి పుచ్చపరాగములు మింట బొడుచుండెను. ఇందుగా తెన్నినను (Tenayson) గ్రంథములలోఁగాననగు సూక్ష్మతరమైన ప్రకృతి నిరూపణముగాటి వర్ణనము గాననగును.

సాంప్రదాయసిద్ధిత్వము (Traditional Romance)

ప్రవహించు హిమగిరికి దిగుచు “నీ! పసుపునిన్ను నేలు పాపజన్మన మొప్ప ప్రమదాధిపతియింటి పట్టెటంగ కవి కీత గజపురు జడలు సురరాజు జుకేళి సవరించు చెలువెటంగ నభయతోఁ జేడి చన్నుని యోషధుల ము న్నొకవపుకొండలకై వినుక నిటంగ వేల్పుటింతులలోన విట్టించు మేన నవరత్నరచనలవల నెఱంగ బరివరివిధంపు జన్మంపు బరికరంపు సాంపుసంపద నిఖలనిలింపసభయు నప్పటప్పటికిని జిహ్వ త్రుప్స డుల్ల నామెత లెటంగ నీతుమారాడకతన”

అని మెచ్చుకొనెను. ఇట్లు ప్రకృతిని శేషంబులను జాతీయసాంప్రదాయములతో కలపి వర్ణించుట పెద్దపనికి మన యాంధ్ర కవులకేకాక మనీషా వంతులగు నాంగ్లకవులకు గూడా సామాన్య ధర్మమైయున్నది.

తృతీయాశ్వాసమున నరూఢిని తన చెలికత్తెలతో వన విహారము సలుపుచుండ నొక్కతె “మాతమెదాసి” యను పద్యము జరుపును. ఇచ్చట తామపట్టినదియందు ముత్తములు దొరకుట ప్రసిద్ధిచుచున్నది. తరువాత నొక యశోకవృక్షమును జూపుచు నాయశోకవృక్షమున జిగరాకు గానిచే గడలుచుండ నాకపలుకు విరహాలపై గింకతో దాడివెడలుట నిజవైషమ్యమున నెలవిచ్చుటకు చేయు మనస్తాని హస్త పరిష్కార సరిపోల్చెను.

సూర్యోదయ మూర్ధాస్తమయ వర్ణనల యందును చంద్రోదయ చంద్రాస్తమయ వర్ణనలయందును గల్పనా ప్రభావము విశేషముగ జూపబడెను.

విన్నూరి పొన్నూరి నరూఢిని తనవంట తానలచి వచ్చినను బ్రహ్మచరు ప్రారూఢి యామెను ద్రోసిపోయెనని కోపము దాల్చి యెట్టుభారణో యననట్లు సూర్యుఁ డెట్టినికాంతి గల వాడయ్యెను.

ఆయెట్టినికరణములచే నెలయెల్ల యందలి నీరు యెటు పెక్కు గుహలలో నిద్రించుచు నప్పుడే లేచివచ్చిన పెద్దపులు లానీటిని నిద్రమత్తుచే రక్తనుకొనెను.

పాదరిం డెట్లుగా గాన్పించుటచే జింకలు కార్చిచ్చుని భయపడెను.

మునిపల్లెలందు వృక్షములతోన లెలుపెక్కు మునుల తమ కావిప్రప్రముల నెండకట్టిన భ్రాంతిపాడమెను.

“ఘనసాను శృంగ శృంగకాటకంబు లెట్లుగా నుండ నాక పచున జరించు దేవత లది మోహవృత్త మనుకొని యచ్చట దిగిరి.

తృతీయాశ్వాసమున “శ్రేణుల్ గట్టి నభోంతరాశమున” యనుపద్యమునందు “తరుణియెడ గ్రుంతుమన్నాడరు దెమ్మని”

యనుదానితరువాతిపద్యమునందును దృష్టిగోచర ప్రదేశములందు (Landscapes) సూర్యకిరణముల కెంతయేని ప్రయోజన (effect) మున్నదని చూపబడెను.

సూర్యాస్తమయముకాగానే “బహుళజలప్రవాహమందు హిజాండము” చెమ్మగిల్లి సూర్యకాంతిలేకుండుటచే “రహిత డి కాటుకపట్టెను”

అనెనుక తూర్పునెడు స్త్రీనిహిత చేరువకు వచ్చుచుండుటచిని ముఖమున నేలాడు తిరుగుంతులముల జక్కదిద్దుటకు గైకొను గున్యనయో యననట్లు తెలుపు కనబడెను.

“మయనాసంగంబుల తున్నట్లుకాటుక” యనుపద్యమున లోకమున నిధులగు రైతులకు కన్నులకంజనముదగిలించుకొనుట యు, నా నిధులను గాచియుండెడు పికాచాదుల వలన చాగ పోవుటకై నెత్తుటి మాడును బలివై ముచుండును, చంద్రునిలోనుండు మచ్చను వట్టిచెట్టుగా వర్ణించుటయును మొదలగు సాంప్రదాయము లింది మిడ్చుబడెను.

తరువాత తూర్పు దిక్కును గోడకును వెన్నెల నగ్నిజ్వాలకును, సరిపోల్చబడెను. పద్యములు ముడుచుకొనిపోవుచుండ నందుండు తుమ్మెదలు ధూంకారము నేయుచు వైకలేమ తొలి పొగలో యనునట్లు వైకి వెడలెను. అప్పుడు

నీ. “శిథిలైరవదళక్రేణి నొమ్మలు దీర శశికాంతసంక్తుల జలము లూర గోరికాంతులతోఁ జరిగెల రతి శరె వారాశిగర్వంబు మేరమిత్ర ద్రోపడి యిరులు పటాపంచలై పాట దిజ్జుఖంబుల వింతతెలివి నేరె జక్రవాకంబు లబ్ధుడుంగుములు దూతెర గామినీ కాంతులకలక దేతె మదను డమ్మల నూతె హిమంబుపేర జడిసి విహిణి నగంగూరె జారవార దర్శములు జూతె రవికరతాప నూతె జూడజూడంగ గాకకన్యరణ దాతె.”

అకపమున వెన్నెలచేఁ డెల్ల గాఁ జేయబడిన బ్రహ్మాండ మున కాలమున వైద్యుడు కామక శ్రేణికి మూల్యాహము నిల్చి యుండుటకై పాదరసమున నుంపబడిన ఘటికా సిద్ధావధంబో యనునట్లు చంద్రుఁ డొప్పారెను.

“The moon doth with delight Look round her when the heavens are bare.” ఈ వెన్నెల “వికసిత కైరవంబులగు సరోవరంబు లాది గాంగల దృష్టిగోచర ప్రదేశములందు మాపు సానిగును, వరూధిని యందుఁ బుట్టించు కళవళంబును నొక పెద్దవచనమునందతిరముణి యముగ వర్ణించఁ బడెను.

నరూఢినియట్లు కళవంబుజెంది విరహాతాపము మోపుగా మూర్ఛిల్లి తిరుగఁ దప్పిరెను. అంతలో సూర్యోదయ మయ్యెను.

తూర్పుతెల్లవాంగనే దీపములు కాంతిబిహీనములగుట యు రతిక్రాంతలగు స్త్రీలకున్న తెల్లవాలుటయును, మధ్యాహ్నముందు నాటరాగంబు బాడు నలకాటును, ప్రాతఃకాలమున దేశాక్షిరాగముఁ బాడునలకాటును నిరూపించబడెను.

అప్పుడు సూర్యుఁడుదయించుచుండెను. చంద్రుఁ డెస్తమించుచుండెను. అందు ప్రాతస్సంధ్యారాగకాంతి ఎత్తుమట్టికిని, బ్రహ్మాండమును గండికాలకును, కాలము తెల్లకిని, సూర్యుఁడం ద్రులసంగడముచగును, తూర్పు పడమరకొండలు భుజములకును సరిపోల్చబడెను. ఈ కల్పననుబట్టి యానాడు పార్థమి యని యూహింపఁదగియున్నది. ఇందు సాము మాట మునం దెట్లున్నదిని బహు నాచార మతి పొందికగ నిమగ్నుడనెను. ఇందు పెద్దన్న కాలముందు చేయు వ్యాయామరీతులు ప్రకటింపబడెను.

సూర్యోదయము కాగానే తామరలు వికసించెను. అందుండి తుమ్మెదలు ధూంకారముఁ జేయుచు వెలువడెను. ఎట్లుగా పూచిన దానాని పువ్వులయందు దీ యదగకరణములు ప్రజ్వలింప వానికాంతి చీకటిమాకులతోఁపులొని చీకటిసంతక తెల్లగాఁ జేయుచుండెను.

తరువాత చీకటి, వెన్నెల మరల సూర్యోదయము నగుచుండును.

వసంతయుతు వర్షనమునందు ప్రాథమములగు వర్షనములు గలవు. వసంతయుతు వారంభముకాగా బృందాగకపటులు పాడిరి. లేలులు “వాసంతికవించునఁ ద్రేచెను” కోయిలెల్లను దాది యగుకాకను తనగూటినుండి వెడలగొట్టెను.

రామ తీర్థము

[పాపనర్తి సూర్యనారాయణగారు]

కాలివాహన శక చింతానందవర్షం కర్తవ్య సంవత్సర

కార్తీక శుక్ల ౧౫ నుంకలవాహన రామతీర్థయాత్రకు వెళ్ళితిని.

అయ్యది కృష్ణాపురమునకును వరదానది గ్రామమునకును వాడేర్చి గ్రామమునకును వరదానది సమానంగా మైలుమార్గమున నుండును.

కర్నూలు జిల్లా పిల్లవెళ్ల తాలూకా చాగలమర్రి గ్రామమునకు శోభిత్రయమున నుండును. అది భూమిబట్టును కేబడి యడుగులపైగా యుండును. భూమియందు గాడి నుగము మార్గముల నొప్పుయిండును.

అందు దిగు భాగమున పుట్టాలమ్మ గుడియు నుడి కలదు. అదియొక అద్భుతనిశ్చయమని చెప్పక తప్పదు. అంతాక పుట్ట దక్క తేలొండేమియు లేదు. అవ్యాల్మికము పెరుగుదుండు ననియు అప్పుడప్పుడు దానిని త్రవ్వదురనియు చెప్పెదరు.

శోభన శోభనం శోభనానందే కర్తవ్య ప్రతిపంగళ, గురు, భానువారముల యాత్రీకుల వెచ్చుండును. అందులకు పై భాగమున నీళ్ళిరాలయమున, వెనుక భాగమున నేటి శోనేరున గలవు. శివాలయ ముఖముంటపపు నంది ద్వయమున మావర కేంపు గొలుపుమును ఒకవంది తల విడుగ గొట్టుబడియున్నది. దాని కనతిమారున పైభాగమున వరసిం చాలయము కలదు. దానికి యిట్లును ప్రాకారమును పూర్వోత్తర దిశలయందు ద్వారములును కలవు. దానికి తూర్పున పాల శోనేరును నుత్తరమున తెప్పాల్పానామలమున నొక శోనేరును గలవు. పూర్వన నిర్మితమయిన చాలయము ప్రాత్రదాని వలె చూపయల కాళ్ళెక్కును గొల్పుయిండును. మంటపము రోవరు పల నయిదేని స్థంభములకలిగి పలువిధ చిత్రములతో నొప్పు యుండును. గదాచిత్రములును శంఖుచిత్రములును విష్ణురూప ములును అంజనేయ చిత్రములును గలవు.

అలయము లో భాగము మూడు భాగములు కలిగియుండి మూడవ భాగమున రెండవ భాగముల నెత్తుగల నర సింహవిగ్రహము భిక్షరముగా నెలకొల్ప బడియున్నది. అదే కొలతలగల అలయము మంటపరహితముగానుండి యందు లక్ష్మీ విగ్రహము ప్రతిష్ఠింప బడియున్నది. ప్రాకారవేష్టిత ప్రదేశము ౪ యకరము యుండవచ్చును.

అందున్న కాలివాహనశక చింతానందవర్షం కర్తవ్య సంవత్సరమునదలి కాసనమునబట్టిమాడ నందేతుముం దాయాలయము నూకసంప త్వరములక్రమంబు ప్రతిష్ఠింపబడి యున్నదని లోయమన్నది.

చరిత్రకారుల కువరూగిండుననియు అతిప్రయాసమున నాకులపై బొద్దుతోనాసి తెచ్చుటండేసియు నాకాసనము నిందు బొందుపరచుచున్నాను.

రామతీర్థ శిలాశాసనము

శ్రీమతే రామానందాయనమః. శ్రీజయభ్యుదయ కాలి వాహనశక చింతానందవర్షం కర్తవ్య సంవత్సర కైత్ర శుక్ల ౧౫ శ్రీమద్రాజాధిరాజరాజ పరమేశ్వర శ్రీర తాపరాయ తిరుమలదేవ మహారాయలుగారు నెనుగొండ నగరి యందు వజ్రసింహాసనారూఢుడై పృథివి (గంధు) సామ్రా జ్యము చేయుచుండగాను, శ్రీమదభిలాంఢకోటి బ్రహ్మాండనాయ క చతుర్దశ భువనాధీశ్వరలైన రామతీర్థం నరసింహునికి కోమ వంశోద్భవులైన ఆత్మేయగోత్ర ఆపస్తంబసూత్ర యజుర్మాతా ధ్యానులైన శ్రీమన్మహామండలేశ్వర, సంధ్యానివారసింగయ్య దేవ మహారాజులుగారికి పాశుకున్నా తిన్నపూదేవ మహారా జులుగారికి పుత్రుడున్నా ఆయన శ్రీమాన్ పీఠయ్య దేవ మహారాజులుగారు వామనతే రామరాజు చివగోపయ్య దేవరాజును గారు రామతీర్థం నరసింహునిచిన్ని కిని బిడ్డ రామానందాయము నకుగాను, ధారపోసి సమర్పించి యంబ తెట్టి యిచ్చిన భూదాన ధర్మ కాసనపత్రిక ప్రయత్నమిహమీర తిరుమలదేవ మహారాయ లుగారు మానామెంకరాన విచారించి యిచ్చిన కొండి యగు వాని కందుకూరి గ్రామానకు వెలిచేసె పటలగడ్డకరం తూర్పున నూమారి లింగమయి కందుకూరి నరసయ్యగారి చేతు మేరాను దక్షిణము కలిగగ్రవారిచేతు జొరంగారిచేతు మేరాను పడమర టికి రావిగడ్డవారిచేతు ఉత్తరానకు మదిరాజు తిరుమలమ్మ గారిచేతు మేరాను అయిన చేతు ఖండున్నా వరిమడి తూర్పు వలికింరెడ్డి వారిమడి మేరానుదక్షిణం గంగలనరకలిడిమేరాను పడమరటికి మదిరాజు తిరుమలమ్మగారి మడి మేరాను ఉత్త రాన రుంగపుల మడి మేరాను అయినచుడి ౧౫ శిలాప్రాజరి

ఒకచిన్న కథ

[మల్లేల లక్ష్మీనరసింహారాయశర్మ గారు]

మంగళద్రా నదీతీరము నాచిన్నిట్టున నుండును. నెలగిన తుంగదుమ్మలపై నొకమామలగ్రహంబు నిశ్చేష్టిమైయుండెను. అప్పటికి గుమారు సాయంత్ర ముగియబడి కావచ్చెను. క్రమ క్రమముగా నూర్వగళిమానుమైపోయెను. జగత్తంతయు అంధ కారబంధుకము కావచ్చెను. ఆకాశమున నక్షత్రములు తమ ఆస్పష్టకాంతలతో ఆకాశంబేళమును భూలోకమున కందజేయు చుండెను. చల్లని పిల్ల తెమ్మెరలు ప్రాచీనులునుండి వీచు యుండెను. నక్షత్రములు నదిజలంబులం బ్రతిబింబింపుచుండెను. పండుబాకులు మెల్ల మెల్లగా వృక్షగ్రములనుండి రాలయ గల గలమున్నగునాత్రము గావించుచుండెను. అదివప్ప మరెట్టివ్వని యులేదు. ప్రపంచమంతయు నిశ్శబ్దముగాయుండెను. అవిగ్రహ మట్లే చలించకయుండెను. అతనివయస్సు ఎనుబది వత్సరములకు మించియున్నట్లుండెను. శివీరము కుష్మీభూతమై ముడుతలు పడియుండెను. అతని పానమ్మ విచారాలు త్రమై యున్నట్లుండెను. చల్లనిపిల్ల తెమ్మెరలు గాని స్వచ్ఛమైన తుంగభద్రానదీ జలంబులు గాని పండువెన్నెల గాని ఆతని మనస్సును హాయి గొలుపజాలకుండెను. కొంతసేపటికాతడు తనముంగాళ్ళపై తల నునిచిగాని హస్తద్వయంబును శిరముపై జేర్చి లోలోని వెక్కి వెక్కియెడుచునాగెను. అంతకంతకు దుఃఖ బంధింపుచుండెను. నిర్లక్షప్రదేశముని గాని ఒంటరివాడనని గాని. ఏకాంగినని గాని యాతడు దుఃఖించుటలేదు. కాని అతనిదుఃఖము, తన గతించిన జీవితమునుగురించి యయియుండెను. తలమకొనినకొలది దుఃఖము మఱింత యధికమగుచుండెను. ఇట్టితరి నతనికి తరబాల్యకష్ట జ్ఞాపకమువచ్చెను. తోడిబాలరతో పాకాలకువెళ్లి విద్యలేర్చి కొనుట, సహవాసులతో ఆటపాటలు జరుపుట మున్నగునవన్ని యు జ్ఞప్తికివచ్చెను. తలమకొనినకొలది దుఃఖము మరింత పొంగి పారలెవచ్చుచుండెను. అయ్యో అయ్యో నాగతించిన జీవితము, నిన్నునే నెంత ఆలస్యముగా స్మరించుచున్నాను నిన్ను నేనెంత ఆలస్యముగా స్మరించుచున్నాను అని వెక్కి వెక్కి యెడుచు నాగెను.

కొంతవడికి ప్రాకారములు ఆహారార్థమై గుహలనుండి జలువడి సంచరింప దొడంగెను. కార్తూలరావము లధికములగు చుండెను. సింహంబులు బొబ్బలింపుచుండెను. నిశ్శబ్దమైన ఆ ప్రదేశము కొంతవడికి ప్రాకారమృగరావములచే ప్రతిధ్వనించుచు భయంకరమైయుండెను. మన కథానాయకుడగు స్వర్ణానికి ఇనే మియు వినుబడుటలేదు. అతనిమనస్సున కూరలు లేకుండెను కొంతవడికి ఆతనికి తిరిగి తనయావనక జ్ఞప్తికి వచ్చెను. అతని దుఃఖము మరింతయధికమగుచుండెను. చంద్రబింబమును నిరసిం చు ముఖవిలాసము నూనూరమీసగులు, ముత్యముల బోలు పలు ఎరుస, నిరాలశేత్రములు ఆహుతాహువులైన హస్తములు విశా లవత్సస్థలము ఇచ్చాపూలేముల మనస్సు సంపూర్ణాకోగ్యంతల మగు శరీరము విషయగుభానుభవము ఇవన్నియు తలపునకు వచ్చెను. తలమకొనినకొలది గుండె బాదుకొనుచు విలపించు చుండెను. అయ్యో అయ్యో నాగతించిన జీవితము నిన్ను నే నెంత ఆలస్యముగా స్మరించుచున్నాను. అని వెక్కి వెక్కి యెడుచుండెను. ఇట్లుండే కొంతవడికి తన జననీజనకులు అన్న దమ్ములు స్నేహితులు బంధువులు జ్ఞాపకమునకు వచ్చిరి. వారం

నానితోడి స్థలం తూర్పున గలవు చేతుమేరాను దక్షిణాన మదిరాజు తిరుమలమ్మగారితోట మేరాను పడమరటికి వాంగు మేరాను అయిన క్రంది అంకం (గి)ను అక్షరాలను చేతుపుట్టెరి డుండు ముర్తస్థున్నా తొండియగుగారు యాతధాతిధి శ్రీరాంజయంతి పూర్వకాలంబు మిరంస్ నాడు దానధా రాత్నావ్య కంగాడు అన్నబోగత చస్తామెనబు తెంగాను పర్యమాన్యంగాను త్రివాచకంగాను ఆచంద్రార్క స్థాయిగాను రాజుగుగాను పెద్ద రామానుజమాటం నిమిత్తం సర్వమాన్యం గాను ధారణిక్తిమి. అల దండిం సమర్పించి యిచ్చిన భూదాన ధర్మశిలా కాసనం.

శ్లో|| స్వదత్తాద్వ్యవసానం పరదత్తం పాలనం పరదత్త పహారేణ స్వదత్తం నిష్కలంభవేత్ ఏకేన భగిని లోకే సర్వ మార్థ్యభూభూజాం నభోజ్యానకరగ్రాహ్య సువిదత్త వసుంధరా||
[నాయుబడినభావ పురాతనమై యున్నను నేనుదాని నీవిధముగా వ్రాయగలిగితిని. కొన్నిపదము లధముగాక యన్నవి.

దరు మరణించి పరలోకమున శిరి, తల్లిదండ్రులను దుఃఖిపెట్టు ట అన్నవమ్ములయొడ నిగాదరణ భావమును జూపుట స్నేహి తులయొడ కృతఘ్నుతనబునుట బంగువులయొడ కలహభావము ను బూకుట ఇవన్నియు స్ఫురణకు వచ్చినకొడి అతని మనస్సు మనంబ నీగయిండ్లెను. కలలనుండి శాస్త్రమును కాలవలె ప్రవహించ దొడంగెను. అందు తల్లిదండ్రులు అన్నవమ్ములు స్నేహితులు బంధుబాలము కనబయెరుట పాతాళప్రవించినట్లుండెను. వారందరు మానభావమును దాల్చియుండెరి. అతని మన స్సు మరంతదుఃఖముచే పొంగిపోరి పోవుచుండెను. కొంతవడి కి తెలివిచ్చెచ్చుకొని మార్పొనెను. తన జీవితమును పతకి చూడ గా, కొన్ని విషయములు స్ఫురణకు వచ్చెను. పవిత్రతెవలు దేవాలయ ప్రతిష్ఠలు నీదల కన్న దానముచేడట సుత్రములు స్థాపిం చుట మున్నగునవి జ్ఞప్తికివచ్చెను. కాని ఇం దెవ్వియు మానవ సంఘమున నుపయు క్తములాగా కన్నట్టిలేదు. కాని మనస్సునకు కొంచెమూరట కల్గినట్లుండెను. ఇంతలో ఒక దివ్యశక్తి ఆతనికి గోచరించెను. ఆశక్తి క్రమక్రమముగా నతనిని సమీక్షించెను. అంతట వృద్ధుడు తెలివి తెచ్చుకొని “నీ చెప్పరు నీవేలే మి” యని యడిగెను. అంత నాశక్తి నేను కాశ్వతము ‘పరబ్రహ్మము’ (పరమాత్మ) అనెను. అట్లుయిన నిన్నట్లు దర్శించగలము? నీదివ్యశక్తిని ట్లు చూడ గలము? కాశ్వతానందమును బొందుచున్నామేమి? అని యడిగెను. అంత నాశక్తి నన్ను జేరుటకు సత్త్వివర్తనము మానవసంఘనేవ ఇవి రెండే ముఖ్యములు అని చెప్పి అవ్యక్తమాయెను. అంతట వృద్ధుడు నిస్పృహుడై నేలకొరగెను.

అయ్యోదయమయ్యెను. పక్షులు కిక్కిరియించుటలు సలుపుచుండెను. శోభు కొక్కొక్కో యని మానునాగెను. అంతట నుంచముపై బడుండియున్న తనకొమారుని మేలుకొ ల్పుటకై తల్లిపాన్నను సమీక్షించెను. చేయితట్టి బిగ్గరగా మేలు కొల్పసాగెను. నాయనా! తెమ్ములెమ్ము ప్రార్థు ఎక్కినది. నీతోడిబాలుల చల్లియెగిరముల నారగించి పాకాలకు వెళ్ల చున్నాడు. అని తనకొమారుని లేపెను. అంత మంచముపైఁ బరుండియుండిన యాబాలుడు ఉలికిపడిలేచి తన స్వప్నవృత్తాం తమును సాంతముగా తల్లికి విన్నవించి ఆశ్చర్యము నభినయింప సాగెను. అంత తల్లి తనకుమారునితో నాయనా నీవు అన్యధు నిగతి కాలమును వృథాపుచ్చక ఎప్పటివని నవ్వుచేచేయుచు బాగరూపడవుగమ్ము. సోమరియై కాలమును వృథాపుచ్చి తడు పరి పూర్తాపమును బొందిన యావృద్ధునివలె నీవు గాక బుద్ధి మంతుండినై సదా సర్వకాలసర్వావస్థలయందు భగవంతుని దివ్య నామసంకీర్తనము జేయుచు సర్వగ్రంథము కలిగినర్థిం పుము. నీకుమించుచులేదు. నీవు చాలుడవు. సర్వసంధానకూలు డగు భగవంతుడు నీకుమూలడై నీయభిప్రాయము నెరవేర్చును గాక అని యాశీర్వదించి పిడ్డొచ్చెను. అంత నాబాలుడు క్రమక్రమముగా మహాభక్తుడై గిలసిలి కాశ్వతానందము ననుభ వించి పరబ్రహ్మపదవిని బొందెను.

కావున నోపాతకమహాశయలారా! పర బ్రహ్మస్వరూప మైన కాలమును వృథాపుచ్చక భగవన్నామసంకీర్తనము సత్త్వి వర్తనము నిరాడంబరము గలిగి ప్రవర్తించు. గతించినదానికై వగవక కార్యాచరణబీజ బూని కృతకృత్యులై కాశ్వతానంద మును బడయుమాగ్గునును. మానవజీవితమునందు సత్త్వి వర్తనమునసంఘనేవ నిరాడంబరము ఈమాడే ముఖ్యములు.

కొమత్రాజు లక్ష్మణరాయ

లక్ష్మణత్వము

[కందుకూరి వేంకటసుబ్బరావు గారు]

చ. నకల కలానిధిత్యమున శాస్త్రవిమర్శకు నిస్తుల ప్రథం, బ్రకటిత వాదభేద వివరసిర పంచవటి నియంతృతో, త్సుకత, నదభ్రనాగపుర సుందర వాసమునకొ, నిరంతరాంతిక ఘన రామకార్య మున నిల్పితి లక్ష్మణ! లక్ష్మణత్వమున్.

క. ఘనతర శిలాప్రచారం

బును, సర్వస్యాలు విడుట, భూరికళావా ర్థిని దరియించుటయును, న స్సనుడిం జేసితివి లక్ష్మణత్వము నిల్పన్. గీ. నీటగు శిలామతలుల కాటుకలును నకల సంజీవినామకోషములు నుండఁ గలకట! యకాలమృత్యు లంఘనమునందు మాత్రమా లక్ష్మణత మటు మాయమయ్యె.

ఆంధ్ర దేశ కళావంతుల సంఘ సంస్కరణ ప్రత్యేక మాహాజనసభ

గుంటూరులో 2 వ తేదీని జరుగుట

వైభవము అధ్యక్షులు కొన్ని కారణములవలన రాకుండుటచే అవ్యవధిగా సభితులైన క్రీస్తుల కందుల ముద్రాపాత్రగా అధ్యక్షులవారిని సభను జయప్రదముగా నిర్వహించుగా జరిపిరి. అధ్యక్షులు చాలకాలము తాలూకా పాఠశాలలలో పనిచేసి పెనవన్ పుచ్చుకొన్న ముద్రాపాత్ర సంగ్రహణాభిమానులు, వయోవృద్ధులు, శాంతిమూర్తి, సర్వకాలము కళావంతుల సంఘసంస్కరణకు పాటుపడుచున్న సత్యసంపన్నులు సభకు 400 మంది పురుషులు 100 మంది స్త్రీలు వచ్చిరి. ప్రభుత్వమున ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల ఉపన్యాసము జరిగెను. తరువాత అధ్యక్ష ప్రారంభోపన్యాసము గంభీరముగా జరిగెను. తదుపరి తీర్మానములు చేయబడినవి. ప్రత్యేక సభలన కళావంతులలో వైద్య వ్యవసాయ నళియులు, విశుత్వముతో నందరుకలసి సంస్కరణకు గట్టిపట్టుదలతో పనిచేయుటకు సర్వత్వలగుటవలన ఈసభ ఎంతయో అతిశయము పొందిన కళావంతుల సంఘసంస్కరణ సభయని చెప్పవచ్చును.

సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు జి. సుబ్బారావుగారి ఉపన్యాసము

మనకీర్తలు గాని, పితృమహానుభావములు గాని వ్యభిచారవృత్తినందులకై యుండుచున్నచో మన మాతలి యావృత్తి స్వీకరించుటచేతనే మనంతుల మనమే గైకొనుటందేసియో యీ ముత్తెంతులలో నేదో యొకవిధమున మనము పడుచున్నట్టి జీవనాధారముగ గ్రహించిమి. మన మాంధ్రదేశమునందున్నవిందులకేసి యాంధ్రకళావంతుల సంఘమును పేర బరచుచున్నాము. పడుచున్నట్టి సత్యముని మన పూర్వీకుల నిశ్చితాభిప్రాయములనుచే దాని నవలంబించిరి. నేడు మన కిప్పుడైన కృతులను మన మంగీకరించి నాట్యభివృద్ధి పడఁచుచున్నట్లు వినిపించుటతో తోష మేమియును లేదు. ఎవరియిష్టమునకు వారు కర్తవ్యం "జోకో భిన్నుబి" అనునట్లు ఎవరియిష్టమునానగా వా రాయావృత్తులను స్వీకరింపవచ్చును. కాని మనము యీ పడుచున్నట్టియే ప్రధానముగా నెంచుకొనిన మనహిందూభ్రాతృత్వము మనమును సంబంధము బొత్తిగా పోవునా? నిన్న మొన్నటివరకు పురాతన కళావంతుల వృత్త్యవలంబకులు నేటికి మారినచో వారిని గర్హిత్రులుగా చూచుట మిక్కిలి అశ్చర్యకరముగా ఉండును. భరతఖండమున కళావంతుల సలహాసంస్కరణోద్ధరణ విశ్వమానవజాతికి ఉపదేశించి యాచరించి జగద్గురువీతమని ప్రతిష్ఠపహించిన పూర్వభూమి యగు నార్యావర్తమునకు నేటి కళావంతులు తేకుండుచుగాక భారతీయులలో కొందరు కళావంతులను ప్రోత్సహించుచు చుండుటయు దుర్మతి కలుగజేయు కొన్ని పురాణసూత్రములను బట్టియు రాజులు ప్రత్యక్షముగా చూచుట తటస్థమనిపరికి ప్రతిఫలము అతినిధులుగానుండు పడుచున్నట్టి మండలములమెంబడి వ్యాపించుట వింతగాని తప్పుగాదు. విద్యాధికులు విద్యాంజనము వారికనులవిప్పి ప్రపంచమును జూపి ఆత్మగౌరవమును మేల్కొల్పి స్వతంత్రులై చురగులొల్పవలెను. దేవాంశసంభూతులమని విట్టివీర కళావంతులు న్యాయము, భూతదయ, దైవము పట్టుకునూడ మరచి మదాంధులై మూర్ఖులై యహంకార ప్రేమలై తలకొన్నచే త్రొక్కలాడిరి. ఇక్కలమునకు జాతి సముద్ధరణమహాకార్యమునకు దీనులై యనదలై యున్నచేయు నదిలేక స్వముత్యములనుండకుండ నిచ్చుగించి వారిసాయమున గౌరవమును పొందుటకు ప్రాణములను ధారపోయుటకు సుత్తిల్లులైరి. వ ర్మనానసరితముల దూరశృష్టితో పరిశీలించుచున్న దేశీయనాయకులు పడుచున్నట్టిని వారింతుల వాంకర్తవ్యమని విశదపరచుచుంటిని. మానవజన్మస్వత్వములకై యాత్మ స్వతంత్రతకై మాతృదేశసమర్థరణకై ధనప్రాణములకు ధారపోయుచున్న భారతవీరులు దీనులగు దేశసోదరుల విముక్తికై క్రమంపడుట సమంజసముగాదు. పది సంవత్సరములనుండి కళావంతుల సంస్కరణకు చాల సభలు సాగింపబడినవి. ప్రతికలు ప్రకటింపబడినవి. గ్రంథములు రచియింపబడినవి. అయినను మొత్తము మీద చూచినచో నిష్పక్షికి జరిగినది మాత్ర మతి స్వల్పమని విశదమగుచున్నది. ఏల? దీని కి మూలము ఏమి? విచారించిన ఎక్కడ ఏ పని తల పెట్టిన ను ఎప్పుడే కార్యము ప్రారంభించినను, నొక్కొక్కచో చేయుటయు నితరులు సానుభూతి సహాయము లేకుండుటయు బలించుచున్నది. ఒక

వైభవము తప్పకుండా పూర్వవారము నొక్కొక్కటగా విడువజాలని జనమాసానన్యము చిరకాలమునుండి కళావంతులు పడుచున్నట్టివార లని సంగణించుచున్న వారియెడల నింతత్వరలో అంతగా సానుభూతి చూపుట జరుగ నేరదు. ప్రస్తుత దేశభక్తులు సంస్కరణ కలసి ఒక్కసంఘముగా పనిచేసిచో నెంత కఠినసమస్యకైనను సతిత్వరితగమనమున కార్యములు కాగలవని గట్టిగా చెప్పవచ్చును. ఒహజనసమేళనమువలన గలగు ఫలితముల సంతగా వివరింపవలసిన యవసరములేదు. "సంఘే క్షేత్రే కలాయుగే" యను నూత్తి సుప్రసిద్ధము. స్వాధీన సిద్ధాంతమువలన తెలియుచున్నది. నేడు ప్రపంచ మతిత్వరితగమనములో జరిగిపోవుచున్నది మార్పులతిక్రమముగా కలుగుచున్నవి వందలొలది సంవత్సరములలో కలుగజాలని యభివృద్ధి కొలదిదినములలో కలుగుచున్నది. ఋషుల పుట్టిరిల్లు, శూరుల జన్మస్థానము, అన్ని దేశములకన్న తొలందొల్ల జ్ఞానమూర్తులు దుడుచుచున్నవీ, సర్వలోమభుజులు నాగకతను స్థాపించిన ప్రాచీనదేశము, సమస్తశాస్త్రములను కళాను ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును నాగకతను నలుగడలను మానవ జాతికి భిక్ష పెట్టిన సత్యసంపన్నులగు హిందువులకు సదుపాయములగు వైప్రప్రభులను అవక్రవిక్రమకాలులగు మహమ్మదీయులకు ను బౌద్ధార్యసహజోభితులగు పారసీకులకు జననీమతిల్లి యగు మన భరతవర్షము పడుచున్నట్టి యధుగంటించుటకు తగియుండలేదనుట నిగ్గునున్నది. మన సామీతులు సింహముల మని యనుకొన్న ఎంతటి మాహాకారములైన ను సాధింపగలరు. మనము గాడిదల మని యనుకొన్న గాడిదల వలె బుద్ధితేని వారమగుదుము. కాబట్టి అభిలభారత కళావంతుల సంఘసంస్కరణ సమితి అనుదాని నొకటి హిందూమాహాజన సభవారి సలహాలైన స్థాపించి వాటిఆదర్శముక్రింద సంస్కరించి భారతదేశమునందుండి తదితర సంఘములతో పాటు సమానప్రతిష్ఠి పొందువరకు నిరంతరము ఆందోళనము చేయవలసియున్నది. ఈకొద్దరింపకరణవారకు మనము చేయు ప్రయత్నములగుడ అనేక నిరోధములు కలవు. పూర్వవార పరాయణులు ఒకవంక వేశ్యాకామములు, ఒకవంక దుష్టవేశ్యలు, మరొకవంక మన కీసంస్కరణ లభింపకుండ విశ్వప్రయత్నములు సలుపుచురు. ఇట్టివారి నందరిని రూపుమాపుట మన సహజధర్మము. కాన ప్రస్తుతనానుకులను భావినానుకులను ధైర్యము విడక ఋషిసంతతివారమని మనయందు సంపూర్ణ విశ్వాసముతో మనము నూతనముగా నవలంబించిన కార్యముయొక్క న్యాయమునందు భావికళావంతుల సంస్కరణాభ్యుదయమునందును సమృద్ధి ముంచి యీఆర్యావర్తమును కాపాడుచున్న దైవముమీద భారము వైచి మనవిద్యుత్ కథర్యమును నిర్వర్తించి మనదేశమునకు ఈసంస్కరణ సాభాగ్యము లభించువరకు ఆంధ్రయువకుల తీర్మానమున మార్గదర్శకులై దూరదృష్టితో తమ బోధనలను ఆంధ్రదేశమున వ్యాపింపజేసి న్యాయమును నీతిని సంపాదించగలండుటకు ఉత్సాహమున నేను విన్నవించుచున్నాను. ఇదివరలో ఆంధ్రులు ముందుచెనుక ఆడుచున్నను నేడించు పడుచున్నట్టి నివారణకై యేకాభిప్రాయులై యుండెనరకుట నిస్సంశయము. సర్వవిధముల ప్రజలందరిని సమానస్థితికి తేవలెనను మహాత్మునీతిసంకల్పములోను వారు చేసినమహాత్కార్యములలోను ఇది యొక గొప్పసమస్యకాదని నాఅభిప్రాయము. ఆంధ్రదేశమునందు కమ్యూనిస్టు, రెడ్డిసభ, వెలమసభ, నియోగి వైవ వంచము మొదలగు సభలు బయలుదేరి ఆంధ్రజాతియొక్క వికాసమునకు పనిచేయుచున్నవి. కాని కళావంతుల సంస్కరణము గట్టిపట్టుదలతో నానుకులతో నడిపింపబడలేదు. ఆంధ్రదేశమునందు పుట్టిన మాహాపురుషులలో నొకరగు ఆర్. వెంకటరత్నము నాయకుగారు పితృపురమహారాజుగారు కొండా వెంకటస్వయ్య పంతులుగారు మొదలగు వారుకొంత సహకారమై పనిచేయుచున్నందున వారికి నానందన శీరింబులు. రాజకీయ భావములలో ఉదారాశయత్వమున, సాంఘిక విషయములలో ఉదారస్వభావమును ఆంధ్రదేశములో పెంపొందుచున్నవి. ఆంధ్రజాతియందలి సామాన్యజనులలో గూడ గాఢమైన స్వాతంత్ర్యనిరతియు సోదరభావమును సమానప్రతిష్ఠియు వ్యాపించు. తగుల మాసన్న ముగకాలముననే పడుచున్నట్టి నివారించుట కర్తవ్యము. మహామహులు నిష్కూట్యధరణకై పాటుపడుచున్నారు. కాన ప్రబలమైన విశుత్వము కలిగి కళావంతుల సంఘసంస్కరణమునకు కృతసిద్ధియులై యుండవలెను. మానవుడు సాంఘికాచారినీయునులగు నీతిని రాజకీయ కానననిబంధనలకు పాటింపనియెడల వానికి సంఘమునందును రాజ్యాంగమునందును స్థానము దొరకదు. వాని త్తియభివృద్ధియు కలుగవనుటకు సందేహము లేదు.

సోదరసోదరీ మణులారా, కళావంతుల జాతికి వేశ్యబాతియను నురొక పేరుగలదు. వేశ్యయను పదమునుబట్టిగాని దీనికి పర్యాయపదములు అమరము జటాధరము కబ్బరత్నానికి కబ్బముల మొదలగు సంస్కృత నిఘంటువులయందు "వారస్త్రీ" గణికారూప జీవలంజకాపర్యాంకంక పర్యాంగనా" అను పదములనుబట్టి విచారించిన వ్యభిచారిణియనియు రూపమువలన జీవించునదనియు నీరురాలనియు చెలవెలంది యనియు రోగాలపుట్టు యనియు వ్యభిచారనూచకము లగు పదములుదక్క నృత్యగీతాభినయనూచకము లగు పదములు లేకుండుటనుబట్టి వీరు తొలికాలమునుండియు కేవల వ్యభిచారవృత్తివల్ల జీవించెడి తెగవారనిగ్రహింపవలయును. మరియు గౌతమపరాశరస్మృతుల యందుదాహరింపబడియుండు వాక్యములచే వేశ్యను పశువుగదె లాటిపట్ట కోతి గాడిద వంది మొదలగు వృక్షములలో సమానముగా బోల్చి వేశ్యాగాముకులకును పశుగాముకులకును ప్రాణాపత్త్య ప్రాయశ్చిత్తమును విధించిరి వేశ్యాగమనము పశుగమనములో పాటు నింద్యముగా భావించి కిక్ష విధించుటచే పశువులు మానవ సంభోగార్హములు కానియటులనే వేశ్యలును మానవ సంభోగార్హులకారని స్మృతి కారుల యొక్క యుద్దేశముని గ్రహింప దగియున్నది. వేశ్యలను పేయభాజకములగు వ్యభిచార వృత్తినుండి నిరంతరపాపదనుటకు జేయుటకును శాస్త్రనిశ్చయము కలిగి తత్ జ్ఞానములై యుండెడి యీ కాలపు వారికి ఎంతకంటె నేమి చెప్పవలయును? వీరికి దేవాలయ సంబంధము కలుగుటెట్లని ప్రశ్న యుండుచు పోదు. దీరికై మనము ఏచేట మన ప్రాంతమునందు దైవవివాహము జరుగుచుండుట కల్గార మనము చున్నారము. పూర్వకాలము నుకొననముకొనినచో తమ ఆడుబిడ్డలను ఈశ్వరార్పణచేయు ఆచారము కలదు. వీరు అభోతులవలె తిరుగుచుండుటయు ఈశ్వరభార్యలుగా కలగించబడుటయు ఆచారముగా నుండెను. వీరు అవివాహితులుగా నుండి ఆక్రమప్రవర్తనవల్ల తమంతలు తామే గాని విరొకరివల్లగాని పడుచున్నట్టిని గైకొనిరి. ఇందులకు నిదర్శనముగా డాక్టర్ మాజాయి అను పండితుడు హిందూ ఆచార సాంప్రదాయములను గ్రంథము వ్రాసియున్నారు. కాబట్టి సోదరులారా! వీరప్రవర్తన సరణి తెప్పియుండుటచే ఈదేవాలయ ఆము చట్టములయందు "శ్లో" అప్రివా మాతరం గచ్చేత్ నగచ్చే దైవదాసి కాం" అనగా దేవదాసిగమనపాపము మాతృగమనవోషము కంటె నతిపూర మైనదని చెప్పదు నొకతూరి వ్యభిచరించిన వారిని మరల దేవాలయములోనికి రానివ్వకుండెరి. కాలము గడచినకొలది బహిరంగపు పడుచున్నట్టి సలంబించుచు దేవదాసీలందరు వేశ్యలయిరి. మఱియు బాధమగ్న కాలమందు చీనాదేశమునుండివచ్చిన యాత్రీకులు సాహాయన అను పండితుడు వేశ్యలలిసీనులగుటచే ఈసభలు ఉంచినయియు వేశ్యాప్రియులకు రాజకీయ ఉద్యోగములు ఇయ్యక అతిహింసముగ చూచుచుండిరిని వ్రాసెను. తరువాత సహమ్మతీయ కాలములో హుక్కా, భంగ్ మొదలగు మత్తిపదార్థములచే మైమరచి కొండలు రాజులు "కంచనీ కంచనీ" అని పల్లించుటచే నవాబులు వీరిని ఆదరించినట్లును అప్పటినుండి తదితర సంఘములలో కలసి మెలసి యుండినట్లు తెలియుచున్నది. నటియు వేశ్యలను దేవాలయములోనికి రానివ్వకుండెనట్లు జుద్దు 6 వని శృంగేరితాధిపతి శ్రీ శంకరస్వామిలగు 1898 స || 1 తీర్మానించిరి. ఇదియే రామేశ్వరము తిరుమల కాశీ కంచీ మొదలగు పవిత్రస్థలములయందు ఆచులు జరుపుచున్నార గాని ఆంధ్రదేశీయ నాయకులు కాననసభ్యులు కలసి చెప్పరాష్ట్రీయ కాననసభయందు వేశ్యలు ప్రదర్శించు అభినయాది విధ్యలు శృంగారముతో నిండి యుండుటచే ప్రజలను దుర్మతిపాలు చేయుచున్నదను నెపముతో పచ్చిశృంగారపు పుస్తకమును నిషేధించినట్లు వీరిప్రదర్శనమునూడ నిషేధించినట్లును దేవాలయమునుండి బహిష్కరించుటకు నొక చట్టము చేసి వెన్వెంటనే ప్రభుత్వమువారు అమలులోనికి తెచ్చినట్లు ప్రోత్సాహపరపవలెక. నేనిదివరలో నుదాహరించినకారణములను బట్టి వేశ్యలను దేవాలయమునుండి బహిష్కరించుకండ ప్రోత్సహించుటకంటె మరొండు పాపములేదు. వైభవ క్షిప్రాన్తలై ధనాశేషండు నీతికిమార లగు వేశ్యలా మనకు నీతిగర్భులు! ఆదియు ధర్మమేయని యేభారతీయుడైన చెప్ప సాహసంపగలదా?

సభాసమలారా! మన కళావంతులారము బలమైనది. కాములు దృఢమైనవి. మనకు మనప్రాధీను మిక్కిలుముగా ని మన సామర్థ్యము నిద్రజెంది యున్నది. విద్య లేకపోవుటచే లోకానభవము గగనకుసుమమైనది. గాన కన్నులు తెరవవలయును. మన మిగగు పొరుగువారి నవమానించుట మానవలయును. ఒకరి నొకరు విశ్వసించుట శ్రేయోకావలయును. పరస్పర సహాయ మొనరించుకొని భాగ్యదశిత రండు. మంచి మూలధనముతో సంస్కరణ జక్కబరుపవలయును. తదితరసంఘముల వారి సహాయమును సలహాను కొరచు వెంటనే అభిలభారత కళావంతుల సభ ఆహ్వానింపవలయును. సోదరులారా! ఇం

నా జీవిత కాలములో పెట్టిభాగ్యము పడుకొంటున్నానని యోచించుకొనినది. అట్టి భాగ్యమును నన్ను దేవునియందును నాకు గల భక్తి ప్రాణముల ట్టియొక వాక్యము నుడివెను. అది యెట్టి యనినది యెవరైనా కాలముందు బాధిస్తే, దుష్టిత, దుష్టితి, దురాచారము తోటివలె పీడింపబడు ప్రజాకొట్టును కడుపారకూడు లేక పడుపడియుండు కొట్టానకొట్టు రక్షింపబడలయునేని నాగరిక ప్రపంచమున నన్ను యెప్పుడెప్పుడును భరితనైన యు తన ప్రాప్తికొన్నట్లు భావించు మన నుచ్చాసమును మరల నెంతయిది యింక నలందితియే వికారమును గలిగి తెడకదగినట్లుగా నెరిగి స్వరాజ్యము నాధిపును. పనువున్నట్టి మెదలును దురాచారములను మాపుమాపుడు.

అధ్యక్షుల కొరత న్యాయము

సోదర సోదరీమణులారా! శ్రీమంతుల మనకొరతను పంపించుకొని యెట్టి యిది గురించిగాని దాని ప్రాచీనత్యముగూర్చిగాని చర్చింపబూనుకొన లేదు. ఇట్టి చర్చలవలన బాధములేదని నాకున్న తెలియును. ప్రస్తుత కాలమున విద్యుత్తుగొనిన విచారించి సంఘము నభివృద్ధికి దుర్బుధులనులను మన మాలోచించి కార్యాచరణను గడింపి వలసియున్నది. హిందూదేశమునందు గల సంఘము లన్నిటిలో దేవదాసీసంఘము అధికతమై యున్నది. పంపించు మొదలగువారి దుష్టితకి ఆధిక్యతయే కారణమగుచున్నది గాని వీరి తోర్కాగృహస్థులకి వైదికాధిక్యము కారణమగుచున్నది. వీరి దుష్టితకి కారణము ఇతరులకాదు. అది నన్ను అట్టి యిరువురి వీరి నన్నివిధముల సగౌరవపరచుట వంతియే దుఃఖమునకు కారణ మగుచున్నది. ఈవిషయమున మహాత్మా గాంధీగారు వ్రాసిన యీ దీక్షాపత్రమును తెట్టి కఠినపూర్వమునైనను కఠినంపకమానవు.

“నెలకొని ప్రాచీనమున దేవదాసీలను కేంద్రమున పిలిచి నను గడిస్తే నెలకొని నీచముగ పిలిచిన నయితే హిందూదేశ వ్యక్తిత్వమునకు తలనె తీరించుచున్నది. ఇటుల మహాంధుల సత్త్వవైదిక తీరునంద్రులు తమపాత్రను తీర్చుకొని చిరంబు జీవించుచున్నారనుటకు నలనాకరమును లజ్జాకరమును సంతాపకరమును నీచమునగు నంతయు మరేదియునుండదు. అటుల ననుచు స్త్రీల నిట్టి నీచస్థితికి గొనివచ్చుటకు న్యాయమూలక కారణం పునఁబడలే కారణం లగుచున్నది యందుల కా పురుషులు ధైర్యంపడు నలనాకరమక తప్పదు.

తమ విషయవిషయాలకు కామాంధతను తీర్చికొనుటకు భాగతీయులగు పురుషులు దుష్టితములై ఆశ్రమముగ నిలువ వలకొని సోదరీమణుల నిట్టి దుష్టహాసినీతికి పాలుచేయు చున్నారు. ఈదేశ్యలయిండ్లకు వెళ్ళునారలో మెచ్చుమంది సమస్తికు లగుటచే నీచ రెండువిధములగు ధూరపారమునకు గురి యొనారు. మగవారియందు ప్రజ్ఞలుగొట్టు మనము మన ఆత్మ గౌరవమును గ్రహింపగలిగినచో నీచరాచారము లేకుండ మే అంతరింపగలదు.

ఈవాక్యముల చదివినతరువాత నిట్టి దురాచారమునకు లోకైవ ప్రతిభాంతియును శిరమున వంచుకొనకతప్పదు. ఈ దేవదాసీమణులు తమ సవత్తులవల్ల కలిగిన సంతానము సంఘ మున గౌరవమును పొందుటకును అభివృద్ధి పొందుటకును ఎట్టి పాటుపడుచున్నారో దానిలో సహాచార్యమైనను వేళ్ళలవలన కలిగిన సంతాన మభివృద్ధికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నించు చున్నారేమో విజ్ఞులగుట యెంతయిదనుగాక. మీదుమిక్కిలి యీ సంతానమును హిందూసంప్రదాయమునకు బహిష్కృతు లనుగ జేయుచున్నాము. ఇట్టిస్థితినుండి మనసంతానమును రక్షిం చుటకు మహాత్ముడు నెలవిచ్చిట్లు ఈ పురుషులపట్ల దౌర్జన్య విరహితులగు సత్త్వగ్రహము నవలంబింపవలసి వచ్చుకేమో యెవ్వరు చెప్పగలరు?

ఇట్లుంటున్న సేరకుంతయు నితరులదేని మనము చేతుల మును ముగించి మాట్లాడుట నాకభిప్రాయముగాదు. మనసంఘము నందును ఈదురాచారమును బహిష్కరిస్తే మన నమ్మి దాని నవలంబించువారు లేకపోలేదు. అట్టివారందరైనను, తమ జిడ్డులను తామును ఎట్టి దుర్భరమగు నీచస్థితియందు దున్నదియు అణుమా త్రిమును గ్రహింపకుండుట మిక్కిలి సంతాపకరము. దేశ భాగ్యమునకు తోడ్పడవలసిన తమసంతానము నెట్టిభివృద్ధి లోనికి తీసికొని రావలసినది యీలోచింపవలసిన వాధ్యుల సందక్షులయే నున్నది. కాబట్టి సాంఘికతెల్లమును తమతమ ముద్దుజిడ్డులను వ్యభిచార మను నీచారాధిపత్యమునకు బయియవ్వక సంసారములుగాజేసి తమ ఆల్లులకు మాతృత్వము కెంతో ముగ్ధు గొల్పినట్లు కావునను చేయుచుండగా మూచి యానందింపగల రని కోరుచున్నాను. మరియు నీచస్థితికి ప్రోత్సాహము నొసగు చున్న మేళములను మానవలసిన ఆగత్యము మెచ్చుగానున్నది. ఎందుచేతననగా నిది యీశ్వరునికి ప్రకటనగానుండి నిరంతరము చిన్న బాధలను తెచ్చి ప్రేక్షకుల మనసుల నాకర్షించుటకు తోడ్పడుచున్నది. పనువున్నట్టి యితర చిన్నజిల్లలను తెచ్చి పెంచుకొని గవర్నమెంటువారే తగిన ఏర్పాట్లు కావింపగలరని నమ్ముచున్నాను.

మరియు దేవాలయములకు సంబంధించిన సాఖరీ యీ నా ములసమస్య యొకటి వంతముగా నున్నది. దానిని పరిష్కరించు

టకు ధర్మకర్తల సహాయము మనకు కావలసియున్నది గాన వారిని సమీపించి పూర్వములు ద్రవించుచు మన దుష్టితని వారికి తెలియజేసి, దేవాలయములందు మేళములేకుండ చేసి కొని యీనాములను జిరాయితీగా మార్చించుకొనవచ్చును. ఈవిషయమై గవర్నమెంటువారుమాడ తనశ్రద్ధవహించి యీ యీనాములకు క్విట్టెంటు కట్టించుటకు సహజపడవచ్చును.

కావున సోదర సోదరీమణులారా! మన సంఘభివృద్ధి మన స్వయంకృషిపై నాధారపడియున్నది. నాసోదరలగు కొందరు పురుషులుమాడ ఈసంఘమునన్నిటికి కారణలగుచున్నారను విషయము తెలిచుకొనిన నాకు దిగ్భుచున్నది. ప్రతివ్యక్తి యు తన ఆత్మగౌరవమును గమనించి సంఘమును పునఃసాదు మన కర్తవ్యంబును ప్రయత్నింపవలెను.

మన దుష్టితకి కారణమగుచున్న కులవ్యత్యులను పూర్తిగా త్యజించి యితర గౌరవవృత్తుల నవలంబించి సంఘమునకు దేశ మనకు కీర్తి దెచ్చెదరని కోరుచున్నాను. ఇట్టి చిన్న సంఘము నందు పరస్పర వైషమ్యములు, పోటీలు నుండుట శ్రేయోదా యకము కాదు గాన ఎల్లయును వికమత్యముతో సంఘభివృద్ధికి పూనుకొని మనసంఘము నభివృద్ధికి లోనికి తెచ్చెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. ఇట్లు చేసిన మనకు పీఠికసంఘములే గాక భగవంతుడుమాడ మన పురోభివృద్ధికి తోడ్పడగలడని మెచ్చు రించుచు నింతటితో విరమించుచున్నాను.

తీర్మానములు

1. దక్షిణ హిందూదేశమున బ్రాహ్మణే రోద్యమమునకు ముఖట మనదగిన పిట్టి త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారి మరణమునకు చింతిల్లుచు వారి యాత్మను శాంతి నొసంగుగాకయని యీసభ వారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.
2. సంఘభివృద్ధికి వికమత్యము ముఖ్యసాధనముగా న సాంఘిక తెల్లరు పరస్పర వైషమ్యముల నణచుకొని ఏకముఖ ముగా సామప్రభుత్వమునకు ప్రయత్నించవలె నని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
3. శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు ఆ. మద్రైల ముక్కుంటిగారు.
4. సంఘవివాళకరము లగు సమస్త హేతువులలో బాధి కలను పడుపుట త్రికి తమరుచేయుటయు, మేళములకు పోవు టయు ముఖ్యములుగాన యీ విషయములు పూర్తిగా నశింప జేయవలయునని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
5. పినపాల లింకాదాసు గారు.
6. దాసరి చలపతిరావు గారు.

4 దేవాలయములకు సంబంధించిన యీనాముల సాఖరీ నుండి స్త్రీలకుతప్పించి, ఆధిమములను జిరాయితీగా మార్చింప వలయునని లేక పురుషులచే భజనల పూర్వకముగా నాకరీ గైకొనునట్లు ఏర్పాటు చేయవలె నని యీసభవారు దేవాలయ ధర్మకర్తలను, గవర్నమెంటువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

6. గుంటూరు నాగభూషణముగారు.

7. దాసరి శ్రీరాములుగారు

అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము
శ్రీ యైనను శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మ గారు హిందూ యువతి పుత్రక శరణాలయమును సాపించి శ్రమపడి దేశదేశములు తిరిగి ప్రచారము చేయుచున్న సంగతి తెలిసినది. వారికి అన్ని విధముల సహాయము చేయవలెను. సంఘ విషయ ములలో వామ్యుర్వీమేగాక కార్యాచరణములో పెట్టునలెనని కోరుచున్నాను. తిరిగి ద్వితీయసభ చేసినప్పుడు ఎల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కళావంతులు

అవసర సంఘసంస్కరణసభ
గుంటూరులో 2 వ తేదీని జరిగినది
ఈనెల 2 వ తేదీ మంగళవారము మధ్యాహ్నము రిగం టులకు గుంటూరులో టవును హైస్కూలు భవనమున కందుల వీరనాధస్వామ్యము (కాకినాడ) గారి అధ్యక్షతక్రింద నీసభ జరిగినది. కట్టమంచి రామలింగా శెట్టిగారుగాని చదునాడ చక్ర భరరావుగారుగాని అధ్యక్షతవహించురని మొదట ప్రకటించ బడెను. అది శేషము చిరబాటు. వారకుమరియ్యనిదే కొంద రటుల తెలుపుటచే నట్లుప్రకటన చేయబడెను. అందులకు వారు తమింప బ్రాధితులు. సభకు మెచ్చుమందియును రాశేడు. ప్ర తిపండలమునుండియు ప్రతినిధులును రాశేడు. చెన్నపురినుండి శ్రీమతి యామినీ పూర్ణ తిలకమ్మ గారు ను, చి. ఈశ్వరుడుగారును, నరసా పు ర ను నుండి బి. గో పా ల కృష్ణమూర్తిగారును, తెజపాడనుండి వీర రాఘవయ్యగారును, గుంటూరువారిలో మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారును, ఇకీలు నారా యణరావుగారు సభకు వచ్చిరి. వికమత్యమును కలిగియుండ

శ్రీ శే॥ ఆచార్య, వి. వి. ఎస్. ఆయ్యరు గారు

శ్రీ దేవి గురుకులస్థాపనాచార్యుడు
జలవదాకస్మికమరణము

ఆచార్య ఆయ్యరుగారును కొంతమంది విద్యార్థులును పాపనాశన జలపాతముకడ కల్కాటిర్రనదీని దాటుచుండగా ఆయ్యరుగారి కు మా రై ఓ క రా యి మీ ద రు మి క ను. ఆరాయి బారుగా నుండుటచే ఆపిల్ల వెంటనే నదీప్రవాహ మున బడిపోయెను. ఆబాలికను కాపాడుటకు ఆయ్యరుగారు గూడ ప్రవాహమున దుమికిరి. వారిద్దరును ప్రవాహమువేగము వలన జలపాతములోనికి కొట్టుకొనిపోయిరి. ఆయ్యరుగారిని కాపాడుటకు ఆశ్రమవిద్యార్థి యగు నొక బాలుడుగూడ ప్రవా హమున దుమికెనుగాని ఆతని కింకను అన్నోడక బుజానుబంధ ముండుటచే దైవికముగా నశడు బ్రతికెను అని శర్యదేవి గురు

శ్రీ శే॥ వి. వి. ఎస్. ఆయ్యరుగారు

కులమునుండి చెన్నపురి హిందూపత్రికా కార్యాలయమునకు నిన్న రూఢివార్తవచ్చినది.

డాక్టరు నాయుడుగారి సానుభూతి

ఆ య్య రు గా రు జల వ ద కారణ మరణము వాత బడిరను ఘోర వార్త వి న బ డ గ నే చా ల ప రి తా ప ము క లి గి న ది. గురుకుల సమస్త ఆను మాలముగా పరిష్కారమగుటకు సిద్ధమై యుండెను. ఆశ్రమ పరిపాలన విషయముందు తప్ప తక్కిన అన్ని విషయములలోను ఆయ్యరుగారు మా మరతుల నామోదించిరి. ఇట్టి తరుణమున వారు వృత్తినిండుట గొప్ప దుర్భవ్యము. ఆయ్యరుగారి పాండి త్యవిశేషమును దేశభక్తియును అసదృశములు. ఆయ్యరుగారు ధార్మికుడును శ్రేష్ఠహనుగూడ నగునగాని ఎత్తువారి చేతిబిడ్డ డు. ఏమైన నేమి పెల్లిపోయినాడు. గురుకులమువిషయమున ఆయ్యరుగారి చర్యను శ్రమించి బ్రాహ్మణేతరులందరును ఆయ్య రుగారి ఆత్మకు శాంతిని గోరి దైవమును ప్రార్థింపవలెనని విన్న విందుచున్నాను. అని డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారు నేడు నెలమునుండి తంజివార్త నంపిరి.

వలెను. చిన్నవయసుగల బాలికలను దత్తతచేసికొనగూడదు. బోగముమేళములకు వెళ్ళగూడదు. దేవాలయములలో దేవ దాసీలను నియమించు పద్ధతి ధర్మకర్తలను దొరతనమువారును నిలిపివేయవలెను. అందుల కియ్యబడిన నాకరీ యీనాములకు జిరాయితీపట్టాల నియ్యవలెను అను తీర్మానము లామోదించ బడెను. “హిందూయువతీ శరణాలయమునకు ధనసహాయము చేయవలెను. కళావంతులందరును ఏకీభవించి త్వరలో జరుగ నున్న రెండవసభకు ముఖ్యముగా రావలెను” అని అధ్యక్షుడు నుడివెను.

(తంజివార్త)
కార్య సంఘ సభ
కార్య సంఘసభ యీనెల 7 వ తేదీ ఆదివారమునాడు గుడివాడలో గుడినేప సుబ్బయ్యగారి గృహమున జరుగును. రెండవ సభనుగూర్చి ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును గాన సభ్యులు అందరును విచ్చేయబ్రాధితులు అని కార్యదర్శి బి. గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు గుడివాడనుండి తంజివార్త నంపిరి.

నాలుగుభాషల నిఘంటువు

ఇందు సుమారు (5000) అయిదు శేలతెలుగు మాటలు ఆంధ్రాదిగా ప్రాచీనాదికముగా హిందుస్తానీ, ఇంగ్లీషు, ఆంగ్లము పదములు చేర్చబడినవి; ఏదయు కావలసినను వంటనే గ్రహించవచ్చును. ఇట్టి గ్రంథము నెలువడి యుండుటచేను. చివరినాలో సురుసనాళ్ల ముక్కుకేసుండ వైభావము మాటలాడు శక్తికలుగును. ఇది ముఖ్యముగా పుస్తకము, విద్యార్థులకు, బాల్యమును, పాఠశాలకు, పరిశోధకులకు, పండితులకు, సామర్థ్యము సమస్త జనము, మిక్కిలి యుపయోగమును. ఇది 8 అక్షరాలు మాత్రమేగాని 800 రూపాయలకు మించిన ధరయు కలువరింపఁగలదని నిరూపించుముగఁ జెప్పవచ్చును.

వేద్యసహజానందలితము

(వద్యకావ్యము)

వెల 4 అణాలు

ఇది బెంగళూరులో జరిగినకథ. ఒకలబ్ధత్యంత శాస్త్రమున నమితవి త్రమఁగూడఁ బెట్టుటయు నాలసి సుమారుడు వేద్య శాస్త్రమున తద్వి త్రమంతయు వేద్యకర్మించి తుదకు దానిచే నెడలగొట్టఁబడి యదవుల పాలై పోవుటయు, మిక్కిలి చక్కఁగా ప్రాయశాపింపి. లబ్ధవర్ణము, వేద్యమాతృ వర్ణము జనువునో నవ్య పుట్టుకమానను. ఇందలి నీతిశృంగార పద్యములు చదివి తీరవలయును. ఇది చదువ మొదలును పూర్తియగువఱకు విడువ బుద్ధివోడదు.

చిరునామా:— దాసరి లక్ష్మణస్వామి పిఠాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

క్రీరబిల్లాతైలము

ఈతైలముయొక్క ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి వినుకేగాని, అంగ్రులు అనుభవించిగాని, చూచిగాని యెఱుఁగరు. కేరళ దేశతైలములు ఈదేశ రాజమును వాతరొగములయందునాడి అత్యద్భుతముగ నుగమును కల్పించుచుండును. కేరళ సాంప్రదాయప్రకారము యోగమును సంపాదించి శ్రీశ్రీ ముక్త్యలరాజుగారు అధికవ్యయమున తమ సంస్థానవైద్యులగు భిషగ్వర వే.కే.కరకాస్త్రి, ఏ. ఎం. ఏ. సి గారిచే తయారుచేయించినారు. ఈతైలము పక్షవాతము, ఆత్మపక్షవాతము, అర్ధితవాతము, సర్వాంగవాతము, ఆమవాతము (రుమేటిజం) మొదలగు అతీతివాతవ్యాధులను బోగొట్టును. బలహీనులను, మనోవ్యాధిగలవారలను, పితృప్రకృతిగలవారలను, చిన్నబడిన అవయవములగలవారలను, సుఖివ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారలను ఉపయోగించి దీనిగుణము అద్భుతముని గుర్తించితిమి. దాక్షణ కోమను గారుకూడ దీనిని మెచ్చియున్నారు. సంస్కారాధిక్యమునాటి ఇది మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాహతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని తెచ్చించుకొనవచ్చును. కొవడము వాడువిధము మందుతో సంబంధము.

7 సార్లు ఆవర్తనమైన క్రిరబిల్లాతైలము 1 అవున్సు 0-8.0. 4 అవున్సులు 2.0-0. 21 సారి ఆవర్తనమునది 1 అవున్సు 1-4-0. 4 అవున్సులు 5.0-0. 101 సారి ఆవర్తనమునది 1 అవున్సు 8.0-0. 4 అవున్సులు 12-0-0.

అత్తకభవ్యము

అత్తకభవ్యతో సక్రమముగ 800 పుటములు చేయబడినది వాస్తవము. మూతవ్యాధులలో భాగావనిత్యమును. దయచికిరి అను బహుమూత్రమును, మధుమేహమును నిర్మూలముచేసి, అందును చక్కెరను తేకుండచేయును. వేసి, దగ్గును, క్షుద్రముబోగొట్టును. అనుపానవిశేషములచే నన్ని వ్యాధులను మంచిది. చాచువిధము మందుతో సంబంధము. చాకభర విలము ద్దు 5-0-0.

మృగముగా తీసికొనవారికి కమోషను తేలు: వాస్తుభిర్ముల వేసి.

అడ్రసు:— మేనేజరు, అత్తరసాయనశాల, ముక్త్యల, పిష్టాజిల్లా.

ది ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ ఆస్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి (1)

మొత్తం ఆస్తి ... .. రూ. 2,29,00,000 లకు పైగానేగలదు.

1922-24 సం॥రములలో జరిగిన బుసి నెస్ మొత్తము రు. 80,00,000 లకు ..

వార్షిక ఆదాయము ... .. రు 48,00,000 లకు ..

భాగస్వామిని కలిగిన వారిలో మూడు భీమాచేయుట మంచిది. 1548

బెంగళూరు హృదయ | మద్రాసు హృదయ
152 కమ్యూనికేషన్స్ వీధి. | 9 & 10 సెకండుత్రేసు వీధి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదకళాశాల, బెజవాడ

నిఖిలభారతాయుర్వేదసహాయుండలివారి భిషక్, విభావ, ఆచార్యపరీక్షలకు పేక్షగల మిత్రులను. అన్ని తరగతుల శాస్త్రవిద్యార్థులు చేర్చుకొనుచుండురు. దరఖాస్తులు జూన్ 15 తేదీనాఁక చేరవలెను. కళాశాల జూన్ 29 తేదీన తెరువబడును.

విద్యార్థులకు సంస్కృతభాషాభివృద్ధికోరకు సంస్కృతపాఠశాలయు, ఆభ్యాసభాషమౌరకు ధర్మవైద్యశాలయు రుక శాలయు గలవు. ఫీజులు, అనాఁమీ బోధించుట సమర్థులైన ఇంగ్లీషువైద్యులు కలరు. ఆయుర్వేదము సుప్రసిద్ధ వైద్యవంధితులచే బోధింపబడును.

దరఖాస్తుఫారములు కోరినవారికి పంపబడును

నోరి రామశాస్త్రి, ప్రధానాచార్యులు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వసం॥ జూను కల 5-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

బనియాల బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు	42 0 0	వరకు
చియము బస్తాలు	మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలిని, ప 48 గలవి రు	18 0 0	15 0 0
నల్లారిని ,, డిబా ,,	15 8 0	17 0 0
డిబ్బెని ,, డిబా ,,	15 0 0	19 0 0
రాసులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
శుభ్రము ,, ,,	20 0 0	24 0 0

2. నవ్వుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,,	12 8 0	18 8 0
నవగలు ,, డిబా ,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు ,, డిబా ,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు ,, డిబా ,,	18 0 0	16 0 0
తలవలు ర 164 ,, ,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

శుభ్రమునాన బా 1-కి ,,	154 0 0	155 8
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0	25 0 0
గోదాపురంవేరు నెయ్యిపక్కబా 1-కి ,,	55 0 0	60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	50 0 0	58 0 0
వేరు నెయ్యి నాన బా 1-కి రు 128 మినుమునాన 125		
అముచము బా 1-కి ,,	139 0 0	140 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపగురు బా 1-కి ,,	135 0 0	
కురపగురు ,, ,,	55 0 0	60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి)బా 1-కి ,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీటిమందు ముఖగ 1-కి రు 50,50		
కాళమా పీపాయకట్టు ,, ,,	70,75	
తెల్లము బా 1-కి రు	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	40 0 0	60 8 0

5. ధనుము

పట్టా పకం బా 1-కి ,,	88 0 0	84 0 0
చిదరం ,, ,,	86 0 0	40 0 0
రవుండు ,, ,,	85 0 0	86 0 0

6. నోహములు

బండి 100 కులవిధ ,,	71 0 0	73 0 0
చంగారము, కులము 1-కి ,,	21 10 0	21 12 0
నవరము 1-కి ,,	13 11 6	
ఇక్కిడి బా 1-కి ,,	254 0 0	260 0 0
రాసి డిబా ,,	285 0 0	290 0 0
అస్కాచక్కర 228 బా! గలవి	85 0 0	85 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 కిగ్రీలు ,,	62 0 0	70 0 0
వొట్టికృష్ణము డిబా ,,		
సింహం డిబా ,,		
గురం డిబా డిబా ,,	67 0 0	68 0 0

8. దూది

జోండాబజ్జుబారు 1-కి	రు 300 0 0	
పల్నాడు దూది ,,		240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	7 8 0	
నగర నం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	5 1 0	
పుల్లూరు యేనుగ నం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	7 4 0	
అహమదాబాదు నం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ,,	7 4 0	
నూకేయేనుగ నం 20 ,,	9 8 0	
నహాన్ నం 20 ,,	9 8 0	
,, నం 40 ఏ తేబిలు అయినను ,,	12 0 0	
బద్వాక్ నం 24 1/2 ,,	10 4 0	
14 1/2 కిగ్రీలక్ పక్షి ,,	7 6 0	
నం 20 తెన్ని సింహం యాతె ,,	10 8 0	
నం 22 ,, ,,	10 12 0	
నం 12 1/2 తెన్ని సర్కసు ,,	8 8 0	
నం 14 1/2 ,, ,,	8 12 0	

8 దినముల వీర్యబంధు 0-5-0

అంత బలహీనుడైనను పరుండుటకు 1 గంట ముందుగా 1 నూత్ర తీసుకొనిన అద్భుతముగా వెంటనే శక్తి నిచ్చును, 8 దినములలో మూత్రముతో కలిసి గాని స్వప్నమందు గాని పోయేడిశుక్లమును తక్షణం నిలుపును, వెగలోగము వల్లను దురభ్యాసములవల్లను నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టిపఱచి జీవక్రియ దౌర్బల్యమును పోగొట్టి నూతనశక్తి నిచ్చి సంసారమును మనుభవించు తేయును. నపుంసకత్వమును ముడిమిని పోగొలిచి యౌషధమును కాపాడి పుంస్తవ్యమును పొచ్చించు సిద్ధిపథము. పరీక్ష వనిలిచి గొప్పగొప్ప యోగ్యతాపత్రము లందినది. పెద్ద సీసా 8-0-0. జాబులు రహస్యముగా నుంచబడును. అమృతరత్నాకరం, 45 బందరు వీధి. నుదరాసు.

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనుల పాలి తీ కల్పవృక్షము— మేహము, నికాక, నిస్సక్తు, శుక్లవర్ణము, అతిమూత్రము మొదలగు వాటిని హరించి నుంచి నిలుమును, వీర్యవృద్ధి, సంభోగ శక్తిని, సంతాన ప్రాప్తిని గలిగించు మరలప్రసాదము 2 షట్పీలుచాలును.

20 కుంజుల షట్పీలు. 1-4-0

పాలనగంధితేహ్యము— రక్తమధికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహము, మేహాహారము, మచ్చలు, యివరచర్మరొగములు కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 షట్పీలుచాలును. 20 కుంజు షట్పీలు. 1-4-0 వ. పి. ఖమ్మలు వేరు.

పి. శి. ప. అంకుకో, ఆయుర్వేదనమాజం వెరదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

మానసశిల్పానిని మాత్రలు

30 నూత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

శుశుభము! (హాస్యబద్ధులవైత్యము) గుణవర్ధకము! కిరణముతో ఉన్నదికన్నులచే కలిగిడి వైత్యకాళం మాత్రలు విద్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవైలింకలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనులు, నికాక, పార్శ్వములు, కిరణ్య, క్రేస్త, అగ్ని, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొక్కలను పోగొట్టి తేహమును మంచి యోగ్యమునకు తేచ్చును.

ఈ మాత్రలు తేహనాత రోగములను నిండునే మాన్యును. యిందు ఆశీర్వాదము చేరినది. అనుభవము గల ఔషధముగుణవర్ధకము పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. పిక్లసారి వాడీయైన నిజము తెలియగలదు. తిరునామ:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోట్ల నిజమాల, ఎలకర్ర, కృష్ణజిల్లా.

నిష్పత్తపాతియగు ఇంగ్లీషు

వైద్యురాలు

ఆశ్చర్యమైన గుణము

డాక్టర్ అన్నతామస్ అమ్మగారు తిరునల్ వేలి:— ఇంగ్లీషు ఔషధములవల్ల గుణములేనందున తమ “లోక్” ను నా సోపరినాడితిని, అమె ఆశ్చర్యమైన గుణమునిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను. ఇకమీదట ఈ ఔషధమును నాలోగు లకువాడెను. ఈ ఔషధవివరములకు క్రిందివివరమును వ్రాయవలసినది.

“కేసరీ కుటీరం”

ఆయుర్వేద ఔషధివైద్యురాలు, యెగ్గూరు, కుందాన.

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికియైనా క్రోధన సంలి రములో గతితముతో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, రోజు, మాసము, చక్ర, సంలిర ఫలితములు శాంతులు తెలిసికొనగలరు. తగ్గింపు నెల పోట్టేలసహ 1-4-0 అణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము, భీమనంపాడు, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణజిల్లా.

వృత్తాంతలేఖలు

శాక్తి నాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

పురపాలకసంఘ తీర్మానములు

జూన్ 8:- కాంగ్రెసు పక్షావలంబకుడైన యేను సత్తిరాజు గారు నిన్న జరిగిన పురపాలక సంఘసభలో తనస్థానము నలంకరించెను. ఈయనను మే 2 వ తేదీని కాంగ్రెసువారు జగన్మూర్తి పురం వార్డులలో నొకటైన 17 వ వార్డుకు ప్రతినిధిగ నిల్పి ఎన్నిక పొందవలెనని తీర్మానించిరి. ఈ ఎన్నికలు గతనెల 27 వ తేదీని వచ్చినవి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి కదురుగా జస్టిస్ పక్షావలంబకుడైన ఆచార్యుల గారావుగారును, స్వతంత్రముగ పలివెల సుబ్బారావుగారును నిల్పిరి. కాంగ్రెసు పార్టీ వారే, కాంగ్రెసు పక్షము నవలంబించి పురపాలక సంఘసభ్యులగు నున్నవారె యిద్దరు, కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి సంపూర్ణ ప్రతిపూలముగా కలికట్టి నిల్పినట్లు నిల్పి రంగారావుగారికి బహిరంగముగ తోడ్పడుట అంత విచారకరమో యోచించుడు. ఇట్టి కితిగ పనిచేయుమన్నయడల కాంగ్రెసునకు బలమెట్లుండును? పరగతి ఎట్లుండును? అట్టి వారిని యింకను కాంగ్రెసు పక్షులవగ పరిగణింప జూచుట కాంగ్రెసువకు బలహీనముగాని వృద్ధికాసేరదు. ఇట్టివా రెంత ప్రపత్నించినను యేను సత్తిరాజుగారి సౌజన్యము, శాంతి, ఆహింస, ఆయనను గాపాడి ఆయనకు జయము చేకూర్చినందులకు ఎంతయు సంతోషము.

కాకినాడలో ఉన్నత బాలికాపాఠశాల స్థాపనము మిక్కిలి అవసరముగ నున్నది గాన ప్రభుత్వమువారు స్థాపించవలసివని యీపురపాలక సంఘమువారు కోరుటకు లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు తీర్మానము చేట్టిరి. సంఘమువారు దానిని ఆమోదించిరి.

ఆయన చెండు తీర్మానము హాటలున్నకు, మిఠాయి దుకాణములకు సంబంధించిన డ్రైలాలను హెల్సుఆఫీసుకుచే నమలులో పెట్టించవలసివదిగా నున్నది. దానినిగూడ ఆంగీకరించిరి.

మాలానా మహమ్మదాల్ గారికి యీ సంఘమువారు స్వాగతపత్రము నర్పించి నందులకై నఖర్చులకు ఆదేశము సర్పాట్టి చేయుగా దానిపై జిల్లాకోర్టుకు దావాకు వెళ్లగా దానిని కొట్టివేసినట్లు ఇదివరలో తెలియజేయుటడెను. ఆ తీర్పును సంఘమువారు రికార్డుచేసిరి. దానుగాకిని, పునీని ప్రభు శాసనసభగారికిని, మహమ్మదాల్ గారికిని యిచ్చిన స్వాగత పత్రముల ఖర్చునకు సర్పాట్టి అర్జును నేసినందులకు హైకోర్టు వరకు వెళ్లి పోరాడవలెననియు, తుదకు ఒక్కవిషయమునందైనను పరిశోధనకై హైకోర్టుకు ఆప్పీలు చేయవలె ననియు ఉత్సాహపూరితులై ప్రభుముఖలో నాగించిరి. అన్నియు రికార్డు చేయుటయు, సర్పాట్టి పెట్టుకొనుటయు చేసినది. వీరి ఉత్సాహము యంతవరకు వచ్చినట్లు కన్పించుచున్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యస్థాన మిచ్చటకు వచ్చెను. నిన్నటినుండియు కార్యస్థానము తెరవబడినది. బందరులో యీనెల 11-వ తేదీని 2 గంటలకు జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్యస్థానమున ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్య నిర్వాహక సంఘము సమావేశ మగుననియు, ఆలోచింపబడు అంశములలో తూర్పుకృష్ణావివాదమును గూర్చి యుండుననియు, కావున సభ్యులెల్లరును తప్పక దయచేయవలసిన దనియు సంఘాధ్యక్షుడు బులుసు సాంబమూర్తిగారు తెలియజేయుచున్నారు.

శ్రీనరసన్న వేటరేంజి ప్రాథమి

కోపాధ్యాయసంఘ ద్వితీయ

వార్షిక మహాసభలు-ఉద్ఘాటన

1925 వ సం॥ మేనెల తే 9, 10 దీండు మహాసభలు యథావిధిగా జరిగినవి.

మొదటిదినమున అధ్యక్షులగు శ్రీయుత చెన్నూరు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నగరసంకీర్తనముతోను మంగళవాద్యములతోను, మహాసభాభవనమునకు తోడ్పొంది రావడిరి. సభాభవనము చిత్రపటములతోను, ఆరోగ్యప్రదర్శకములగు బొమ్మలతోను, పచ్చని తోరణములతోను, కన్నులపండువుగా నలంకరింపబడినది.

శ్రీఉద్ఘాటన ప్రాశంబులవారును ఇజితాసారీ కందుకూరి లక్ష్మీప్రసాదరావుగారును, వారి మేనేజరుగారైన పా॥ విశ్వనాథం పంతులుగారును, శ్రీవారి పండితబృందమును విద్యాభిమానులును ఈరేంజియందలి ఉపాధ్యాయులే గాక టెక్నాలి పర్లాకిమిడి శ్రీకాశం రేంజియందలి ఉపాధ్యాయ ప్రతినిధులును గలసి సుమారు 500 సభ్యులు సభ నలంకరించిరి.

మహాసభ ప్రారంభమున వైస్రార్థవతో ప్రారంభింపబడినది. రఘుపాత్యుని వెంకటనరసయ్య పాకనాయకుగారు, ఆహ్వానసంఘము తరపున తమ అధ్యక్షకోపన్యాసమును జదివి స్వాగతమొనర్పిరి. ఈసందర్భమున శ్రీయుత విద్యాకాకట్టి సాంబమూర్తికాశ్రమిగావేతన, బంతుపల్లి మల్లయ్యకాశ్రమిగావేతన ప్రాయబడిన స్వాగతపద్యములు చదువబడినవి.

పిమ్మట అధ్యక్షునియొన్నిక జరిగినది. అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును సావధానముగా నొసగుచు నవీన విద్యావిషయములనే గాక ప్రాచీన విద్యావిధానమును, విద్యాపర్యాప్తియు, ప్రచారమును ప్రస్తుతిమిచ్చుగ్రాంతుల పరియును ఉపాధ్యాయులస్థితియును గ్రామపంచాయతులును, విద్యాప్రజాళికలును పారిశ్రామికశిక్ష మొదలగువిషయము లనేకములును, నవీనాశయములగు, అస్పృశ్యతానివారణ, స్వదేశీవస్త్రధారణ మొదలగు సంగతులను సభారంజకముగను, ఉత్తేజకముగను తమ సమాజమధుర వాక్యములతో విపులపరిచి చదివిరి.

పిమ్మట ఉద్ఘాటన ప్రాసంపడితులగు, చాగంటి సీతయ్య శాస్త్రులుగారు, తాము రచించిన పద్యమాలికను నువ్వత్తముగను శ్రావ్యముగను జదివి సభ్యుల రంజింపజేసిరి. నాటి యుదయముననే వివిధప్రాంతములనుండి వచ్చిన చేతిపపల ప్రదర్శనము గూడ తెరవబడినది.

మధ్యాహ్నము సభ రెండున్నరకుంటలకు ప్రారంభమైనది. కార్యదర్శిచే గతసంవత్సర (1924-25) నివేదిక చదువబడి యామోదింపబడినది.

ప్రాథమిక పాఠశాలలోని వాచకపుస్తకములను గురించి శ్రీయుత గిడుగు వెంకటసీతాపతి పంతులుగారు తమ యువన్యాసమును నిదర్శనపూర్వకముగను ఉదాహరణపూర్వకముగను యుక్తియుక్తముగా నిర్వహిరి. ఈబడులయందలి వాచకపుస్తకములయందు గలలోపములను నైదుతరగతులుగల బడులయందు గ్రామ్యభావలో ప్రాయబడు వాచకములను గురించి విశేషముగా వెల్లడిజేసిరి. తదనంతరము శ్రీ లేటోమూర్తుల శివరామయ్య పంతులుగారు గ్రామపు బడిపంతుళ్ల ఇక్కట్లనుగురించి హాస్యరసమైన వ్యాసమును చదివిరి.

సాయంత్రము 7 గంట మొదలు 8 1/2 గంటలవరకు జిల్లా ఆరోగ్యకాళాధికారి యగు డి॥ మిశ్రోమహాశయులు మహాధిక సంబంధముగ విషయములను హ్యాజీకోలొనెటర్ బొమ్మల ప్రదర్శనముతో పురజనుల ముగ్ధత్వమును తొలగించిరి.

రాత్రి భోజనానంతరము నరసన్నవేట బోర్డు హామ్యురు ఎలిమెంటరీ బాలికాపాఠశాల బాలికలచే ఉత్తరరామాయణ నాటకము ఒహూశ్రావ్యముగా ప్రదర్శింపబడినది. శ్రీ శ్రీ ఉద్ఘాటన ప్రాశంబులవారు తమ భూరివిరాళములైన నూరు రూప్యముల నగదు, గరిసెధాన్యమునుగాక యీసందర్భమున ఆ బాలికులకు మిఠాయి నిమిత్తము రి రూప్యములను బహుమల నిమిత్తము పదియేను రూప్యములను ప్రత్యేక విరాళముగా నొసంగిరి. నేటి కార్యక్రమము ముగిసినది.

10-5-1925

ప్రారంభమున సభాధ్యక్షులచే “ప్రాథమిక విద్యాచట్టముం దవసరముగు మార్పులకు సలహాలు” అనువ్యాసమును నొసంగబడినది. ఇది మిగుల ననుభవపూర్వక మైనది. సహేతుకముగ చట్టమందలి లోపములను వెల్లడించిరి. కాన్పిలు ఆఫీసు గ్రాంతులు బటువాడలో పోస్టాఫీసువలె పనిచేయుచున్నదిగాని స్వతంత్రముగల్గి పనిచేయలేదని నొక్కి వక్కాణించిరి.

లోకల్ బోర్డు జీవర్ల సంఘ నిర్మాణము శ్రీయుత మానుమంత సూర్యనారాయణనాయకుగారి అధిపత్యమున ఏర్పడినది. ప్రస్తుతము యీ బోర్డు పరిపాలమునందలి లోపములను వీరు నిర్ణయముగ బయటపెట్టిరి. ఈ సభ ప్రభుమహావేశము మధ్యాహ్నము మాడినది. కొన్నిముఖ్యతీర్మానము లామోదింపబడినవి.

ఈసమయముననే కేరొకభవనమున టీచర్ మేనేజర్లు మహాసభలో కొన్ని తీర్మానము లామోదింపబడినవి. ఈ సభకు మల్ల రా॥ శ్రీ॥ డి. నాగేశ్వరరావు పంతులుగా రధ్యక్షుల వహించిరి.

వస్తుప్రదర్శన సందర్భమున జరిగిన పోటీపరీక్షలలో గుత్తి.

107 నైనియప్పనాయక వీధి, పార్కుటౌను, మద్రాసు

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియిట నుండదగినది. అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ఫ్రెరి రోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

నమ్మకమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీనము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్క్వార్టర్సు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేక రకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలను అడ్డగి వైకొలు మొదలు బంగారు నగలు స్త్రీ, నగరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరి అడ్డగిలు, జవవిళ్ళులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనములు, పతకములు, మొదలగునవిన్న వేండి రైలుకూజాలు, బంబర్లు, పేలాగిస్సులు కాసి నెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేక రకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదికేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చునిది వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రావైబ్ల - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, కనకపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్సు.

ఉత్సాహముకంటె మించినది లేదు

మీ జీవితకాలమునందు గలుగు కష్టముల నన్నిటిని కొంచెమైనను భయము లేక జయించుటకు మీకు సదా కావలసిన ఆయుధము ఉత్సాహమే.

అయితే

219

మనోదౌర్బల్యమున్నప్పుడు దీనిని సంపాదించుటెట్లు.

ఆతంక నిగ్రహ మాత్రలను

వాడుత. మెదడు సంబంధమైన వ్యాధులు, అశీర్ణము, మలబద్ధము మొదలగువాటిని పారద్రోలి అద్భుతమైన గుణమును గలిగించును. 32 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 ఇతర వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

కావినీయా నూనె
వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఈతరమున్నె త్వర
పడకపోయిన ఊడి మొదలుపెట్టి పూర్తిగ
పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి

యా నూనెను వాడే సత్వముగా

శిరోజముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకల

కేజాడ్యమున్నను మార్చి ఈ దివ్యోషధము

వానిని మొత్తముగా వట్టువలె నెదుగునట్లు

చేయును ఒక పోతవల్లమీకే తలెయ్యగలదు.

మీ శిరోజముల నతిశుభ్రమొచును బుడ్డివలె
1 రూపాయి. 3 బుడ్డలరీదు రూ 2-10-0
126 ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక ఆత్మకు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0

1 డ్రాం బుడ్డి 0 3-0] మీ చేతిరుమాలనందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

ప్రే కామినీయా నూ నె, ఆటోదిల్ బహారు మందువరకులము

బడునును. లేకున్న నాలుగు రెట్లుగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.

155 బాక్సానుకేడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బుడియగలరు

Zarna
oil

ఏ జంట్లు కావలెను

తెలకొప్పి, మునెపుయంబా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట
పంటినొప్పి మొదలగు వ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టుగల
భ్యాతిజెందిన "జానా తెలయనకు" సమమగు మందు వేరేది
యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుదు.

అమర్ చెంచు శోభాచెంచు,

యింగ్లి షుమందు పలన సకు నల్పానిక్, నై ట్రిక్

మొరాటికే ఆసిడ్డు, వ్యాపారములు

నెం. 63 నైనవనాయనివీధి, మదరాసు.

చేతిమగ్గుములకు కావలసిన

సామానులు

చేతిమగ్గుములకు కావలసిన వార్నిసువడి

(Cotton Healds) తీగవడి (Wire Healds) పన్నె
(Steel Reeds) నాడి చక్రములతోగాని లేకుండ
గాని (Steel Rollet Shuttles) ఊచలు (Bobbins)
వడిలాగుటకు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు
(Pickers) మొదలగునవిన్నయు చిల్లరను, టోకు
గను. మిక్కిలి సరసమగుధరకు మావద్ద దొరకును.
వివరములకు క్రింది విలాసమునకు ఇంగ్లి షువ
వ్రాయవలయును.

The Indo-British

Trading Bureau,

15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY